

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**IZVJEŠTAJ O RADU
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine
za 2018. godinu**

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, ul. Ćemaluša 9/II
Tel. ++387 33 203 844, 203 902, fax: ++ 387 33 211 655
E-mail: info@komvp.gov.ba; web: www.komvp.gov.ba

Sadržaj

UVOD.....	4
1. Osnivanje, pravni položaj, nadležnosti, ovlaštenja i organizacija Komisije.....	4
1.1. Osnivanje i pravni položaj Komisije.....	4
1.2. Nadležnost Komisije	4
1.3. Ovlaštenja Komisije	4
1.4. Imenovanje članova i sastav Komisije	5
1.5. Organizacijska struktura	5
1.6. Finansiranje.....	5
RAD KOMISIJE U 2018. GODINI	6
1. Sjednice Komisije.....	7
2. Registri i evidencije Komisije	7
2.1. Izvještavanje i objavljivanje informacija od strane emitenata vrijednosnih papira 7	
2.2. Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene	8
2.2.1. Registar emitenata	8
2.1.1. Smanjenje kapitala	8
2.1.2. Brisanje iz registra emitenata.....	9
2.1.3. Smanjenje kapitala po svim osnovama.....	10
2.1.1. Upis u registar emitenata	10
2.1.2. Emisija vrijednosnih papira	10
2.1.3. Povećanje osnovnog kapitala.....	10
2.1.5. Statusne promjene	11
2.1.6. Promjena podataka u registru emitenata – upis promjena člana/ova nadzornog odбора 12	
2.1.7. Druge promjene podataka u registru emitenata – upis promjena uprave, firme, adrese 12	
2.1.8. Upis i brisanja vlastitih dionica.....	12
2.1.9. Konverzija i spajanje dionica.....	12
2.1.10. Upis u registar fondova	12
2.1.11. Ostalo.....	13
3. Preuzimanje dioničkih društava.....	13
4. Nadzor učesnika na tržištu kapitala	17
5. Dozvole, saglasnosti, ispiti u organizaciji Komisije.....	18
6. Normativne i druge aktivnost Komisije	27
7. Sudski postupci.....	28
8. Saradnja sa drugim nadležnim tijelima i edukacija uposlenika	29
9. Ostalo	30

TRŽIŠTE KAPITALA I UČESNICI NA TRŽIŠTU	31
1. Normativno-pravni okvir za funkcionisanje tržišta	31
2. Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)	34
3. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH.....	42
3.1. Uvod	42
3.2. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira.....	42
3.2.1. Prijenosi nasljeđivanjem	44
3.2.2. Prijenosi darivanjem	45
3.2.3. Vanberzanska kupoprodaja	47
3.2.4. Kupoprodaja putem preuzimanja.....	48
3.2.5. Prijenosi po ostalim osnovima.....	50
POSLOVANJE OVLAŠTENIH UČESNIKA NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA U 2018. GODINI.....	52
1. Profesionalni posrednici.....	52
2. Registar vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine	60
DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE FONDOVIMA I INVESTICIJSKI FONDOVI.....	65
1. Uvod.....	65
2. Podaci o poslovanju društava za upravljanje fondovima.....	67
U nastavku se daje i tabelarni prikaz strukture kapitala Društava za upravljanje fondovima: .71	
3. Poslovanje investicijskih fondova	72
Na osnovu podataka o poslovanju za 2018. godine, investicijski fondovi (zatvoreni i otvoreni) ostvarili su prihode u iznosu od 23.110.001 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na prošlu 2017. godinu za 6.198.538 KM ili cca 37%.....	72
Na prihode zatvorenih investicijskih fondova (ZIF-ova) odnosi se iznos od 17.913.321 KM što je cca 78% ukupno ostvarenih prihoda IF-ova. Ostatak od 22% ili 5.190.561 KM otpada na prihode koje su ostvarili otvoreni investicijski fondovi (OIF-ovi).....	72
Realizovani dobici zatvorenih investicijskih fondova po osnovu prodaje vrijednosnih papira iznosili su 7.187.385 KM, dok su otvoreni investicijski fondovi po ovom osnovu ostvarili prihode u iznosu od 981.355 KM. Ukupni finansijski prihodi investicijskih fonodova iznosili su 3.088 KM i evidentirani su kod jednog zatvorenog investicijskog fonda.....	72

UVOD

Saglasno članu 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komisija) podnosi Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine godišnji izvještaj o radu za prethodnu godinu, uz finansijski plan za narednu godinu.

1. Osnivanje, pravni položaj, nadležnosti, ovlaštenja i organizacija Komisije

1.1. Osnivanje i pravni položaj Komisije

Komisija je osnovana Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) sa svojstvom pravnog lica, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, osiguravanja transparentnosti i zakonitosti poslovanja učesnika na tržištu vrijednosnih papira.

Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo za regulaciju i nadzor tržišta vrijednosnih papira, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina.

1.2. Nadležnost Komisije

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlaštenja i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i učesnika na tržištu kapitala, regulisani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 109/12, 86/15, 25/17), Zakonom o Registru vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04), Zakonom o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 25/17), Zakonom o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/15), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/15) i Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 104/16).

Shodno navedenim zakonima, osnovna misija Komisije je regulacija uslova, načina funkcionisanja i poslovanja, licenciranje ovlaštenih pravnih i fizičkih lica i vršenje nadzora nad učesnicima na tržištu kapitala: Registrom vrijednosnih papira u Federaciji BiH (u daljem tekstu: Registar vrijednosnih papira ili RVP), Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (u daljem tekstu: Sarajevska berza ili SASE), brokerskim kućama, brokerima/dilerima, investicijskim savjetnicima, društvima za upravljanje fondovima (u daljem tekstu: društva za upravljanje ili DUF) i investicijskim fondovima (u daljem tekstu: investicijski fondovi ili IF), bankama ovlaštenim za obavljanje poslova depozitara i skrbnika na tržištu vrijednosnih papira. Također, nadležna je za vođenje registra emitenata vrijednosnih papira, registra fondova, registra profesionalnih posrednika, odobravanje emisija vrijednosnih papira, odobravanje ponuda za preuzimanje dioničkih društava, odobravanje i nadziranje provođenja korporativnih radnji u dioničkim društvima, praćenje obaveze objavljivanja izvještaja o finansijskom poslovanju dioničkih društava, zaštitu prava dioničara i dr.

1.3. Ovlaštenja Komisije

U okviru svoje nadležnosti Komisija, u skladu sa Statutom i Poslovníkom o radu, razmatra i donosi propise, odluke i druge pojedinačne akte na sjednici Komisije. Odluke Komisije u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Komisija je također nadležna je za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim učesnicima pravnim i fizičkim licima, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava, podnošenje izvještaja o počinjenom krivičnom djelu ili krivičnih prijava.

1.4. Imenovanje članova i sastav Komisije

Na osnovu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina. Prema navedenom Zakonu imenovanje članova Komisije vrši predsjednik Federacije BiH uz saglasnost dopredsjednika, a njihovu odluku potvrđuje Parlament Federacije BiH. Trenutno, zbog odlaska jednog člana u penziju i prelaska jednog člana na drugo zaposlenje, Komisija ima zakonom utvrđen kvorum od predsjednika i dva člana, od čega su dva člana ispunila zakonske uslove za odlazak u penziju.

U novembru 2013. godine na prijedlog Vlade Federacije BiH, Parlament Federacije BiH usvojio je Autentično tumačenje člana 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire u vezi trajanja mandata, čime je omogućen kontinuitet odlučivanja Komisije i po isteku mandata, do konačnog imenovanja novih članova. Autentično tumačenje predstavlja integralni dio teksta Zakona i primjenjuje se od stupanja na snagu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire.

Autentično tumačenje je riješilo je problem funkcionisanja Komisije po isteku mandata, ali ne i u radno pravnom kontekstu nakon što imenovani predsjednik ili neki od članova steknu uslove za penziju.

1.5. Organizacijska struktura

Unutrašnja organizacija i način rada uređeni su Statutom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta tako da se organizacijska struktura sastoji od sljedećih sektora: Sektora za praćenje emisije vrijednosnih papira, Sektora za regulaciju tržišta kapitala, Sektora za investicijske fondove i Sektora za nadzor, te Sekretarijata Komisije. Iako su prema unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji planirana 32 uposlenika, u Komisiji je u 2018. godini bilo zaposleno 16 uposlenika i tri člana Komisije, odnosno ukupno 19 uposlenih, od toga 17 sa visokom stručnom spremom i dva sa srednjom stručnom spremom.

1.6. Finansiranje

U skladu sa članom 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija svake godine podnosi Parlamentu Federacije BiH na potvrdu godišnji finansijski plan, zajedno sa godišnjim izvještajem o radu za prethodnu godinu.

U skladu sa Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija se finansira iz sljedećih izvora: naknade i takse ostvarene iz djelatnosti Komisije i donacije stranih vladinih i nevladinih organizacija, izuzev onih koje bi mogle dovesti u pitanje nezavisnost Komisije.

Komisija je u 2018. godini radila na principu samofinansiranja, odnosno finansirala se isključivo prihodima od naknada i taksi ostvarenih iz djelatnosti Komisije što je, prema međunarodnim principima za regulatore tržišta kapitala, važan uslov za nezavisno i kompetentno funkcionisanje regulatora tržišta kapitala. Ovakav način finansiranja, bez finansiranja iz sredstava budžeta, planiran je i u 2019. godini.

Na bazi realne procjene obima poslova i zadataka koji proizilaze iz zakona i dostignutog nivoa razvoja tržišta kapitala, u 2019. godini se planira povećanje ukupnih prihoda 2,2% u odnosu na predviđeno planom za 2018. godinu.

Ukupan prihod u 2018. godini je predviđen u iznosu od 2.008.499 KM, što predstavlja povećanje ukupnih prihoda (43.243 KM) u odnosu na plan za 2018. godinu, odnosno povećanje ukupnih prihoda (335.585 KM) u odnosu na ostvareno u 2018. godini.

U strukturi ukupnog prihoda najveći dio prihoda se planira i dalje ostvariti od nadzora nad radom društava za upravljanje fondovima i investicijskih fondova, Registra vrijednosnih papira, Sarajevske berze, profesionalnih posrednika, te po osnovu nadzora nad provođenjem korporativnih radnji u dioničkim društvima.

Ukupni rashodi za 2019. godinu planirani su u iznosu 2.008.499 KM. Usljed očekivanog povećanja obima aktivnosti predviđeno je povećanje rashoda u odnosu na ostvareno u 2018. godinu. Plan izdataka za 2019. godinu je napravljen za 24 uposlenika (5 članova Komisije i 19 uposlenika u Komisiji).

Obzirom da Zakon o Komisiji za vrijednosne papire propisuje reizbor članova Komisije, koji se očekuje u 2019. godini, planirani su i izdaci za ove namjene kako je propisano.

Rashodi za ovu namjenu su bili planirani i u prethodnoj godini, ali kako reizbor nije izvršen ovi rashodi su preneseni u plan za narednu godinu.

Na povećanje rashoda također utiče planirana nabavka informacijske opreme (softvera za praćenje trgovanja i nadzor nad učesnicima na tržištu kapitala) koja iznosi 68.000 KM, kao i nabavka motornog vozila u iznosu od 35.000 KM, a što je u skladu sa Planom nabavki za 2019. godinu, te drugi rashodi predviđeni finansijskim planom Komisije za 2019. godinu.

RAD KOMISIJE U 2018. GODINI

Komisija je koncipirana kao institucija koja nema potrebu za velikim brojem zaposlenih, a priroda njene misije nalaže prijem i obradu velike količine podataka, pravovremeno i kvalitetno djelovanje, te je s tim u vezi neophodno postojanje dobro razvijenog informacionog sistema. U toku 2018. godine implementiran je sistem za upravljanje dokumentima i procesima koji ima za cilj povećanje efikasnosti i ekonomičnosti rada smanjenjem ukupnog vremena obrade predmeta, vremena koje predmet provede putujući između pojedinih službi, utroška ljudskih resursa i materijala. Istovremeno je ostvarena transparentnost, odnosno obezbijeđeno da se u svakom trenutku zna gdje, u kojoj fazi i zbog čega se neki predmet nalazi na datoj lokaciji. Upravljanje poslovnim procesima – efikasnost rada zahtijeva unifikaciju i automatizaciju poslovnih procesa, što opet nameće primjenu softvera za upravljanje poslovnim procesima koji, shodno definisanom modelu, kontroliše tok dokumenata, informacija i radnih zadataka od jednog do drugog učesnika u procesu, a sistemom su podržani svi ključni poslovni procesi Komisije kao što su: prijem i otprema akata (elektronska pisarnica); donošenje zakonskih i podzakonskih akata; evidencija kandidata za polaganje ispita; elektronska sjednica; javne nabavke; evidencija ulaznih/izlaznih faktura; međunarodna korespondencija, prevođenje i rješavanje zahtjeva po osnovu memoranduma o razumijevanju i saradnji sa drugim stranim regulatorima, kao i elektronska arhiva te katalogizacija i kategorizacija arhivske građe u skladu sa usvojenom nomenklaturom.

Količina podataka koji fluktuiraju kroz Komisiju i čijom se obradom dolazi do važnih odluka vremenom se eksponencijalno povećava. Čuvanje velikog broja odluka, rješenja, zakonskih propisa i drugih dokumenata zahtijevalo je neki vid "*knowledge work*" sistema koji će omogućiti pretraživanje i "*data mining*". Povezivanje takve baze sa aplikacijom za obradu tih podataka i aplikacijom za tzv. grupno odlučivanje predstavlja strateški pomak u radu Komisije.

U usvojenoj „Sistenskoj studiji razvoja informacionog sistema Komisije“ opisani su i evidentirani glavni problemi, snimljeno postojeće stanje informatizacije i predloženi dalji koraci u njegovom razvoju. Sistemska platforma na kojoj je baziran rad svih sistemskih i aplikativnih rješenja je u skladu sa „Smjernicama razvoja integralnog Informacionog sistema“ Komisije obnovljena u 2017. godini tako da omogućava dalju nadogradnju i proširenja. Istovremeno je implementirana infrastruktura za zaštitu sistema od neovlaštenog pristupa (tehnologija za rutiranje saobraćaja i *firewall* rješenja za blokiranje sumnjivih pokušaja pristupa, kao i filtriranje dozvoljenog sadržaja), dok je u 2018. godini intenzivno rađeno na implementaciji softverskih rješenja koja su unaprijedila efikasnost i efektivnost poslovanja Komisije.

1. Sjednice Komisije

Komisija je u periodu od 2004. do 2018. godine održala ukupno 587 sjednica. Samo tokom 2018. godine održano je 40 sjednica, na kojima je razmatrano 776 tačaka dnevnog reda ili prosječno nešto više od 19 tačaka po sjednici. Na dnevnim redovima sjednica Komisije najveći broj tačaka odnosi se na regulaciju i nadzor tržišta i rješavanje zahtjeva pravnih i fizičkih lica u upravnom postupku, razmatranje izvještaja, informacija i analiza stanja na tržištu kapitala, razmatranje prijedloga mjera za poboljšanje stanja ili sankcioniranje pravnih i fizičkih lica kao ovlaštenih učesnika na tržištu kapitala. Sjednice se, u pravilu, održavaju jednom sedmično.

Radi informisanja investitora i javnosti zapisnici, odluke i zaključci sa sjednica Komisije redovno se objavljuju na internetskoj stranici Komisije. Ažurno se postupa u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, tako da se redovno tromjesečno izvještava Parlament Federacije BiH i ombudsmen/ombudsman o postupanju po ovom Zakonu.

U prošloj godini riješeno je u zakonskom roku svih 17 zahtjeva pravnih i fizičkih lica za pristup informacijama kojima raspolaže Komisija. U svrhu osiguravanja transparentnosti tržišta, podaci o aktivnostima na tržištu objavljuju se na internetskim stranicama Komisije, Registra vrijednosnih papira i Sarajevske berze.

U postupcima po zahtjevima pravnih i fizičkih lica ili po službenoj dužnosti Komisija je u 2018. godini u upravnom postupku imala u rješavanju 356 zahtjeva, od toga je riješeno 327 ili 91,85%, te je i ove godine, kao i svih prethodnih, postignut visok procent riješenih predmeta. Rješavanje zahtjeva u upravnom postupku iz nadležnosti Komisije u najvećoj mjeri odnosi se na predmete upisa promjena osnovnog kapitala ili nadzornog odbora emitenata (dioničkih društava) u Registru emitenata vrijednosnih papira kod Komisije (203), izdavanje dozvola pravnim i fizičkim licima za brokerske poslove, saglasnosti na opšte akte Sarajevske berze, Registra vrijednosnih papira i drugih ovlaštenih učesnika i postupke preuzimanja dioničkih društava (60), rješavanje zahtjeva društava za upravljanje i investicijskih fondova (58). Redovno su na sjednicama razmatrani nacrti propisa, analizirano stanje i problemi na tržištu, te druga pitanja iz djelokruga rada Komisije.

2. Registri i evidencije Komisije

U Komisiji se vode posebni registri i to: registar emitenata vrijednosnih papira (u daljem tekstu: registar emitenata) u koji se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druga pravna lica kao emitenti vrijednosnih papira, te registar fondova u koji se upisuju društva za upravljanje i investicijski fondovi. Registar emitenata i registar fondova i sve promjene u njima vode se u elektronskom obliku u skladu sa Pravilnikom o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira, odnosno Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra fondova. Pored toga, vodi se registar profesionalnih posrednika u koji se upisu podaci o profesionalnim posrednicima, izdatim dozvolama pravnim licima koja imaju dozvole za obavljanje poslova posredovanja na tržištu vrijednosnih papira - brokerskim kućama, dozvolama za obavljanje poslova depozitara i skrbnika i poslova agenta emisije, kao i izdatim dozvolama za fizička lica za obavljanje poslova brokera/dilera i investicijskog savjetnika.

2.1. Izvještavanje i objavljivanje informacija od strane emitenata vrijednosnih papira

Za dioničare i investitore koji učestvuju u upravljanju u dioničkim društvima ili posluju sa njima, informacije su neophodan element kako bi bili u stanju da procijene poziciju društva i reaguju na promjene koje su za njih relevantne. Istovremeno, transparentnost u objavljivanju finansijskih izvještaja i informacija bitnih za poslovanje društava preduslov je za dobro korporativno upravljanje. Pravovremeno i potpuno objavljivanje informacija obezbjeđuje pristup informacijama svim zainteresovanim licima, bez obzira na svrhu u koju će dobijene informacije biti korištene, putem

transparentne procedure koja garantuje da se informacije lako pronalaze i dobijaju. S tim u vezi, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i općim aktom Komisije, Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira, propisana je obaveza izvještavanja i objavljivanja informacija od strane emitenata vrijednosnih papira.

U skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira, polugodišnji i godišnji izvještaj o poslovanju, izvještaj vanjskog revizora i izvještaj o događajima koji bitno utiču na finansijsko poslovanje, emitenti dostavljaju Komisiji putem elektronske pošte, dostavljanjem linka (poveznice) na svoju internetsku stranicu, na internetsku adresu na kojoj je postavljen izvještaj. U protekloj godini, kod Komisije je zaprimljeno 397 ovakvih izvještaja. Osim za emitente, postoji obaveza izvještavanja i objavljivanja informacija berze, Registra, te drugih ovlaštenih učesnika, a koji su u izvještajnoj godini redovno dostavljani Komisiji na način propisan Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira.

2.2. Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene

2.2.1. Registar emitenata

Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonu o privrednim društvima, Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Pravilniku o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, u Komisiji se vodi registar emitenata. U registar emitenata se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druga pravna lica kao emitenti vrijednosnih papira, te svi podaci o emitentu, emisiji, vrijednosnim papirima, osnovnom kapitalu, nadzornom odboru društava, upravi, kao i promjene navedenih podataka.

Pred Komisijom, dionička društva i drugi emitenti pokreću različite vrste upravnih postupaka, koje u osnovi imaju za cilj provođenje odluka skupštine (dioničkog) društva ili pak provođenje odluke skupštine drugog organa, kada se to odnosi na emisiju vrijednosnih papira.

U registar emitenata kod Komisije, sa koncem 2018. godine upisano je 586 emitenata, i to 546 privrednih društava, 36 banaka i osiguravajućih društava, jedan kanton i tri općine. Pored toga, kod Komisije se vodi registar investicijskih fondova kao poseban registar u okviru registra emitenata.

Ukupan broj emitenata sa upisanim osnovnim kapitalom:

Emitenti	Broj emitenata	%	Osnovni kapital u KM	%
Privredna društva	546	93,18	9.000.310.270,82	85,47
Banke i osiguravajuća društva	36	6,14	1.529.257.968,10	14,53
Kantoni i Općine	4	0,68	0	0,00
Ukupno	586	100,00	10.529.568.238,92	100,00

Tabela 1. Ukupan broj emitenata sa upisanim osnovnim kapitalom

2.1.1. Smanjenje kapitala

U izvještajnom periodu emitenti su se u 15 navrata obratili Komisiji zahtjevom za odobrenje smanjenja osnovnog kapitala. Od ovog broja osam zahtjeva je pozitivno riješeno, za šest podnesenih zahtjeva doneseno je odbijajuće rješenje, dok je jedan zahtjev u postupku rješavanja.

Najveći broj podnesenih zahtjeva za smanjenje osnovnog kapitala, čak 14, odnosi se na smanjenje osnovnog kapitala radi pokrića gubitaka, dok se samo jedan zahtjev odnosio na smanjenje osnovnog kapitala radi povlačenja vlastitih dionica.

Smanjenje osnovnog kapitala radi pokrića gubitka odobreno je emitentima DELMINIUM D.D. Tomislavgrad (smanjenje osnovnog kapitala iznosi 237.750,00 KM), „Bosanac“ d.d. za proizvodnju, otkup i obrada duhana Orašje (3.970.740,75 KM), Dioničko društvo „TUZLA-REMONT“ Tuzla (1.692.251,50 KM), PROJEKTANT d.d. Mostar (1.614.144,00 KM), UNIS KOMERC dioničko društvo (6.666.987,00 KM), „SANITEKS“ dioničko društvo Velika Kladuša (9.048.502,62 KM), i „Mapex“ Maglaj, dioničko društvo za proizvodnju, promet i ugostiteljstvo (6.080.020,10 KM), dok je emitentu FABRIKA DUHANA SARAJEVO DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO odboreno smanjenje osnovnog kapitala zbog povlačenja vlastitih dionica u iznosu od 11.589.100,00 KM.

Ukupan iznos smanjenja osnovnog kapitala po osnovu pokrića gubitka i povlačenja vlastitih dionica prikazan je u narednoj tabeli:

Emitenti	Smanjenje osnovnog kapitala u KM
Pokriće gubitka	29.310.395,97
Povlačenje vlastitih dionica	11.589.100,00
Ukupno	40.899.495,97

Tabela 2. Smanjenje osnovnog kapitala

2.1.2. Brisanje iz registra emitenata

U 2018. godini po službenoj dužnosti ili po prijavi društava izvršeno je brisanje 13 emitenata iz registra emitenata kod Komisije, od čega se dva brisanja odnose na osiguravajuća društva (Zovko osiguranje – osnovni kapital 5.000.000 KM i VGT d.d. Visoko – osnovni kapital 7.095.270 KM), a 11 na brisanje ostalih dioničkih društava kako slijedi: D.D. „VF Komerc-Progres“ Lukavac (15.137.499,00 KM), D.D. "UNISGAL" d.d. Konjic (528.840,00,00 KM), „UNIPROMET“ d.d. za poslovanje nekretninama Sarajevo (5.811.807,00 KM), „USORA“ IGM d.d. Jelah (1.001.820,00 KM), Dioničko društvo „Litvatrans“ Banovići (3.048.948,00 KM), D.D. „OPRESA“ Sarajevo (23.661.490,00 KM), Leda d.d. Široki brijeg (2.865.230,00 KM), Grupex d.d. Velika Kladuša (8.700.093,60 KM), Autoprevoz bus d.d. Mostar (6.461.007,00 KM), TD marketi (7.647.570,00 KM) i MS WOOD d.d. Sarajevo (14.804.070,00 KM).

Dva osiguravajuća i jedno dioničko društvo brisana su iz registra emitenata zbog upisa statusnih promjena pripajanja drugim dioničkim društvima u sudski registar, dok su ostala brisanja izvršena usljed izvršenog upisa u sudski registar statusne promjene - promjena oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću. Ukupan iznos osnovnog kapitala koji je brisan iz registra emitenata po navedenim osnovama iznosi 81.097.305,60 KM, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Emitenti	Smanjenje osnovnog kapitala usljed brisanja iz registra emitenata u KM
Privredna društva (d.d.)	69.002.035,60
Banke i osiguravajuća društva	12.095.270,00
Ukupno	81.097.305,60

Tabela 3. Smanjenje osnovnog kapitala usljed brisanja iz registra emitenata

2.1.3. Smanjenje kapitala po svim osnovama

Po svim naprijed navedenim osnovama, u 2018. godini u registru emitenata kod Komisije izvršeno je smanjenje - brisanje osnovnog kapitala u ukupnom iznosu od 121.996.801,57 KM.

Emitenti	Smanjenje – brisanje osnovnog kapitala, po svim osnovama u KM
Privredna društva (d.d.)	109.901.531,57
Banke i osiguravajuća društva	12.095.270,00
Ukupno	121.996.801,57

Tabela 4. Smanjenje osnovnog kapitala po svim osnovama

2.1.1. Upis u registar emitenata

U 2018. godini u registar emitenata kod Komisije su upisana dva nova emitenta, i to Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine, društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar (sa upisanim osnovnim kapitalom u iznosu do 2.000,00 KM), kao emitent obveznica i Raiffeisen Invest Društvo za upravljanje fondovima d.d. kao rezultat promjene oblika iz društva sa ograničenom odgovornošću u dioničko društvo (upisani osnovni kapital u iznosu od 559.300,00 KM), što ukupno iznosi 561.300 KM novoupisanog osnovnog kapitala u registar emitenata.

2.1.2. Emisija vrijednosnih papira

Prema Zakonu o privrednim društvima odnosno Zakonu o tržištu vrijednosnih papira, emisiju vrijednosnih papira je moguće vršiti putem javne ili zatvorene ponude. U 2018. godini Komisija je zaprimila tri zahtjeva za odobrenje (javne) emisije vrijednosnih papira (obveznica) i pet zahtjeva za odobrenje zatvorene emisije vrijednosnih papira (dionica). S tim u vezi odobrene su dvije emisije obveznica društvu JP Autoceste Federacije BiH d.o.o. Mostar i to prva u iznosu od 70.000.000 KM, na osnovu koje je Komisija donijela rješenje kojim se utvrđuje da je emisija uspjela (upisano i uplaćeno 48.998.800 KM ili 70% odobrene emisije) i druga u iznosu od 30.000.000 KM, o čijoj će uspješnosti zbog roka za upis i uplatu Komisija donijeti rješenje u 2019. godini. Krajem 2018. godine Komisiji se obratio i Kanton Sarajevo sa zahtjevom za odobrenje (pete) emisije obveznica javnom ponudom putem berze, o čemu će Komisija donijeti rješenje u 2019. godini.

Pored navedenih emisija, Komisiji se u 2018. godini obratilo pet dioničkih društava sa zahtjevom za odobrenje emisije dionica putem zatvorene ponude, od kojih su četiri odobrene kako slijedi: „MAGROS-VELETRGOVINA“ (odobrena emisija u iznosu od 112.697.300 KM), ProCredit Bank d.d. Sarajevo (3.911.660 KM), ZiraatBank BH d.d. (60.000.000 KM), UNION BANKA D.D. SARAJEVO (10.000.000 KM), dok je za jednu emisiju zatvorenim ponudom postupak u toku - Delminium d.d. Tomislavgrad (206.500 KM). Od navedenih emisija usješno su okončane tri emisije koje su rezultirale povećanjem osnovnog kapitala, dok je jedna emisija dionica neuspješno okončana - „MAGROS-VELETRGOVINA“.

2.1.3. Povećanje osnovnog kapitala

U 2018. kao i u 2017. godini zaprimljeno je devet zahtjeva za povećanje osnovnog kapitala po različitim osnovama i svi zahtjevi su pozitivno riješeni. Tri povećanja osnovnog kapitala su izvršena po osnovu prethodno odobrene emisije dionica putem zatvorene prodaje emitentima ProCredit Bank d.d. Sarajevo, ZiraatBank BH d.d. i UNION BANKA D.D. SARAJEVO, u ukupnom iznosu od 73.911.660,00 KM (pogledati tačku 2.2.5.). Četiri društva su povećala osnovni kapital iz vlastitih sredstava i to Javno preduzeće „RAD“ dioničko društvo Tešanj (osnovni kapital povećan za iznos od 439.402,86 KM), Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic (11.578.120,00 KM), UNIS „GINEX“ d.d. Goražde (10.689.582,00

KM) i POBJEDA TECHNOLOGY GORAŽDE Dioničko društvo Goražde (3.318.323,40 KM), u ukupnom iznosu od 26.025.428,26 KM. Jedan zahtjev se odnosi na povećanje osnovnog kapitala iz vlastitih sredstava emitentu Bosnalijek, farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo u registru emitenata kod Komisije, (2.077.000 KM), emisijom dionica za zaposlene, dok se preostali zahtjev za povećanje osnovnog kapitala odnosi na povećanje osnovnog kapitala emitentu Energopetrol d.d. Sarajevo, u iznosu od 131.000.000 KM po osnovu uspješno okončane emisije dionica javnom ponudom, odobrene 2017. godine. Pored navedenog, izvršena je emisija (uslovno povećanje osnovnog kapitala) u iznosu od 20.000 KM kao rezultat pripajanja Dioničkog društva za osiguranje „VGT“ Visoko emitentu „GRAWE“ dioničko društvo za osiguranje Sarajevo.

U nastavku se daje tabelarni pregled povećanja osnovnog kapitala po osnovama kako slijedi:

Emitenti	Privredna društva (d.d.)	Banke i osiguravajuća društva	Ukupno
Zatvorena emisija (KM)	0,00	73.911.660,00	73.911.660,00
Javna emisija (KM)	131.000.0000,00	0,00	131.000.000,00
Povećanje iz vlastitih sredstava	26.025.428,26	0,00	26.025.428,26
Uvjetno povećanje osnovnog kapitala	0,00	20.000	20.000
Emisija dionica za zaposlene	2.077.000,00		2.077.000
Ukupno	159.102.428,26	73.931.660,00	233.034.088,26

Tabela 5. Povećanje osnovnog kapitala

2.1.4. Povećanje osnovnog kapitala u Registru emitenata po svim osnovama

Emitenti	Povećanje - upis osnovnog kapitala, po svim osnovama u KM
Povećanje osnovnog kapitala	233.034.088,26
Upis u registar emitenata	561.300
Ukupno	233.595.388,26

Tabela 6. Povećanje osnovnog kapitala po svim osnovama

Shodno svemu navedenom, po osnovu upisa novih emitenata, emisije dionica ili povećanja kapitala iz vlastitih sredstava, u 2018. godini povećanje kapitala u registru emitenata kod Komisije iznosi 233.034.088,26 KM, dok ukupno povećanja po svim osnovama, uključujući i novoupisani kapital u registru emitenata od 561.300 KM, iznosi 233.595.388,26 KM. U odnosu na prethodnu 2017. godinu kada je ukupno povećanje kapitala iznosilo 61.820.583,72 KM, proizilazi da je 2018. godini emitovano više vrijednosnih papira za iznos od 171.213.504,54 KM, a više upisano kapitala u registru emitenata za iznos od 171.774.804,54 KM.

2.1.5. Statusne promjene

Zakon o privrednim društvima podrazumijeva sljedeće vrste statusnih promjena: spajanje, pripajanje, podjelu i promjenu oblika. Prema istom Zakonu, Komisija odobrava sve statusne promjene koje se odnose na dionička društva. S tim u vezi, u 2018. godini u Komisiji je zaprimljen jedan zahtjev za odobrenje statusne promjene pripajanja dioničkog društva drugom dioničkom društvu (Dioničko društvo VGT Visoko pripojeno emitentu GRAWE Dioničko društvo za osiguranje Sarajevo), 12 zahtjeva za promjenu oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću (Dioničko društvo

„VF Komerc-Progres“ Lukavac, „AUTOPREVOZ-BUS“ dioničko društvo Mostar, „UNISGAL“ d.d. Konjic, TD „Marketi“ d.d. Sarajevo, „GRUPEX“ dioničko društvo Velika Kladuša, Energo TSO d.d. Sarajevo, „OPRESA“ d.d. Sarajevo, INTERŠPED dioničko društvo Sarajevo, Leda d.d. Široki brijeg, Litvatrans d.d. Banovići, BUTEX d.d. Bužim i Prevent FAD d.d. Jelah Tešanj) i jedan zahtjev za promjenu oblika iz društva sa ograničenom odgovornošću u dioničko društvo (RAIFFEISEN INVEST Društvo za upravljanje fondovima d.o.o. Sarajevo).

Od navedenog broja za 12 zahtjeva doneseno je pozitivno rješenje, od čega se jedno odnosi na odobreno pripajanje dioničkog društva drugom društvu (emitentu "GRAWEL" dioničko društvo za osiguranje Sarajevo pripojen je emitent Dioničko društvo za osiguranje „VGT“ Visoko, što je rezultiralo povećanjem osnovnog kapitala ishodnog društva za 20.000,00 KM, vidjeti tačku 2.2.6.), a dva zahtjeva koja se odnose na promjenu oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću su u postupku rješavanja.

2.1.6. Promjena podataka u registru emitenata – upis promjena člana/ova nadzornog odbora

U izvještajnom periodu, kada su u pitanju upisi promjene podataka u registar emitenata kod Komisije, a koji se odnose na promjene člana/članova nadzornog odbora, podneseno je 129 zahtjeva od čega je riješeno 125, od kojih je za 16 podnesenih zahtjeva doneseno odbijajuće rješenje, a za jedan donesen zaključak o obustavi postupka.

2.1.7. Druge promjene podataka u registru emitenata – upis promjena uprave, firme, adrese

Promjene podataka u registru emitenata vršene su i po osnovu drugih prijava emitenata, a po kojima Komisija ne vodi upravni postupak. S tim u vezi, u izvještajnom periodu izvršeno je 79 promjena dok je jedna takva promjena u fazi rješavanja.

2.1.8. Upis i brisanja vlastitih dionica

U 2018. godini u registar emitenata prijavljena su 23 sticanja vlastitih dionica, te su izvršeni odgovarajući upisi promjene podataka, dok je u istom periodu prijavljeno samo jedno brisanje vlastitih dionica i upis redovnih dionica za emitenta Bosnalijek farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo, te tri upisa dionica za zaposlene, koje su rezultirale odgovarajućim promjenama u registru emitenata.

2.1.9. Konverzija i spajanje dionica

U 2018. godini Komisiji su podnesena dva zahtjeva za konverziju dionica i to od strane Vakufske banke d.d. Sarajevo i Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo. Jedan zahtjev je pozitivno riješen a drugi postupak je u toku.

2.1.10. Upis u registar fondova

U izvještajnom periodu u registru fondova izvršene su ukupno 32 promjene, od toga se sedam promjena odnosi na promjene članova nadzornog odbora društva za upravljanje fondovima, deset promjena članova nadzornog odbora zatvorenog investijskog fonda, jedna promjena člana uprave društva za upravljanje fondovima, a preostalih 12 promjena se odnosi na promjene adrese sjedišta investicijskih fondova odnosno upravljača fonda.

2.1.11. Ostalo

Prema Zakonu o privrednim društvima i Pravilniku o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, emitent je dužan da Komisiji prijavi sve promjene podataka koji su upisani u registar emitenata. S tim u vezi, Komisija je na adrese 64 emitenta uputila akte upozorenja u vezi postupanja u skladu sa propisanim obavezama. Komisija je u izvještajnom periodu izdala i dva izvoda iz registra emitenata na zahtjev zainteresiranih lica.

3. Preuzimanje dioničkih društava

Preuzimanje dioničkih društava provodi se u skladu sa Zakonom o preuzimanju dioničkih društava. Ukupan broj rješavanih zahtjeva u 2018. godini iznosi 24 (dvadesetčetiri), od čega je zahtjev odobren u 15 predmeta, dok su tri zahtjeva u postupku rješavanja, tri su odbijena, dva odbačena, te je u vezi sa jednim zahtjevom izvršen prekid postupka. Od 15 predmeta, na otvorena dionička društva se odnosi devet ponuda, a šest na zatvorena. Jedino preuzimano društvo u 2018. godini bila je banka (Sparkasse bank d.d. Sarajevo).

U nastavku se daje tabelarni pregled preuzimanja dioničkih društava u 2018. godini.

Društvo	Ponudač	Lica u zajedničkom djelovanju i iznos v.p. prije ponude -%	Prije preuzimanja %	Poslije preuzimanja %
SIPOREX d.d. Tuzla	Xella BH d.o.o. Tuzla	-	95,4640	95,6540
Tapetar d.d. Sarajevo	Atilla Mehmet Atilla	-	0	11,0909
SOKO Zrakoplovstvo d.d. Mostar	Promark“ d.o.o. Mostar; 43,4172%	Ditrax d.o.o. Mostar; 18,3357 Zec d.o.o. Čitluk; 17,5441 Ćićak d.o.o. Međugorje; 16,7702	Ukupno 96,0672	96,0672
MilkoS d.d. Sarajevo	Teloptic d.o.o. Sarajevo	-	99,866	99,8785
Energoinvest DVI d.d. Sarajevo	Atilla Group d.o.o. Sarajevo, 0%	Atilla Mehmet Atilla, 10,62	10,6212	24,9601
Tuzla remont d.d. Tuzla	Bingo d.o.o. Tuzla, 70,3846%	Tuzlanski kiseljak d.o.o. Tuzla, 24,9899	95,3746	95,3746
Bugojnopromet d.d. Bugojno	Farex d.o.o. Tešanj	-	54,8908	60,4826
Ziko d.d. Zavidovići	Ferid Mujanović, 33,1035%	Ibrahim Mujanović, 33,1035 Ismet Mujanović, 33,0939	99,3009	99,3009
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo	Vispak d.d. Visoko	-	81,1473	88,9165
Sparkasse bank d.d. Sarajevo	Steiermärkische Bank, Graz	-	97,0427	98,2898
Fabrika cementa Lukavac d.d. Lukavac	Asamer Beustoffe AG Austrija	-	99,3293	99,5435
Unis matic d.d. Bugojno	Hidajet Brzika	-	67,8596	68,1822
Bosnaplast d.d. Bosanski Petrovac	Zahida Hafurić	-	97,9103	99,9219
Dobrinja d.d. Sarajevo	Amko komerc d.o.o. Sarajevo	-	79,5486	95,7004

Mann+Hummel d.d. Tešanj	Mann+Hummel Deutschland	-	97,5348	u tijeku
--------------------------------	-------------------------	---	---------	----------

Tabela 7. Pregled postupaka preuzimanja sa podacima o licima u zajedničkom djelovanju u 2018. godini

Pregled postupaka preuzimanja sa podacima o osobama u zajedničkom djelovanju koji su u postupku rješavanja – donošenja rješenja o (ne)odobravanju ponude za preuzimanje dioničkog društva:

Društvo	Ponuđač	Osobe u zajedničkom djelovanju i iznos v.p. prije ponude -%	Prije preuzim. %	Poslije preuzim. %
Pobjeda rudet d.d. Goražde	Kirlioglu Kumya sanayi ve ticaret anonim sirketi, Turska	-	85,8971	-
Prehrana promet d.d. Tuzla	RK Invest d.o.o. Tuzla (ranije Sarajevo)	-	72,3099	-
Solana d.d. Tuzla	AS Holding d.o.o. Tešanj; 47,2107%	AS d.o.o. Jelah-Tešanj; 2,9085%	50,1192	-

Tabela 8. Pregled postupaka preuzimanja sa podacima o licima u zajedničkom djelovanju, čije je rješavanje u toku

Ponude koje nisu odobrene u 2018. godini:

Društvo	Ponuđač	Odluka
JP „Komunalac“ d.d. Gradačac	Općine Gradačac	Prekid postupka
ALTRA d.d. Široki Brijeg	TRC d.o.o. Š. Brijeg, Doter d.o.o. Mostar, Testing centar d.o.o. Mostar, Central faktor d.o.o. Sarajevo	Zahtjev odbijen
ALTRA d.d. Široki Brijeg	TRC d.o.o. Š. Brijeg	Zahtjev odbačen
„BAMCARD“ Sarajevo	ASA Finance d.d. Sarajevo	Zahtjev odbijen
Prehrana promet d.d. Tuzla	RK Invest d.o.o. Sarajevo	Zahtjev odbačen
Hidro elektro termo instalacije d.d. Sarajevo	BEHM d.o.o. Sarajevo i Alić Suad	Zahtjev odbijen

Tabela 9. Pregled postupaka ponuda za preuzimanje dioničkih društava koji nisu odobreni u 2018. godini

U 2018 godini, 15 (petnaest) društava su bila predmet preuzimanja po zahtjevima stranaka čija je ponuda odobrena, od čega su tri postupka započeta u 2017. i dovršena u 2018. godini. Jedno društvo (Mann+Hummel Tešanj) će imati okončan postupak s početkom 2019. godine. U odnosu na 2017. godinu u kojoj je, na zahtjev ponuđača, odobrena 31 ponuda, u 2018. godini je taj broj upola manji.

Pregled rezultata preuzimanih društava u 2018. godini:

Društvo koje je preuzimano			Rezultati preuzimanja			
Naziv društva	Osnovni kapital /KM	Nom vrij. dionice	Cijena KM	Br. prijenosa	Količina	Vrijednost KM
SIPOREX“ d.d. Tuzla	12.971.181,30	98,45	30,00	4	251	7.530,00
Tapetar d.d. Sarajevo	157.003,00	11,00	11,00	8	1.583	17.413,00
Soko zrakoplovstvo Mostar	33.677.483,00	13,40	0,10	0	0	0
MilkoS d.d. Sarajevo	26.912.772,00	18,00	18,00	22	276	4.968,00
Energoinvest DVI d.d. Sarajevo	3.315.156,00	10,40	0,12	2	71.608	17.196,24
Tuzla remont d.d. Tuzla	4.960.047,50	8,50	1,20	0	0	0

Bugojnopromet d.d. Bugojno	2.816.329,60	11,80	1,80	3	13.346	24.022,80
Ziko d.d. Zavidovići	7.550.359,80	17,17	3,00	0	0	0
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo	13.828.542,00	817,00	510,00	8	1.315	370.650,00
Sparkasse bank d.d. Sarajevo	86.473.300,00	100,00	115,00	149	10.784	1.240.160,00
Fabrika cementa Lukavac	82.061.300,00	100,00	156,47	30	1758	275.074,26
Unis matic d.d. Bugojno	3.637.512,50	12,50	0,15	1	939	140,85
Bosnaplast d.d. Bos. Petrovac	2.706.384,52	68,14	12,00	1	799	9.588,00
Dobrinja d.d. Sarajevo	4.337.580,00	78,00	53,49	35	8.982	480.447,18
Mann+Hummel Tešanj	15.249.248,00	28,00	125,00	-	-	U toku
Ukupno				263	111.641	2.447.190,33

Tabela 10. Pregled rezultata preuzimanih društava u 2017. godini

Ukupna vrijednost po ponudama u 2017. godini iznosila je 2.447.190,33, što čini svega 22,09% vrijednosti isplaćene po ponudama u 2017. godini (11.077.959,52 KM). Količina vrijednosnih papira po ponudama u 2018. godini predstavlja 15,54% količine u 2017. godini (717.966), dok broj prijenosa u 2018. čini 87% broja izvršenih prijenosa u 2017. godini (299 prijenosa).

Iz navedenih podataka je vidljivo da su vrijednost prometa i količina prometovanih dionica putem ponude u znatnom padu u odnosu na 2017. godinu. Za razliku od tih podataka, broj prijenosa ne zaostaje značajno u odnosu na 2017. godinu. Razlog ovome je ponuda kod preuzimanja Sparkasse bank d.d. Sarajevo i veći broj dioničara sa jednom dionicom koji su prihvatili ponudu Steiermärkische Bank, Graz, Austria.

Postupajući po presudi Kantonalnog suda u Sarajevu, izvršena je obnova postupka kada je u pitanju preuzimanje društva Energoinvest Dalekovodizgradnja d.d. Sarajevo, a u skladu sa presudom Kantonalnog suda u Sarajevu.

U 2018. godini su svi podnosioci zahtjeva za odobravanje ponude iskazali namjeru korištenja prava prijenosa manjinskih dioničara. U iskaznoj namjeri svi podnosioci zahtjeva nisu stekli uslove za korištenja prava prijenosa manjinskih dioničara.

Društva u kojima je izvršeno istiskivanje dioničara:

Naziv društva	Ponudlač	Broj istisnutih dioničara	Količina dionica - prenesena na ponudlače	Iznos KM za isplatu
SIPOREX d.d. Tuzla	Xella BH d.o.o. Tuzla	128	5.726	171.780,00
Soko zrakoplovstvo Mostar	Promark d.o.o. Mostar i drugi	2.595	98.535	9.853,50
MilkoS d.d. Sarajevo	Teloptic d.o.o. Sarajevo	661	1.766	31.788,00
Tuzla remont d.d. Tuzla	Bingo d.o.o. Tuzla	73	26.991	32.389,20

Ziko d.d. Zavidovići	Ferid Mujanović i drugi	262	4.970	14.910,00
Sparkasse bank d.d. Sarajevo	Steiermärkische Bank, Graz	8.307	14.789	1.700.735,00
Fabrika cementa Lukavac	Asamer Beustoffe AG Austrija	115	3.746	586.136,62
Bosnaplast d.d. Bos. Petrovac	Zahida Hafurić	3	31	372,00
Ukupno		12.144	156.554	2.547.964,32

Tabela 11. Društva kod kojih je vršeno istiskivanje dioničara

U 10 od 15 preuzimanih društava preuzimatelji su stekli uslove za korištenje prava prijenosa manjinskih dioničara iz člana 45. stav (1) Zakona o preuzimanju dioničkih društava. Kod osam društava je izvršeno istiskivanje, a kod dva društva (Dobrinja d.d. Sarajevo i Mann+Hummel Tešanj) preuzimatelji još uvijek nisu iskoristili to pravo.

U odnosu na 2017. godinu, kada je istisnuto 3.882 dioničara, u 2018. godini je taj broj znatno veći i iznosi 12.144 dioničara, što predstavlja povećanje broja istisnutih dioničara za 312,8%.

Za razliku od broja istisnutih dioničara, u 2018. godini je manja količina prenesenih dionica. Naime, u 2017. godini ukupno je preneseno 250.861 dionica u vrijednosti 5.046.951,82 KM, dok je u 2018. godini preneseno 156.554 dionica ukupne vrijednosti 2.547.964,32 KM, a što predstavlja 62,4% ukupne količine, odnosno 50,48% vrijednosti dionica prenesenih na ponuđače.

Istiskivanje manjinskih dioničara ima za posljedicu da otvorena dionička društva postaju zatvorena, čime stižu osnovne zakonske preduslove za reorganizaciju privrednog društva, provođenjem statusne promjene preoblikovanja društava iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću. U 2018. godini, a nakon korištenja prava prijenosa dionica manjinskih dioničara odnosno istiskivanja dioničara (iz 2017. godine), sljedeća društva su izvršila promjenu oblika:

Red br.	Promjena oblika iz „d.d.“ u „d.o.o.“
1	Unipromet d.d. Sarajevo
2	Hepok d.d. Mostar
3	Usora d.d. Jelah
4	MS & Wood d.d. Sarajevo
5	TP Marketi d.d. Sarajevo
6	Univerzalpromet d.d. Sarajevo
7	UPI Poslovni sistemi d.d. Sarajevo
8	VF Komerc -Progres d.d. Sarajevo
9	Interšped d.d. Sarajevo
10	Leda d.d. Široki Brijeg
11	Opresa d.d. Sarajevo
12	Grupeks d.d. Velika Kladuša

Tabela 12. Društva koja su promijenila oblik nakon provedenog postupka prijenosa dionica manjinskih dioničara

Za očekivati je da će koncentrisanjem vlasništva u društvima biti sve više društava koja će vršiti promjenu oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću.

U daljem tekstu daje se pregled pokazatelja kod preuzimanja, u periodu od 2003. do 2018. godine:

Godina	Broj ponuda	Količina v.p.	Br. prijenosa	Vrijednost/KM
2018	15	111.641	263	2.447.190,33
2017	31	717.966	299	11.077.959,52
2016	21	895.803	1.147	43.109.328,20
2015	18	497.859	350	15.003.179,57
2014	16	1.731.045	345	14.509.860,00
2013	10	68.508	20	344.834,64
2012	7	173.429	136	1.449.085,00
2011	8	1.000.040	138	7.714.494,82
2010	10	291.519	203	3.810.225,00
2009	8	72.151	78	2.737.194,60
2008	21	415.876	266	7.476.312,83
2007	27	916.911	2.587	28.269.728,53
2006	19	507.412	624	53.166.709,57
2005	15	228.829	211	2.303.704,20
2004	12	357.233	260	2.179.741,00
2003	12	2.450.188	1.020	13.019.762,00

Tabela 13. Pregled pokazatelja kod preuzimanja u periodu od 2003. do 2018.godine

Podaci u prethodnoj tabeli pokazuju smanjenje broja preuzimanja. Radi se o značajnom smanjenju - najvećem od 2014. godine.

U 2018. godini je u odnosu na prethodne četiri godine manji broj odobrenih ponuda. Nema ozbiljnijih preuzimanja u smislu da je došlo do krupnijih promjena u vlasničkoj strukturi društava.

Preuzimanja karakterišu ponude koje imaju za cilj istiskivanje dioničara. Naime, u svim podnesenim zahtjevima je iskazano korištenje prava prijenosa dionica manjinskih dioničara (*squeeze out*) od strane ponuđača, s tim da su kod 10 od 15 preuzimanih društava ponuđači stekli uslove za korištenje tog prava.

Većina podnosioca zahtjeva za preuzimanje dioničkih društva koji vrše istiskivanje dioničara su lica koja su ranije postala većinski vlasnici dionica i koji podnose zahtjeve samo s ciljem da istisnu dioničare. Cijena kod takvih ponuda je uglavnom niska a ista je odraz prethodnog neznatnog prometovanja od strane ponuđača i/ili njemu bliskih osoba.

4. Nadzor učesnika na tržištu kapitala

Komisija osigurava primjenu i nadzire provođenje zakona i drugih propisa koji se odnose na emisiju i promet vrijednosnih papira. Nadzorna funkcija Komisije propisana je Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o preuzimanju dioničkih društava, Zakonom o Registru vrijednosnih papira, Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima, kao i Pravilnikom o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira.

U postupcima koji se odnose na kršenja Zakona o preuzimanju dioničkih društava, Komisija je po navednom osnovu a u vezi sa preuzimanjem društva Unis komerc d.d. Sarajevo izdala prekršajne naloge pravnom licu BLBH Invest GmbH Wien BLBH, te Matjažu Kovačiću kao odgovornom licu u pravnom licu. Istim licima je izdat prekršajni nalog i u vezi sa preuzimanjem društva GP „ŽGP“ d.d. Sarajevo. U vezi sa preuzimanjem društva Ingram d.d. Srebrenik, Komisija je izdala prekršajni nalog pravnom licu Bingo d.o.o. Tuzla i Edinu Ibeljiću kao odgovornom licu u pravnom licu, dok su prekršajni nalozi izdati i pravnom licu Unis matic d.d. Bugojno i Brzika Hidajetu, a u vezi sa preuzimanjem društva Unis matic d.d. Bugojno. Kada je u pitanju preuzimanje društva ZIM d.d. Zenica, Komisija je izdala

upozorenje pravnom licu P Trade d.o.o. Sarajevo, a profesionalnom posredniku AW Broker d.o.o. Sarajevo upozorenje po osnovu ovlaštenja ponuđača kod preuzimanja dioničkih društava.

U izvještajnom periodu okončani su neposredni vanredni nadzori društava za upravljanje fondovima ABDS d.o.o. Sarajevo, Market Investment Group d.o.o. Sarajevo, Naprijed Invest d.o.o. Sarajevo, Euroinvestment d.o.o. Tuzla i zatvorenih investicijskih fondova „BIG Investiciona Grupa“ d.d. Sarajevo, „MI GROUP“ d.d. Sarajevo, Naprijed d.d. Sarajevo, i „Eurofond-1“ d.d. Tuzla, a u vezi sa transakcijama dionicama pojedinih emitenata, kao i drugih povezanih transakcija imenovanih u kontekstu usklađenosti konkretnih ulaganja sa investicijskim ciljevima i odredbama Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Pravilnika o uslovima poslovanja društva za upravljanje, Pravilnika o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja zatvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, te postupanja u vezi sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14, 46/16), Pravilnika o provođenju zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15) i Smjernica za procjenu rizika i provođenje Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine.

Osim navedenog, obavljen je i neposredni nadzor SBERBANK BH d.d. Sarajevo kao banke depozitara u prometu vrijednosnih papira, profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo,

Obavljen je i vanredni nadzor Društava za upravljanje fondovima Euro-investment d.d. Tuzla, SME Invest d.o.o. Mostar, i Zatvorenih investicionih fondova Herbos fond d.d. Mostar i Crobih fond d.d. Mostar, a u vezi prometa dionicama određenih emitenata.

Nadzoru Komisije podliježu i emitenti vrijednosnih papira, pravna i druga lica ovlaštena za poslovanje sa vrijednosnim papirima i lica koja vrše druge poslove u vezi sa vrijednosnim papirima, u vezi sa emisijom i prometom vrijednosnim papirima u skladu sa ovim i drugim zakonima, kao i pravna i druga lica u vezi sa primjenom standarda upravljanja dioničkim društvima. Nadzor se obavlja kao posredan nadzor - kontrola obavještanja, izvještavanja i dr. u Komisiji, i neposredan nadzor - nadzor kod subjekata nadzora. Svako pravno i fizičko lice ima pravo obratiti se Komisiji radi zaštite svojih prava i interesa. U skladu sa ovim, Komisija ima pravo zahtijevati od svih pravnih i fizičkih lica informacije i isprave koje su prema procjeni Komisije potrebne za obavljanje nadzora. U 2018. godini Komisija je provela 12 postupaka posrednog vanrednog nadzora i uputila isto toliko odgovora na predstavke fizičkih i pravnih lica.

Posredan nadzor vrši se kontinuirano. U 2018. godini Komisija je obavljala posredne nadzore prometa dionicama pojedinih emitenata. U vezi sa prethodno navedenim, a po osnovu prometovanja dionicama emitenta Unis d.d. Sarajevo, PBS Sarajevo i Herbos Kapital d.d. Mostar, Komisija je izrekla javne opomene Društvu za upravljanje fondovima Euroinvestment d.o.o. Tuzla, odgovornom licu Razi Bajramović, te po osnovu istih transakcija izdala pismeno upozorenje profesionalnom posredniku VGT Broker d.o.o. Visoko, društvu Unis fagas d.o.o. Sarajevo i fizičkom licu Behadi Gradašević, te stranom pravnom licu – brokerskoj kući Vrijednosnice d.o.o. Osijek.

5. Dozvole, saglasnosti, ispiti u organizaciji Komisije

Poslovi za koje Komisija izdaje dozvole pravnim osobama su propisani u članu 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, i to: brokerski poslovi, dilerski poslovi, poslovi podrške tržištu - market making, poslovi upravljanja portfeljom, poslovi agenta emisije, poslovi pokrovitelja emisije, poslovi investicijskog savjetovanja, poslovi skrbništva nad vrijednosnim papirima i poslovi depozitara.

Poslove skrbništva (*custody* poslovi) i poslove depozitara (poslovi izdavanja vrijednosnih papira i novčane transakcije po osnovu trgovanja vrijednosnim papira na berzi i drugom uređenom javnom

tržištu), prema odredbi člana 69. stav (2) Zakona o tržištu vrijednosnih papira mogu obavljati samo banke koje imaju dozvolu Komisije.

Izdavanje dozvole za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima podliježe ispunjenju kadrovskih, tehničkih i organizacijskih uslova. U smislu ispunjavanja uslova Komisija daje saglasnost na opća akta (pravila poslovanja, akt o internoj kontroli, tarife naknada), kako je definisano članom 77. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Nadalje, Komisija daje saglasnost na imenovanja direktora profesionalnog posrednika, odnosno rukovodioca organizacionog dijela banke (član 91. Zakona o tržištu vrijednosnih papira), što je jedan od uslova za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Za obavljanje određenih poslova iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao što su brokerski i dilerski poslovi, neophodno je imati uposlena fizička lica (brokere) kojima Komisija izdaje dozvole. Poslove investicijskog savjetovanja profesionalni posrednik može obavljati samo ako ima uposleno lice koje je kod Komisije položilo ispit za investicijskog savjetnika/menadžera.

U nastavku se daje pregled aktivnih dozvola za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira:

R. br.	Profesionalni Posrednik	DOZVOLE					
		Brokerska	Dilerska	Invest. savjet.	Upravlj. portfeljem	Agent emisije	Pokrov. emisije
1	AW Broker d.o.o. Sarajevo	Aktivna	Aktivna				
2	See Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	Aktivna				Aktivna	
3	Unibroker d.o.o. Sarajevo	Aktivna					
4	VGT Broker d.o.o. Visoko	Aktivna					
5	Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo	Aktivna	Aktivna			Aktivna	
6	ASA Banka d.d. Sarajevo	Aktivna					
7	UniCredit bank d.d. Mostar					Aktivna	Aktivna
	Ukupno	6	2	0	0	3	1

Tabela 14. Pregled dozvola za poslove iz 67. st. (1) tč. a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira

Na dan 31.12.2018. godine, ukupno je 12 aktivnih dozvola za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g), i to: šest brokerskih, dvije dilerske dozvole, tri dozvole za poslove agenta emisije, i jedna za poslove pokrovitelja emisije.

U odnosu na 31.12.2017. godine kada je bilo 13 (trinaest) dozvola po osnovu poslova iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, u 2018. (na 31.12.) je jedna dozvola manje i to dozvola za agenta emisije koja je ukinuta društvu VGT Broker d.o.o. Visoko rješenjem od 06.06.2018. godine po njegovom zahtjevu.

Ukupan broj pravnih osoba koje obavljaju poslove iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, na dan 31.12.2018. godine iznosi sedam i ostao je isti kao na dan 31.12.2017. godine.

Od šest brokerskih dozvola, četiri brokerske dozvole imaju profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“, a dvije imaju banke (Raiffeisen Bank i ASA Banka). Dilersku dozvolu ima jedan profesionalni posrednik oblika „d.o.o.“ (AW Broker d.o.o. Sarajevo) i jedna banka (Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina).

Od ukupnog broja izdatih dozvola pravnim osobama za poslove iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, po šest dozvola imaju banke i profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“. Smanjeni broj dozvola za ove poslove (za jednu) odnosi se na profesionalne posrednike oblika „d.o.o.“.

Pregled dozvola sa stanjem na 31.12.2018. – vremenski period od 2007. do 2018. godine:

God.	Brokerska	Dilerska	Investicijsko savjetovanje	Upravljanje portfeljem	Agent emisije	Pokrovitelj emisije	Ukupno
2018	6	2	0	0	3	1	12
2017	6	2	0	0	4	1	13
2016	7	2	1	0	4	1	15
2015	7	2	0	0	4	1	14
2014	10	2	0	0	4	1	17
2013	10	2	1	1	4	2	20
2012	11	2	1	1	5	2	22
2011	13	1	1	2	3	2	22
2010	14	0	1	2	4	0	21
2009	17	3	2	3	4	0	29
2008	18	9	1	2	0	0	30
2007	20	13	2	3	0	0	28

Tabela 15. Pregled dozvola sa stanjem na 31.12.2018. – period 2007. - 2018. godine

Posmatrajući period 2007. -2018. godine (na 31.12.) broj dozvola iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) u kontinuiranom je opadanju. U navedenom periodu, 2018. godina je godina sa najmanjim brojem aktivnih dozvola.

Održivost rada profesionalnog posrednika oblika „d.o.o.“ zasniva se najviše na obavljanju brokerskih poslova, zbog čega ta društva imaju svega nekoliko dozvola za obavljanje ostalih poslova.

Izdavanje dozvole za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima podliježe ispunjavanju kadrovskih, tehničkih i organizacijskih uslova. U smislu ispunjavanja i održivosti uslova, Komisija daje saglasnost na opća akta (pravila poslovanja, akt o internoj kontroli, tarife naknada) čije je donošenje i davanje saglasnosti definisano članom 77. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Nadalje, Komisija daje saglasnost na imenovanja direktora profesionalnog posrednika odnosno rukovodioca organizacionog dijela banke (čl. 91. Zakona o tržištu vrijednosnih papira), što je jedan od uslova za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Za obavljanje određenih poslova iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao što su brokerski i dilerski poslovi, neophodno je imati uposlene fizička lica (brokere) kojima Komisija izdaje dozvole.

Na osnovu člana 102. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Komisija izdaje dozvole fizičkim licima za poslove brokera, investicijskog savjetnika/menadžera, te potom prati održivost dozvola u smislu ispunjavanja uslova propisanih tim Zakonom i propisima Komisije.

U 2018. godini su izdate tri nove brokerske dozvole iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kako slijedi:

Ime i prezime	Tip dozvole	Rad u društvu
Selma Karalić	brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
Bulić Nedžma	brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
Selma Osmanagić	brokerska	Raiffeisen bank d.d. Sarajevo

Tabela 16. Pregled izdatih novih dozvola

Aktivne dozvole koje se izdaju fizičkim licima na dan 31.12.2018. godine:

Red br.	Ime i prezime	Tip dozvole	Poslodavac
1	Adnan Bunjo	Brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
2	Nedžma Bulić	Brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
3	Selma Karalić	Brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
4	Buljević Samra	Brokerska	VGT Broker d.o.o. Visoko

5	Pašović Mirela	Brokerska	VGT Broker d.o.o. Visoko
6	Sanja Jokić (Vidaković)	Brokerska	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo
7	Karić Amela	Brokerska	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo
8	Vrabac Berin	Brokerska	Unibroker d.o.o. Sarajevo
9	Emir Imširević	Brokerska	Unibroker d.o.o. Sarajevo
10	Nadira Čenanović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
11	Nejra Jakić Ibrahimović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
12	Sanja Jokić	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
13	Aida Murselović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
14	Selma Osmanović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
15	Emilija Mladen	Brokerska	ASA Banka d.d. Sarajevo
16	Azra Osmanbegović	Brokerska	ASA Banka d.d. Sarajevo

Tabela 17. Aktivne dozvole na dan 31.12.2018. godine

Broj aktivnih brokerskih dozvola fizičkih lica kod profesionalnih posrednika, nakon kontinuiranog pada u periodu 2011. – 2017. godine, porastao je za dvije dozvole u odnosu na 31.12.2017. godine.

Aktivne brokerske dozvole se redovno prate u smislu ispunjavanja uslova koje propisuju Zakon o tržištu vrijednosnih papira i podzakonski opći akti Komisije.

Pregled broja aktivnih brokerskih dozvola (fizička lica) za period 2011.- 2018. (31.12.):

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Br. dozvola	32	27	25	26	20	17	14	16

Tabela 18. Pregled broja aktivnih dozvola u periodu od 2011. do 2018. godine

Pored dozvola za fizička lica koja obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima iz člana 67. stav (1) Zakona, treba dodati dozvole investicijskih menadžera/savjetnika izdate na zahtjev društava za upravljanje fondovima (što nije obuhvaćeno ovim poglavljem).

Prema propisima Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, kontinuirano se prate kadrovski uslovi koje moraju ispunjavati profesionalni posrednici.

Pregled uposlenosti kod profesionalnih posrednika koji obavljaju poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, na dan 31.12.2018 godine:

R.br.	DRUŠTVO	STANJE UPOSLENOSTI (broj zaposlenika)					
		31.12.2017.			31.12.2018.		
		puno rad. vrijeme	nepuno rad. vr.	ukupno	puno rad. vrijeme	nepuno rad. vr.	ukupno
1	AW Broker d.o.o. Sarajevo	7	2-4h	9	5	2-4h	7
2	Unibroker d.o.o. Sarajevo	6	0	6	5	0	5
3	VGT Broker d.o.o. Visoko	5	1-2h	6	5	1-2h	6
4	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	4	1-2h	5	4	1-2h	5
5	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	7	0	7	9	0	9
6	ASA Banka d.d. Sarajevo	4	0	4	4	0	4
7	UniCredit Bank d.d.	2	0	2	2	0	2
	Ukupno	35	4	39	34	4	38

Tabela 19. Pregled broja uposlenih kod profesionalnih posrednika

Broj zaposlenih, prema gore navedenim podacima, manji je za jedno lice u odnosu na 31.12.2017. godine. Iskazani broj zaposlenih (njih 38) obuhvata i zaposlenike sa nepunim radnim

vremenom. Stoga, ako se uzme u obzir da su četiri lica zaposlena na nepuno radno vrijeme, proizilazi da je ukupni broj još i manji.

Pregled uposlenosti kod profesionalnih posrednika u vremenskom periodu 2008.-2018. (31.12.):

Godina	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj uposlenih	151	120	89	77	67	56	58	44	43	39	38

Tabela 20. Pregled broja zaposlenih kod profesionalnih posrednika u periodu 2008-2018

Iz prethodne tabele vidljiv je kontinuirani pad broja zaposlenika kod profesionalnih posrednika. Brokerska društva organizacijskog oblika društva sa ograničenom odgovornošću uglavnom drže najmanji mogući broj zaposlenika sa kojim mogu pokrivati poslove za koje imaju dozvole.

Brokerska društva u Federaciji BiH usluge obavljaju u mjestima sjedišta kao i u osnovanim podružnicama.

Pregled aktivnih podružnica/poslovnih jedinica brokerskih društava (stanje na dan 31.12.2018. godine):

Red br.	DRUŠTVO	PODRUŽNICE
1	VGT Brokers d.o.o. Visoko	Podružnica Sarajevo
2	Unibroker d.o.o. Sarajevo	Podružnica Novo Sarajevo
3	ASA Banka d.d. Sarajevo	Filijale banke
4	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	Filijale banke

Tabela 21. Pregled aktivnih podružnica profesionalnih posrednika

Ukupan broj podružnica koje rade (izuzimajući filijale/podružnice banaka) je u odnosu na 31.12.2017. godine ostao nepromijenjen.

Komisija izdaje dozvole za obavljanje poslova skrbništva i banke depozitara u emisiji i prometu iz člana 67. stav (1) tačka h) i i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. U nastavku se daje pregled važećih dozvola banaka skrbnika (poslovi iz člana 67. stav (1) tačka h) Zakona o tržištu vrijednosnih papira):

R.br.	Banka skrbnik
1	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
2	UniCredit banka d.d. Mostar
3	NLB d.d. Sarajevo
4	Sberbank BH d.d. Sarajevo
5	Vakufska banka d.d. Sarajevo

Tabela 22. Pregled dozvola banaka skrbnika

Broj banaka sa dozvolom za obavljanje skrbničkih poslova je na dan 31.12.2018. godine, u odnosu na 31.12.2017. godine, ostao je nepromijenjen.

Dozvole za poslove skrbništva za period 2011.- 2018. godina (31.12.):

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj dozvola	9	9	9	9	8	7	5	5

Tabela 23. Pregled skrbničkih dozvola

Broj banaka sa dozvolom za obavljanje skrbničkih poslova je nepromijenjen u odnosu na prethodnu 2017. godinu.

Dozvole banaka depozitara u prometu vrijednosnih papira (poslovi iz člana 67. stav (1) tačka i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira):

R.br.	Banka depozitar
1	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
2	UniCredit Bank d.d.
3	Sberbank BH d.d. Sarajevo
4	Sparkasse Bank d.d. Bosna i Hercegovina
5	ASA Banka d.d. Sarajevo
6	ZiraatBank BH d.d.
7	Bosna Bank International d.d. Sarajevo

Tabela 24. Pregled dozvola banaka depozitara

Broj dozvola banaka depozitara u prometu u 2018. godini je u odnosu na 2017. godinu manji je za jednu dozvolu.

Dozvole banaka depozitara u prometu za poslove iz čl. 67. st. (1) tč. i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, za period 2011. – 2018. godine:

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj dozvola	12	13	13	13	13	11	8	7

Tabela 25. Pregled broja dozvola banaka depozitara za period 2011. -2018. godine

Nakon stagniranja broja dozvola banaka depozitara u prometu u periodu 2012. -2015. godine, broj izdatih dozvola je u konstatnom opadanju.

Pregled banaka depozitara u prometu koje imaju zaključene ugovore sa profesionalnim posrednicima, odnosno koje obavljaju te poslove iz ugovora:

R. br.	Društvo	Banka depozitar
1	AW Broker d.o.o. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
2	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	UniCredit Bank d.d.
3	Unibroker d.o.o. Sarajevo	ASA Banka d.d. Sarajevo
4	VGT Brokers d.o.o. Visoko	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
5	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
6	ASA Banka d.d. Sarajevo	ASA Banka d.d. Sarajevo

Tabela 26. Pregled ugovora banaka depozitara sa profesionalnim posrednicima

U periodu 31.12.2017. do 31.12.2018 godine nije bilo promjena tj. zaključenja novih ugovora između banaka depozitara i profesionalnog posrednika.

Banke koje obavljaju poslove skrbništva i depozitara u emisiji i prometu imaju obavezu održavati propisane kadrovske uslove tj. broj i stručnu osposobljenost kadrova u posebnoj organizacijskoj cjelini unutar banke, što je predmet praćenja od strane Komisije.

Pregled uposlenosti kod banaka koje obavljaju poslove skrbnika i banke depozitara u prometu:

R br	DRUŠTVO	BROJ ZAPOSLENIKA	
		31.12.2017.	31.12.2018.
1	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina	3	4
2	UniCredit Bank d.d.	5	5
3	Sberbank d.d. Sarajevo	4	3
4	Sparkasse Bank d.d. Bosna i Hercegovina	4	3
5	Intesa SanPaolo d.d. Sarajevo	2	0

6	ASA Banka d.d. Sarajevo	1	1
7	Ziraat Bank BH d.d.	3	3
8	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	1	1
9	Vakufska banka d.d. Sarajevo	3	3
10	NLB d.d. Sarajevo	2	2
	Ukupno	28	25

Tabela 27. Pregled broja uposlenih kod banaka skrbnika i depozitara

Broj zaposlenih kod banaka koje obavljaju poslove skrbništva i poslove depozitara u emisiji i prometu je niža za tri u odnosu na prethodnu godinu. Uposlenost kod banaka je u punom radnom vremenu, a kadrovska struktura je zadovoljavajuća. Banke u obavljanju poslova sa vrijednosnim papirima koriste druge stručne službe unutar banke, a lica zaposlena na poslovima sa vrijednosnim papirima obavljaju i druge poslove u banci kada je to moguće po prirodi posla.

U vezi kadrovske strukture uposlenih kod svih učesnika koji obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira (tj. profesionalni posrednici i banke koje obavljaju poslove skrbništva i depozitara u prometu vrijednosnih papira), Komisija daje saglasnost na imenovanje direktora profesionalnog posrednika odnosno rukovodioca organizacijskog dijela banke koji obavlja poslove sa vrijednosnim papirima iz navedene odredbe Zakona.

U skladu sa važećim propisima prate se osnivači profesionalnih posrednika iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. U smislu navedenog propisa, Komisija se obavještava o svim promjenama osnivača/udjeličara, s tim da daje saglasnost na promjene osnivačkog udjela koji čini kvalificirani udio.

Pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika organizacijskog oblika društva sa ograničenom odgovornošću:

Profesionalni posrednik	Osnovni kapital (KM)	Udjeličar	Iznos udjela (KM)	Iznos udjela (%)
AW Broker d.o.o. Sarajevo	500.000,00	Jakub Bunjo	250.000,00	50
		Omer Mehak	250.000,00	50
See Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	400.000,00	See Business Solutions d.o.o. Sarajevo	260.000,00	65
		Taner Aličehić, Švic.	92.000,00	23
		See Investment Solutions GmbH Švicarska	48.000,00	12
Unibroker d.o.o. Sarajevo	250.000,00	Esma Hamzagić-Đogić	100.000,00	40
		Emir Imširović	100.000,00	40
		Berin Vrabac	50.000,00	20
VGT Broker d.o.o. Visoko	350.000,00	Adi Ahić	350.000,00	100

Tabela 28. Pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika „d.o.o.“

U 2018. godini nije bilo promjena osnovnog kapitala kod društava organizacijskog oblika društva sa ograničenom odgovornošću. Promjene udjeličara su se desile samo kod društva Unibroker d.o.o. Sarajevo, tako što su udjeličara Irfana Ćurevca, sa 80% udjela i Emira Imširovića, sa 20% udjela, zamijenili udjeličari Esma Hamzagić-Đogić, sa udjelom od 40%; Emir Imširović, sa 40% (povećanje udjela sa 20% na 40%), te Berin Vrabac, sa udjelom od 20%.

U nastavku se daje tabelarni pregled udjeličara (domaći/inostrani) u osnovnom kapitalu (ukupnom) profesionalnih posrednika organizacijskog oblika društva sa ograničenom odgovornošću - period 2013.-2018. godine:

Godina	Broj društava	Osnovni kapital (ukupno)	Domaći udjeličari u osnovnom kapitalu	Domaći udjeli %	Ino udjeličari u osnovnom kapitalu	Ino udjeli %
2013	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2014	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2015	4	1.650.000	1.510.000,00	91,52	140.000,00	8,48
2016	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2017	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2018	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33

Tabela 29. Pregled udjeličara u osnovnom kapitalu profesionalnih posrednika

Iz prethodne tabele je vidljivo da u posljednje četiri godine domaća lica drže u vlasništvu preko 90% udjela u profesionalnim posrednicima organizacijskog oblika društva sa ograničenom odgovornošću.

S druge strane, pored profesionalnih posrednika organizacionog oblika društva sa ograničenom odgovornošću, poslove sa vrijednosnim papirima obavljaju i banke, organizovane u obliku dioničkih društava, a koje imaju dozvolu Komisije u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira.

Ukupno gledajući, banke koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima su u vlasništvu stranih pravnih lica, sa izuzetkom jedne banke.

U nastavku se daje pregled značajnijeg učešća u osnovnom kapitalu kod banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima:

Naziv banke	Najveći (po iznosu) vlasnik/dioničar
Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH Wien, 99,9951%
UniCredit Bank d.d.	Zagrebačka banka d.d, Zagreb, Hrvatska, 99,3093%
NLB d.d. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana, Slovenija, 97,3363%
Sberbank BH d.d. Sarajevo	Sberbank Europe AG, Wien, AUT, 100,00%
Sparkasse Bank d.d. Bosna i Hercegovina	Steiermarkische Bank und AG, Graz, AUT, 97,0427%
ASA Banka d.d. Sarajevo	Dioničari preko 10% dionica: ASA Finance d.d. Sarajevo, 47,0073%; ZIF prevent Invest d.d. Sarajevo, 11,4584%
Vakufska banka d.d. Sarajevo	Dioničari preko 5%: Badeco Adria d.d. Sarajevo, 73,5929%, Mahmal Investment Co. Limited, 7,3346%
Ziraat Bank BH d.d.	T.C.Z.B. Ankara, Turska, 100%
Bosna Bank International d.d. Sarajevo	Islamic Development Bank, Jed.d.ah, SAU, 45,4574%; Abu Dhabi Islamic bank 27,27%; Dubai Islamic bank 27,27%

Tabela 30. Pregled značajnijih udjela u vlasništvu kod banaka na tržištu vrijednosnih papira

U 2018. godini u vlasničkoj strukturi banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima je bilo promjena kod Sparkasse Bank d.d. Bosna i Hercegovina. Navedena promjena uslijedila je kao posljedica korištenja prava prenosa dionica manjinskih dioničara od strane Steiermarkische Bank und AG, Graz. S tim u vezi, iznos učešća u osnovnom kapitalu povećan je sa 97,0427% na iznos od 100%. Većinski dioničar kod Vakufske banke d.d. Sarajevo – Fabrika duhana Sarajevo d.d. Sarajevo je izvršio promjenu firme, te je sada u Registru vrijednosnih papira upisan kao Badeco Adria d.d. Sarajevo.

U osnovnom kapitalu berze je samo jedan kvalificirani udjeličar sa iznosom od 10,4732%, dok je Bursa Istanbul Turkey smanjila kvalificirani udio na iznos od 9,8878%.

Sarajevska berza-burza vrijednosnih papira ima dozvolu Komisije. Broj uposlenih na dan 31.12.2018. godine iznosi 10, što je za tri uposlena više u odnosu na 31.12.2017. godine kada je Berza imala sedam uposlenih. U skladu sa pozitivnim propisima Berza ima dvije osobe sa položenim ispitom za brokera.

U skladu sa članom 49. Zakona o investicijskim fondovima, Komisija izdaje dozvole za obavljanje poslova banke depozitara fonda. Banka depozitar fonda je banka koja za potrebe fonda obavlja poslove čuvanja zasebne imovine fonda, poslove vođenja posebnih računa za imovinu fonda i odjeljivanja imovine svakog pojedinog fonda od imovine ostalih fondova, te obavlja druge poslove u skladu sa odredbama Zakona o investicijskim fondovima i Pravilnikom o bankama depozitarima investicijskih fondova. Komisija izdaje dozvole na neodređeno vrijeme i one važe do njihovog obustavljanja ili ukidanja. Depozitar fonda dužan je kontinuirano ispunjavati uslove za sticanje dozvole, na zahtjev Komisije predložiti dokaze o ispunjavanju uslova za stečenu dozvolu, te uplaćivati godišnju naknadu za nadzor i održavanje dozvole na način i u roku koji odredi Komisija.

U izvještajnoj godini četiri banke i dalje ispunjavanju uslove za održavanje dozvole za obavljanje poslova depozitara fonda, dok je jednoj banci dozvola ukinuta na vlastiti zahtjev.

Naziv banke	Dozvola
Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina	Važeća dozvola
Sberbank BH d.d. Sarajevo	Važeća dozvola
Vakufska banka d.d. Sarajevo	Važeća dozvola
UniCredit Bank d.d.	Važeća dozvola

Tabela 31. Pregled dozvola za banke depozitare fondova

U nastavku se daje pregled banaka depozitara fondova koje imaju zaključene ugovore sa društvima za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima ili nadzornim odborima zatvorenih investicijskih fondova.

R. br.	Investicijski fond	Banka depozitar
1	ZIF CROBIH Fond d.d. Mostar	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
2	ZIF Prof Plus d.d. Sarajevo	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
3	ZIF Prevent INVEST d.d. Sarajevo	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
4	ZIF Fortuna Fond d.d. Cazin	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
5	OIF SME BH Equity ¹	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
6	OIF Lilium Cash	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
7	OIF Lilium Global	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
8	ZIF Herbos fond d.d.	UniCredit Bank d.d.
9	OIF Raiffeisen Balance	UniCredit Bank d.d.
10	OIF Raiffeisen CASH	Unicredit Bank d.d.
11	OIF Raiffeisen EURO BOND ²	UniCredit Bank d.d.
12	OIF Capital	Sberbank BH d.d. Sarajevo
13	ZIF Eurofond - 1 d.d. Tuzla	Sberbank BH d.d. Sarajevo
14	ZIF Bosfin d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
15	ZIF MI Group d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
16	ZIF Naprijed d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
17	ZIF BIG Investiciona grupa d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
18	ZIF Bonus d.d. Sarajevo	Vakufska banka d.d. Sarajevo

Tabela 32. Pregled ugovora između investicijskih fondova i banaka depozitara

Reviziju finansijskih izvještaja za investicijske fondove mogu obavljati samo ona revizorska društva koja ispunjavaju uslove propisane Pravilnikom o uslovima za obavljanje revizije finansijskih

¹ Do juna 2018.godine OIF Ad.d.iko BH Equity

² Počeo sa radom 18.5.2018. godine

izvještaja investicijskih fondova. Prema ovom Pravilniku revizorsko društvo mora biti uvršteno na Listu revizorskih društava za investicijske fondove koju uspostavlja Komisija i koja se objavljuje na internetskoj stranici Komisije. U 2018. godini Komisija je razmatrala pet prijava za ostanak ili promjenu na listi revizorskih društava koji obavljaju reviziju finansijskih izvještaja investicijskih fondova.

U daljem tekstu se daje lista revizorskih društava za pružanje usluga revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova na dan 31.12.2018. godine.

Red. br.	Podaci o revizorskom društvu
1.	Društvo za reviziju i usluge „ZUKO“ d.o.o. Sarajevo Ahmata Ljubunčića 22, Sarajevo Tel/fax: 033 752 930 ; e-mail: info@zuko.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Biljana Ekinović, Nermin Zuko, Zuhra Eskić, Anisa Kos Investicijski savjetnik u Društvu: Biljana Ekinović
2.	Društvo za reviziju „BAKER TILLY RE OPINION“ d.o.o. Sarajevo Grbavička 4/IV, Sarajevo Tel: 033 218 829; 033 552 150 ; Fax: 033 552 152 ; e-mail: info@bakertillyreopinion.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Nihad Fejzić, Dražen Branković, Ezita Imamović, Ema Sinanović, Elma Papić Investicijski savjetnik u Društvu: Elma Papić
3.	Društvo za reviziju „EXPERT“ d.o.o. Zenica Bulevar Kulina bana 28b, Zenica Tel/Fax: 032 203 110; 061 791 882 ; e-mail: expert.revizija@bih.net.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Zinka Fetahović, Merdžana Sijamija, Jasminka Lončarić Investicijski savjetnik u Društvu: Zinka Fetahović
4.	Društvo „REVIK“ d.o.o. Sarajevo, REVIZIJA, RAČUNOVODSTVO I KONSALTING Branilaca Sarajeva 20, Sarajevo Te/Fax: 033 200 383; 226 289 ; e-mail: revik@bih.net.ba Ovlašteni revizori Društva: Milan Novokmet, Edin Udovčić, Kenan Kapetanović Investicijski savjetnik u Društvu: Kenan Kapetanović, Ognjen Novokmet

Tabela 33. Pregled revizorskih društava investicijskih fondova

6. Normativne i druge aktivnost Komisije

U okviru svojih, zakonom utvrđenih, nadležnosti regulatora, Komisija je donijela 58 podzakonskih propisa koji su trenutno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se reguliše tržište vrijednosnih papira, emisije i promet na tržištu vrijednosnih papira, izdavanje dozvola ovlaštenim učesnicima i njihovo poslovanje, vođenje registra emitenata i registra fondova, korporativno upravljanje i finansijsko izvještavanje o poslovanju ovlaštenih učesnika i emitenata vrijednosnih papira.

U izvještajnoj godini Komisija je donijela Plan integriteta kao jedan od najmodernijih preventivnih metoda za uspostavu legalnog i etičkog kvaliteta rada kako vladinih tako i drugih institucija. On predstavlja interni antikorupcijski dokument preventivnog karaktera koji se donosi s ciljem stvaranja pravnog, etičkog i profesionalnog kvaliteta rada u institucijama, ali i metodu identifikacije aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju u organizaciji. Planovi integriteta su bitni za ugled institucije, koja gubi integritet pojavama nepotizma, klijentelizma, sukoba interesa i sl.

Osim navedenog, Komisija je u normativnoj oblasti započela izradu potpuno novog teksta Zakona o investicijskim fondovima i Zakona o tržištu kapitala, usklađenih sa EU direktivama. U pripremi je i devet podzakonskih akta koji se odnose na izmjenu postojećih akata ili u potpunosti regulišu određenu materiju.

U 2018. godini Komisija je izradila radni tekst i pokrenula inicijativu za izmjene i dopune Zakona o preuzimanju dioničkih društava, naročito u dijelu koji se odnosi na prava prijenosa dionica manjinskih

dioničara. Ovim prijedlogom izvršeno je preciziranje konačnog kontrolnog praga, preciziranje načina izračuna minimalne cijene, pojačana je zaštita malih dioničara kod instituta prava prijenosa dionica manjinskih dioničara, te je predloženo da se produže rokovi koji su prema postojećem zakonskom rješenju prekratki. Osim toga, prijedlogom se preciziraju najteži prekršaji za koje se određuje veća novčana kazna. Navedeni prijedlog je sačinjen prvenstveno zbog zaštite manjinskih dioničara, budući da je kroz dosadašnju praksu primijećeno da manjinski dioničari nemaju adekvatnu zaštitu, a što je zadaća Komisije u skladu sa Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire.

U cilju pripreme za osnivanje dobrovoljnih penzijskih fondova, a imajući u vidu iskazan interes potencijalnih stranih investitora za osnivanjem istih, u 2018. godini je na engleski jezik preveden Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima, kao i svi podzakonski akti Komisije doneseni po osnovu navedenog propisa, i to: Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za osnivanje, članstvu i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje fondovima; Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje saglasnosti za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje fondovima ili zatvorenog investicijskog fonda; Pravilnik o ugovoru o članstvu, prospektu i zaštiti korisnika usluga društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima; Pravilnik o bankama depozitarima dobrovoljnih penzijskih fondova; Pravilnik o prestanku društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i prenosu prava upravljanja; Pravilnik o načinu vršenja nadzora nad društvom za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom; Pravilnik o statusnim promjenama dobrovoljnih penzijskih fondova; Pravilnik o uslovima i poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom; Pravilnik o registru članova dobrovoljnog penzijskog fonda; Pravilnik o obračunu neto vrijednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda; Pravilnik o postupku naknade štete članovima dobrovoljnog penzijskog fonda i/ili dobrovoljnom penzijskom fondu; Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda; Pravilnik o obračunu naknade društvu za upravljanje i o obračunu prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda; Pravilnik o uslovima za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima; Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih penzijskih fondova; Pravilnik o izdavanju dozvole za upravljanje i davanju saglasnosti na prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda; Pravilnik o izdavanju dozvole za rad i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima; Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja dobrovoljnih penzijskih fondova i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima; Pravilnik o promociji dobrovoljnih penzijskih fondova.

7. Sudski postupci

Odluke koje Komisija donosi u upravnim postupcima rješavajući po zahtjevima pravnih i fizičkih lica i po službenoj dužnosti, u okviru svojih ovlaštenja, konačne su, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Pored toga, Komisija je nadležna za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim učesnicima pravnim i fizičkim licima, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava i krivičnih prijava.

Sudski postupci u kojima Komisija učestvuje kao stranka vezani su većinom za upravne sporove pokrenute tužbama protiv akata Komisije pred nadležnim sudovima, prekršajne postupke po podnesenim prekršajnim prijavama, parnične postupke po tužbama ili prikupljanje dokumentacije i dokaza u istražnim postupcima pred nadležnim tužilaštvima.

U vezi sudskih sporova pokrenutih protiv akata Komisije koji se odnose na upise u registar emitenata i preuzimanje dioničkih društava, Kantonalnom sudu u Sarajevu dostavljena su četiri odgovora na tužbe tužitelja Bazna hemija dioničko društvo Vitkovići, Špedicijaturist d.d. Bugojno, Energoinvest DVI d.d. Sarajevo, te Slavka Mikulića, dok je Ustavnom sudu BiH dostavljen odgovor na apelaciju T.K. iz Orašja.

Komisija je u izvještajnoj godini podnijela i pritužbu Federalnom tužilaštvu Federacije BiH, nezadovoljna odlukom Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo iz 2018. godine - Naredba o obustavi istrage protiv prijavljenog F. Ž. zbog krivičnog djela izrada lažne bilance, a sve na osnovu podnesene Informacije o utvrđenim činjenicama u vezi sa finansijskim izvještajima društva Kvantum group d.d. Sarajevo iz 2010. godine.

Komisija je, po osnovu prethodno izdatih prekršajnih naloga odnosno podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, učestvovala na dvije usmene rasprave, a prekršajni postupak je okončan u korist Komisije na način da su okrivljena lica oglašena odgovornim za prekršaje.

Na osnovu provedenog nadzora Komisija je u 2017. godini podnijela tužbu za poništenje transakcije obavljene na Sarajevskoj berzi, na osnovu koje je Općinski sud u Zenici odredio privremenu mjeru osiguranja. U 2018. godine je održano i ročište povodom prijedloga Komisije za određivanje mjere osiguranja, na osnovu koje je Sud donio rješenje kojim je ista određena.

8. Saradnja sa drugim nadležnim tijelima i edukacija uposlenika

Komisija je članica IOSCO-a (Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire) što joj omogućava uspostavljanje saradnje sa srodnim institucijama u drugim zemljama. IOSCO je organizacija koja uključuje institucije iz cijelog svijeta koje nadziru tržišta kapitala, a koja uspostavlja međunarodne standarde regulacije i kontrole tržišta. U vezi članstva u IOSCO-u, završena je procedura pristupanja Komisije Multilateralnom sporazumu o razmjeni informacija na tržištu kapitala (MMoU). Multilateralni sporazum o razmjeni informacija na tržištu kapitala omogućuje regulatorima iz cijelog svijeta razmjenu informacija i pružanje pomoći u nadziranju tržišta i vođenju istraga o transakcijama.

U skladu sa procedurama MMoU-a Komisija je u više navrata razmijenila informacije i podatke sa regulatorima tržišta kapitala Republike Slovenije, Republike Hrvatske, Republike Turske, Luksemburga i Kajmanskih otoka. Ostvarena je značajna saradnja sa institucijama nadležnim za regulisanje tržišta kapitala u regionu, kroz razmjenu informacija i iskustava, te posebno zaključivanjem Memoranduma o međusobnoj saradnji i razmjeni informacija sa komisijama za vrijednosne papire Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, Rumunije, Turske, Grčke i Malezije. Komisija je učestvovala na regionalnim konferencijama regulatora tržišta vrijednosnih papira na kojima je razmatrana inicijativa za poboljšanje saradnje. Koncem 2011. godine regulatori tržišta kapitala iz regiona (Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH) potpisali su Deklaraciju o saradnji. U okviru saradnje sa Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske i Komisijom Brčko Distrikta vrši se razmjena informacija i saradnja na kontrolisanju učesnika na tržištu u cilju ostvarivanja nadzorne funkcije. Radi unapređenja saradnje sa drugim regulatorima u zemlji potpisan je Sporazum o saradnji i razmjeni informacija sa Agencijom za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Komisija je u izvještajnoj godini dostavila Sekretarijatu IOSCO-a statističke podatke o podnesenim zahtjevima na osnovu MMoU-a za 2017. godinu. Ostvarena je saradnja sa regulatorom iz Lihtenštajna u pogledu dostavljanja određenih informacija, te koncem godine zatraženo dostavljanje informacija od strane Agencije za trg vrednostnih papirjev Republike Slovenije.

Komisija u skladu sa svojim nadležnostima iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sarađuje sa nadležnim državnim organima i u Radnoj grupi za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kroz razmjenu informacija i učešćem u izradi izvještaja o napretku po zahtjevu Tima za evaluaciju Moneyvala.

Također, Komisija u provođenju nadzora i drugih aktivnosti stalno sarađuje sa nadležnim tužilaštvima i sudovima u prikupljanju informacija i dokumentacije potrebnih za provođenje istražnih radnji. U tom smislu Komisija je postupala po zahtjevima drugih nadležnih organa države i entiteta. U izvještajnom periodu Komisiji su se određenim zahtjevima za pribavljanje ili dostavljanje dokumentacije obraćali Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, Kantonalno tužilaštvo Kantona

Sarajevo, Federalna uprava policije, Komisija za odlučivanje o sukobu interesa Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, MUP Zeničko-dobojskog kantona, Uprava za indirektno – neizravno oporezivanje, Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH, MUP FBIH Sektor kriminalističke policije, Općinsko pravobranilaštvo Lukavac, Agencija za bankarstvo Federacije BiH, Agencija za statistiku BiH, Porezna uprava Federacije BiH, Federalno ministarstvo pravde, te Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske. Ovakvih zahtijeva je bilo ukupno 29.

U cilju edukacije uposlenici Komisije su prisustvovali seminarima i konferencijama koje imaju za teme primjenu zakona i propisa iz različitih oblasti. Tako su predstavnici Komisije prisustvovali X Forumu - Sprečavanje pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i borba protiv korupcije, kao dio obaveznog programa stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja za 2018. godinu u skladu sa odredbama člana 45. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. U organizaciji Komisije je za predstavnike učesnika na tržištu vrijednosnih papira tj. profesionalnih posrednika, banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima i Registra vrijednosnih papira održana obuka za provođenje Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti.

Predstavnik Komisije je učestvovao u edukaciji sudija i tužilaca u organizaciji Centra za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH. Isto tako, uposlenici Komisije redovno učestvuju na seminarima koji imaju za temu provođenje postupaka javnih nabavki.

9. Ostalo

Proces usklađivanja propisa sa Direktivama Evropske Unije, u skladu sa preuzetim obavezama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, proveden je prilikom donošenja Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima, kao i propisa koji su doneseni radi primjene ovih zakona. Imajući u vidu promjenu europske regulative koja se odnosi na navedene oblasti Komisija je pristupila izradi novog teksta zakona o tržištu kapitala i zakona o investicijskim fondovima, čiji će proces biti okončan u 2019. godini.

Kada je u pitanju provedba Akcionog plana Bosne i Hercegovine za otklanjanje nedostataka u borbi protiv pranja novca, a u cilju harmonizacije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa standardima i preporukama Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca – FATF, Komisija je imala predstavnika u radnoj grupi – podgrupi za procjenu ranjivosti sektora tržišta vrijednosnih papira/hartija od vrijednosti od pranja novca koju su činili predstavnici entitetskih regulatora, Brčko distrikta BiH i predstavnika SIPA, te predstavnici Banjalučke i Sarajevske berze. Podgrupa je radila procjenu rizika na bazi anketa, upitnika, razgovara sa obveznicima, statistike u vezi nazora nad obveznicima prema Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, razgovora i konsultacije sa drugim supervizorima finansijskog sektora, prikupljanja podataka iz medija i drugih javno dostupnih izvora podataka i informacija iz drugih izvora, a koja je okončana za period 2018.-2022. godine te je sačinjen Akcioni plan. Na osnovu unesenih parametara, a po metodologiji Svjetske banke, ranjivost sektora vrijednosnih papira/hartije od vrijednosti u BiH ocijenjena je kao "Niska", što znači da je rizik od pranja novca u ovom sektoru prisutan, ali u manjem obimu.

Komisija ima donesene i Smjernice za primjenu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti, pratila je postupanje po Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti i Pravilniku o procjeni rizika, podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za efikasnu provedbu odredbi ovog Zakona.

U izvještajnoj godini Komisija je u skladu sa zahtjevima Direkcije za evropske integracije dopunila odgovore na upitnik Evropske komisije koji su dostavljeni Uredu Vlade Federacije BiH i Direkciji za evropske integracije. Osim navedenog predstavnici Komisije učestvuju u radu Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku kao i Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača.

Komisija je dostavila odgovor na upitnik Svjetske banke: „Diversifikacija finansijskih tržišta – Razvoj regionalnih tržišta kapitala radi bolje ekonomske integracije, Zapadni Balkan - Mehanizam tehničke pomoći finansijskom sektoru 2018/19”.

Od ostalih aktivnosti treba pomenuti redovno praćenje propisa i saradnju sa nadležnim ministarstvima u izradi nacrtu zakona. Po zahtjevima pravnih i fizičkih lica redovno se daju mišljenja i odgovori na upite o primjeni zakona i drugih propisa. Najčešći upiti odnose se na održavanje skupština dioničara, ostvarivanje prava dioničara, rad i imenovanje nadzornog odbora i uprave kao i primjenu Zakona o preuzimanju dioničkih društva, odnosno Zakona o tržištu vrijednosnih papira i podzakonskih akta u vezi sa naprijed navedenim. U 2018. godini Komisija je po svim osnovama, pravnim i fizičkim licima dostavila 63 odgovora na upite, odnosno mišljenja o primjeni zakona ili podzakonskih akata.

TRŽIŠTE KAPITALA I UČESNICI NA TRŽIŠTU

1. Normativno-pravni okvir za funkcionisanje tržišta

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlaštenja i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i učesnika na tržištu kapitala, regulisani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira (donesen koncem 2008. godine), Zakonom o registru vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima (donesen koncem 2008. godine), Zakonom o privrednim društvima (donesen 2015. godine), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava (donesen 2015. godine) i Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima (donesen koncem 2016. godine).

U okviru svojih nadležnosti regulatora, utvrđenih zakonom, Komisija je donijela 58 podzakonskih propisa koji su trenutno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se reguliše tržište vrijednosnih papira, emisije i promet na tržištu vrijednosnih papira, izdavanje dozvola ovlaštenim učesnicima i njihovo poslovanje, vođenje registra emitenata i registra fondova, korporativno upravljanje i finansijsko izvještavanje o poslovanju ovlaštenih učesnika i emitenata vrijednosnih papira.

U nastavku se daje pregled zakona i propisa iz oblasti tržišta kapitala:

1. Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 109/12, 86/15 25/17)
2. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine FBiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17)
3. Zakon o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 25/17)
4. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, br. 77/15)
5. Zakon o Registru vrijednosnih papira („Službene novine FBiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04)
6. Zakon o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 81/15)
7. Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 104/16)
8. Statut Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/99)
9. Pravilnik o upravljanju dioničkim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 19/10)
10. Odluka o tarifi naknada („Službene novine Federacije BiH“, br. 31/13, 48/14, 60/14, 22/16, 54/17, 3/18)
11. Pravilnik o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/05)
12. Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/13)

13. Pravilnik o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/99, 4/05, 18/08, 8/09)
14. Pravilnik o vrjednovanju i obračunu imovine investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09)
15. Pravilnik o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, sa prilogom: Program stručnih ispita za stjecanje dozvole za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova i investicijskog savjetovanja u prometu vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“, br. 31/09, 73/09, 66/11, 87/12, 46 /13, 36/14, 96/15)
16. Pravilnik o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/09, 1/10, 31/10, 7/11, 53/13, 27/14, 35 /14, 83/15, 36/16)
17. Pravilnik o posebnim poslovima i ograničenjima prometa vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09)
18. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare natprosječne rezultate na stručnom ispitu za brokere/dilere („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/01)
19. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare natprosječne rezultate na stručnom ispitu za investicijske savjetnike („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/03)
20. Pravilnik o emisiji vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 87/10, 112/12, 103/14);
21. Odluku o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata berze i/ili drugog uređenog tržišta vrijednosnih papira u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 21/01)
22. Pravilnik o načinu sticanja i prometa vlastitih dionica („Službene novine Federacije BiH“, br. 12/04)
23. Pravilnik o promociji investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/09)
24. Pravilnik o registru udjela („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/09, 66/09, 96/17);
25. Pravilnik o uslovima za sticanje ovlaštenja za prodaju dionica ili udjela investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
26. Pravilnik o bankama depozitarima investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
27. Pravilnik o otvorenim investicijskim fondovima s rizičnim kapitalom („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/09);
28. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 67/10);
29. Pravilnik o ulaganju zatvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom u nekretnine („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/09);
30. Pravilnik o ulaganju otvorenih investicijskih fondova sa zatvorenom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/09);
31. Pravilnik o uslovima poslovanja društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 7/10, 80/13, 83/15);
32. Pravilnik o uslovima za osnivanje zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
33. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, postupku izdavanja dozvole i uslovima za članove uprave društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 13/11, 30/15);
34. Odluka o prestanku važenja propisa Komisije za vrijednosne papire FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 7/10);
35. Pravilnik o ulaganjima zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/11);
36. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicijskih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara („Službene novine Federacije BiH“, br. 37/10, 79/12, 84/12, 7/13, 22 /14);
37. Pravilnik o pripajanju i likvidaciji investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/10);

38. Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja prospekta otvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10);
39. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, prospekta i ugovora o upravljanju zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10).
40. Pravilnik o uslovima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 7/11, 28/11, 61/11, 61/12, 101/12).
41. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/14, 96/15)
42. Pravilnik o dozvoljenim tržišnim praksama („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/15)
43. Pravilnik o vezanim zastupnicima („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/15)
44. Pravilnik o razvrstavanju klijenata i pravilima poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“, br. 68/15, 5/16)
45. Pravilnik o kvalificiranim udjelima učesnika na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/13, 54/17)
46. Pravilnik o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15, 29/17)
47. Smjernice za procjenu rizika i sprovođenje zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
48. Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za osnivanje, članstvu i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/17)
49. Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje saglasnosti za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje fondovima ili zatvorenog investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/17)
50. Pravilnik o ugovoru o članstvu, prospektu i zaštiti korisnika usluga društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
51. Pravilnik o bankama depozitarima dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
52. Pravilnik o prestanku društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i prenosu prava upravljanja („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
53. Pravilnik o načinu vršenja nadzora nad društvom za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
54. Pravilnik o statusnim promjenama dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
55. Pravilnik o uslovima i poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
56. Pravilnik o registru članova dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
57. Pravilnik o obračunu neto vrijednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
58. Pravilnik o postupku naknade štete članovima dobrovoljnog penzijskog fonda i/ili dobrovoljnom penzijskom fondu („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
59. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
60. Pravilnik o obračunu naknade društvu za upravljanje i o obračunu prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
61. Pravilnik o uslovima za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
62. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
63. Pravilnik o izdavanju dozvole za upravljanje i davanju saglasnosti na prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda; („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

64. Pravilnik o izdavanju dozvole za rad i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
65. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja dobrovoljnih penzijskih fondova i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
66. Pravilnik o promociji dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

2. Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)

U 2018. godini na Sarajevskoj berzi-burzi ostvaren je ukupan promet od 288.196.230,85 KM, što čini 40,29% ukupnog prometa koji je ostvaren na bosanskohercegovačkim berzama. U sklopu 5.315 transakcija prometovano je 27.472.443 vrijednosna papira. Uspješno su okončane i 4 javne ponude, u ukupnom iznosu od 109.020.937,00 KM.

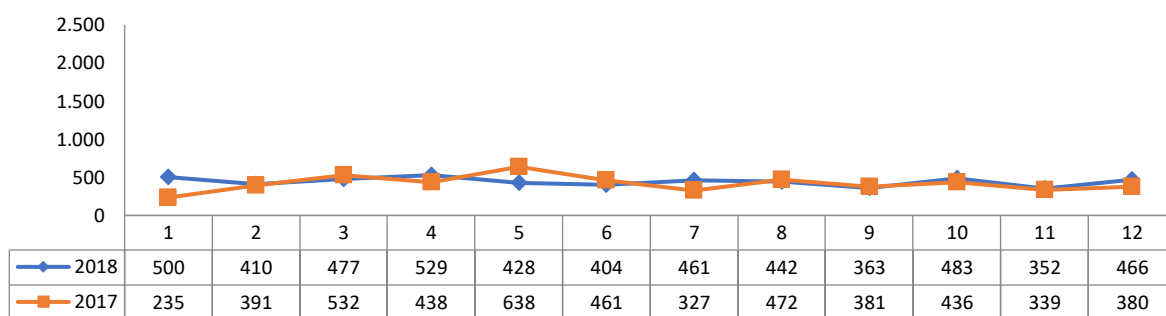
<i>Mjesec</i>	Broj transakcija	Količina v.p.	Vrijednost
<i>Januar</i>	500	3.978.765	17.615.662,18
<i>Februar</i>	410	551.028	28.877.397,74
<i>Mart</i>	477	563.185	2.948.359,92
<i>April</i>	529	1.558.504	6.561.261,78
<i>Maj</i>	428	2.210.753	25.584.768,78
<i>Juni</i>	404	3.393.799	19.653.467,45
<i>Juli</i>	461	3.556.318	14.474.898,15
<i>Avgust</i>	442	1.318.031	5.838.899,55
<i>Septembar</i>	363	1.899.438	10.451.503,48
<i>Oktobar</i>	483	2.212.695	30.448.743,02
<i>Novembar</i>	352	2.879.453	19.438.437,62
<i>Decembar</i>	466	3.350.474	106.302.831,18
UKUPNO	5.315	27.472.443	288.196.230,85

Tabela 34. Tabela prikaz prometa na SASE u 2018. godini

U 2018. godini najveća vrijednost prometa ostvarena je u decembru, jednako kao i 2017. godine. Kao i u ranijim izvještajnim periodima, poseban uticaj na vrijednost realizovanog mjesečnog prometa imala je realizacija transakcija po zakazanim primarnim aukcijama dužničkih vrijednosnih papira i vanrednim aukcijama dionicama ZIF-ova (kroz 3 primarne aukcije trezorskih zapisa i obveznica Federacije BiH, jednu primarnu aukciju obveznica JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar, te je trgovano dionicama 3 ZIF-a u ukupnoj vrijednosti od 96.980.492,40 KM). U januaru 2018. godine je trgovano najvećom količinom vrijednosnih papira (3.978.765 vrijednosnih papira), dok je u aprilu zabilježen najveći broj zaključenih transakcija (529 transakcija). U odnosu na prošlu godinu, maksimalna mjesečna količina trgovanih vrijednosnih papira značajno je smanjena, pri čemu je i maksimalni mjesečni broj zaključenih transakcija također smanjen.

Broj zaključenih transakcija u 2018. godini, kako se u nastavku prikazuje, ne bilježi veće mjesečne oscilacije. Grafikon pokazuje gotovo identičan trend mjesečnih kretanja broja zaključenih transakcija u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. Značajnije odstupanje zabilježeno je u januaru, maju i julu 2018. godine.

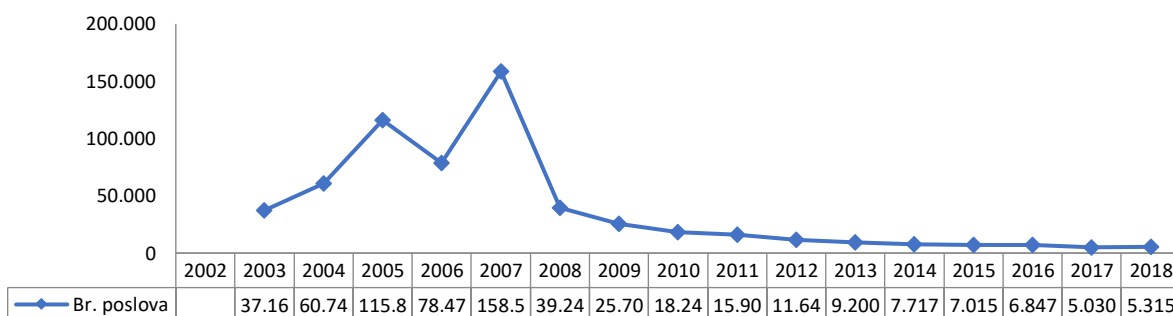
Uporedni pregled broja zaključenih transakcija u 2018. i 2017. g. - mjesečno

Grafikon 1. Pregled broja transakcija u 2017. i 2018. godini, po mjesecima

Ukupan broj zaključenih transakcija u 2018. godini je za 5,67% veći u odnosu na 2017. godinu. Prosječan broj transakcija u 2018. godini iznosio je 4.443, dok je u 2017. godini iznosio 419 transakcije. Povećanje broja zaključenih transakcija, iako neznatno, konačno prekida trend smanjenja broja zaključenih transakcija koji je prisutan već 10 godina.

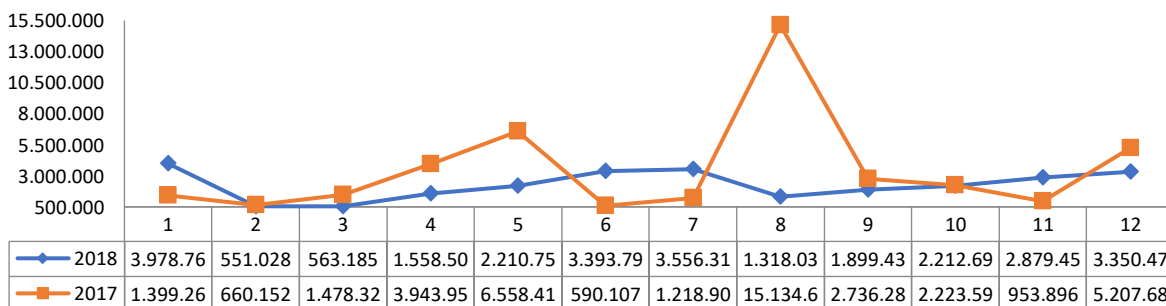
Grafički prikaz broj zaključenih transakcija za period 2002. - 2018. g.

Grafikon 2. Prikaz broja transakcija za period 2002.- 2017. godina

Poslije pregleda broja zaključenih transakcija na mjesečnom nivou za 2017. i 2018. g. i istog u dužem vremenskom periodu, u nastavku se daje pregled količine trgovanih vrijednosnih papira.

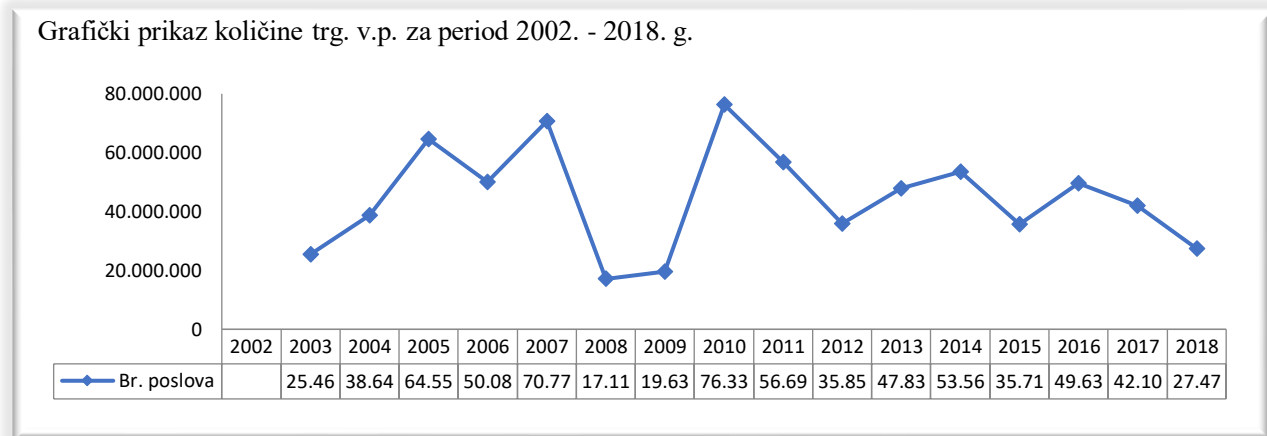
Uporedni pregled količine trgovanih v.p. za 2017. i 2018- mjesečno

Grafikon 3. Pregled količine trgovanih vrijednosnih papira u 2016. i 2017. godini, po mjesecima

Uporedni prikaz količine vrijednosnih papira kojom je trgovano u 2018. i 2017. godini pokazuje smanjenje količine trgovanih vrijednosnih papira. U 2018. godini trgovano je 14.632.829 vrijednosnih papira manje u odnosu na 2017. godinu, što predstavlja smanjenje za 34,75%. Prosječan broj trgovanih vrijednosnih papira u 2018. godini iznosio je 2.289.370 vrijednosna papira. U januaru 2018. godine realizovana je najveća količina vrijednosnih papira.

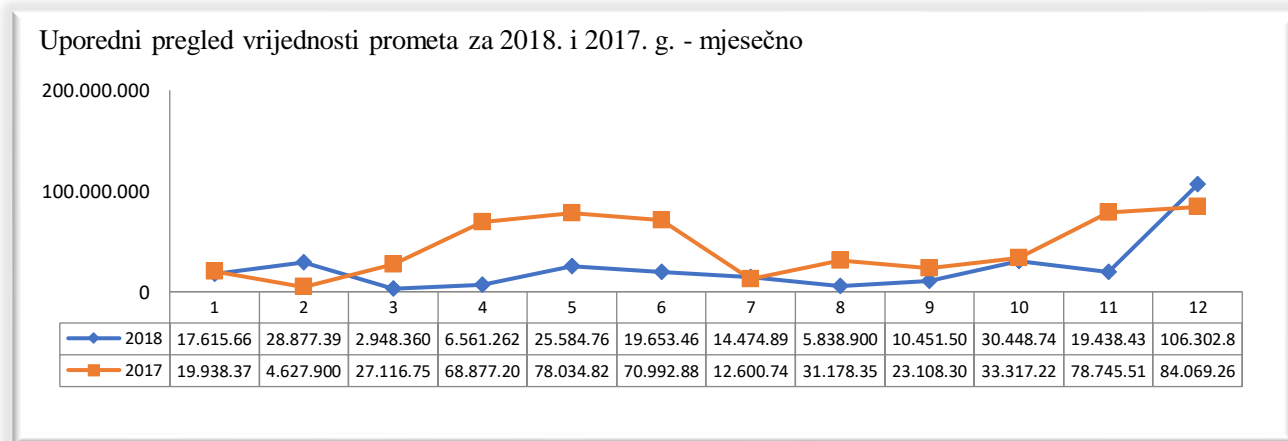
Broj trgovanih vrijednosnih papira u 2018. godini odgovara količini (broju) trgovanih vrijednosnih papira u 2015. i ranije u 2012. godini. U periodima između navedenih godina dolazilo je do porasta količine trgovanih vrijednosnih papira.

Grafikon 4. Prikaz količine trgovanih vrijednosnih papira u periodu 2002.-2018. godina

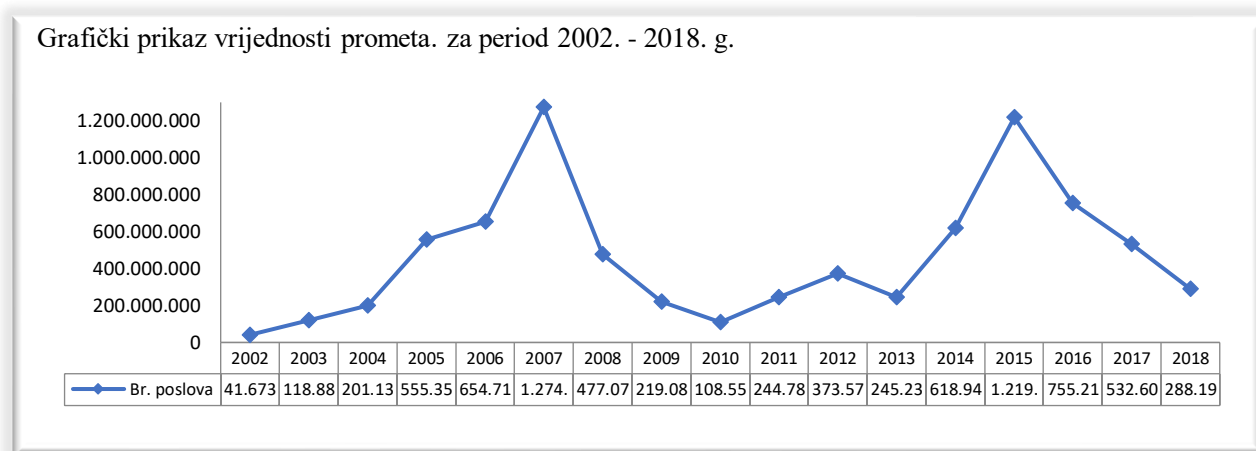
Nakon velikog pada svih parametara trgovanja (u 2008. godini), pa i količine trgovanih vrijednosnih papira, u 2009. i 2010. godini zabilježen je rast ukupnog broja trgovanih vrijednosnih papira zahvaljujući trgovini obveznicama Federacije BiH koje su po prvi put emitovane i uvrštene u trgovanje. U naredne dvije godine bilježen je pad, da bi zbog povećanog broja emisija i količine emitovanih vrijednosnih papira sljedeće dvije godine bio zabilježen rast. Gotovo dvostruko smanjenje broja obveznica kojima je trgovano u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu odrazilo se i na smanjenje ukupnog broja trgovanih vrijednosnih papira. U 2018. godini u odnosu na 2017. godinu došlo je do pada vrijednosti prometa za 45,89% dok je broj trgovanih vrijednosnih papira zabilježio pad od 34,75%.

Prosječna mjesečna vrijednost prometa u 2018. godini iznosila je 24.016.352 KM, dok je ista u 2017. godini iznosila 44.383.946KM, a godinu dana ranije 62.934.313KM. Navedeno je posljedica izostanka nekoliko značajnih berzanskih transakcija kao i prijavljenih realizovanih paketa dionica koje su prethodnih godina značajno doprinijele povećanju vrijednosti prometa. Trend mjesečnih oscilacija vrijednosti prometa u 2018. godini prikazan je u narednoj tabeli.

Grafikon 5. Prikaz vrijednosti prometa za 2017. i 2018. godinu, po mjesecima

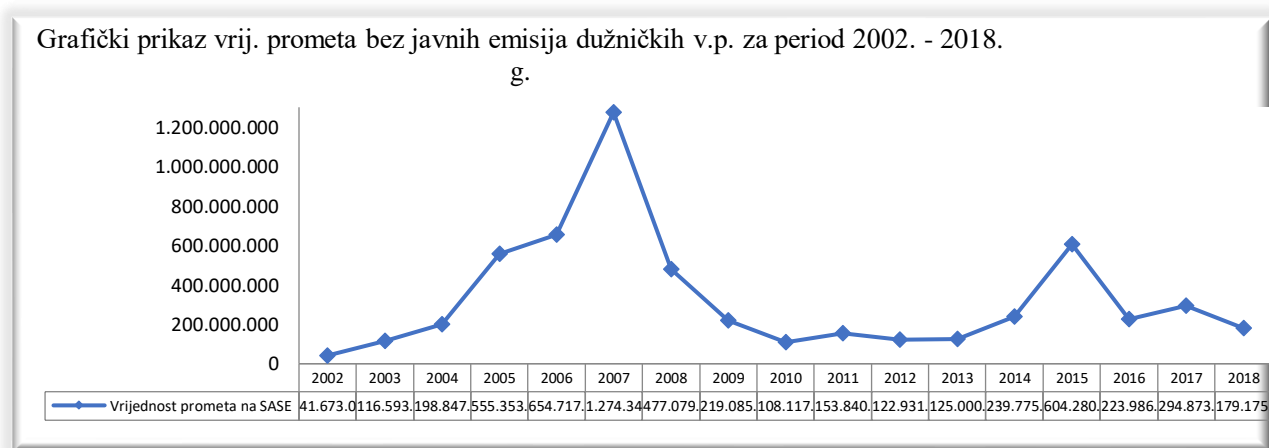
Prikaz vrijednosti ostvarenih prometa po godinama za posljednjih 16 godina daje se u sljedećem prikazu.

Grafikon 6. Prikaz vrijednosti prometa za period 2002.-2017. godina

Nakon što je gotovo kontinuirano vrijednost prometa opadala od 2008. godine, u 2011. i 2012. godini došlo je do njenog porasta, da bi u 2013. godini vrijednost prometa značajno pala pa porasla u naredne dvije godine na nivo iz 2007. godine. Povećanje vrijednosti prometa u 2014. i 2015. godini u najvećoj mjeri je posljedica povećanih vrijednosti primarnih emisija, a u posljednjoj godini odrednica značajnijem rastu bila je i realizacija nekoliko značajnih berzanskih i vanberzanskih transakcija, kako je već navedeno. Njihov izostanak, te smanjena vrijednost primarnih emisija dužničkih vrijednosnih papira u 2017. i još više u 2018. godini, rezultirala je prikazanim padom vrijednosti ostvarenog prometa na tržištu kapitala u Federaciji BiH.

Ukoliko bi se iz vrijednosti prometa isključile vrijednosti emisija dužničkih vrijednosnih papira tekuće i prethodnih godina, vrijednost prometa u 2018. godini bila bi 179.175.293,85 KM što pokazuje da je emisija dužničkih vrijednosnih papira činila više od 30% trgovine.

Grafikon 7. Prikaz vrijednosti prometa bez javnih emisija obveznica u periodu 2002.-2017. godine

Iz prezentacije parametara koji se odnose na duži vremenski period (od 2002. godine) može se zaključiti da je stanje na Sarajevskoj berzi, kada se iz prometa izuzmu vrijednosti primarnih emisija dužničkih vrijednosnih papira, u posljednjih nekoliko godina gotovo jednako onom 2003. godine, tj. samim počecima Sarajevske berze i tržišta kapitala u Federaciji BiH. Stanje tržišta, dakle, sa aspekta redovnog berzanskog prometa ponovo odgovara stanju iz perioda samog osnivanja SASE, s tim da je

došlo do koncentrisanja vlasništva nad vrijednosnim papirima u odnosu na začetke tržišta pri čemu je trend negativan u odnosu na uporedni period.

Na promet ostvaren kroz zaključene transakcije na SASE (berzanski promet) otpada 90,09% ukupne vrijednosti prometa, dok se ostatak od 9,91% odnosi na vrijednost prometa po osnovu vanberzanskih transakcija koje su prijavljene Berzi. U odnosu na prethodnih nekoliko godina u kojima se značajno povećavalo učešće vanberzanskog prometa, u predmetnom izvještajnom periodu je došlo do pada istog. Odnos parametara trgovanja za predmetnu usporedbu dat je kroz naredni tabelarni prikaz i obrazloženje u nastavku, dok će vanberzanski promet biti prezentiran u posebnom dijelu ovog materijala - Prijenosi kod Registra u 2018. godini.

	Vrijednost prometa		Broj dionica		Broj transakcija	
Na berzi	288.196.230	90,09%	26.729.045	97,29%	5.086	95,69%
Van berze	31.689.242	9,91%	743.398	2,71%	229	4,31%
Ukupno:	319.885.473	100%	27.472.443	100%	5.315	100%

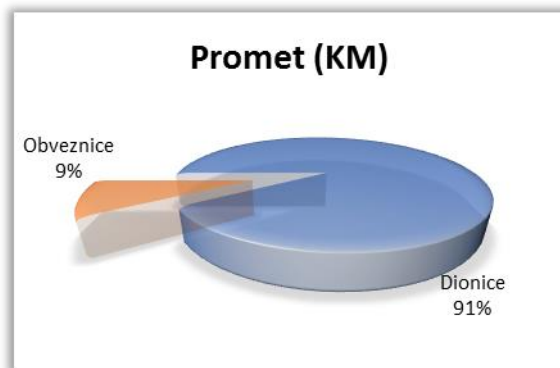
Tabela 35. Prikaz prometa po načinu ostvarenja u 2018. godini

Po vrsti trgovine, u 2018. godini na promet po osnovu primarne trgovine (emisija) otpada 37,83% ukupne vrijednosti prometa (berzanska i vanberzanska vrijednost), redovan promet 48,06%, a na promet po osnovu aukcija 3,11%. Vanberzanski promet čini 11% ukupne vrijednosti prometa, dok se na prijavljene realizovane pakete dionica odnosi 10,44%. Kada je u pitanju broj realizovanih transakcija, dominantna je pozicija redovnog berzanskog prometa (94,63% učešća u ukupnom broju realizovanih transakcija). Redovan promet, praćen učešćem realizovanih vanrednih aukcija, najznačajniji je u domenu broja trgovanih vrijednosnih papira.

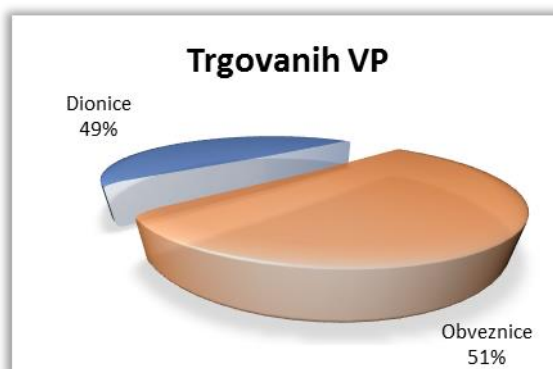
Učešće redovnog berzanskog prometa ranije je bilo dominantno, da bi u posljednjih nekoliko godina učešće istog uveliko bilo određeno učešćem, odnosno vrijednošću, primarnih emisija (dužničkih vrijednosnih papira, prije svega). U 2010. godini na redovni promet se odnosilo 80,3% ukupne vrijednosti prometa, u 2011. godini 43,60%, u 2012. godini 26,21%, u 2013. godini 43,18%, u 2014. godini 17,91%, u 2015. godini 29,90%, u 2016. godini 23,54%, u 2017. godini 25,62% dok sada, u godini za koju se izvještaj podnosi, učešće redovnog prometa iznosi 48,06%. Vrijednost primarnih emisija, odnosno povećanje i smanjenje istih, u prethodnom periodu određivalo i povećanje/smanjenje učešća redovnog prometa u ukupnom prometu. Navedeno nije bilo slučaj samo u 2015. godini kada je, i pored značajnog povećanja vrijednosti primarnih emisija, umnogome povećana i vrijednost redovnog prometa, a što je rezultiralo većim učešćem redovnog prometa u ukupnom prometu u odnosu na godinu ranije.

U nastavku se daje prikaz učešće dionica i obveznica u ukupnom prometu na SASE u 2018. godini (redovan berzanski promet).

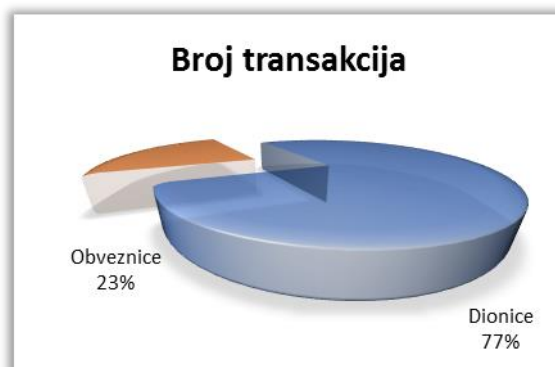
Vrijednost prometa dionica u ukupnoj vrijednosti (sekundarnog) prometa na SASE, kao i prethodnih godina, ima značajnije učešće od vrijednosti prometa dužničkih vrijednosnih papira. Drugim vrijednosnim papirima na SASE (trezorski zapisi) nije se trgovalo. Vrijednost sekundarnog redovnog berzanskog prometa, u odnosu na prethodnu godinu, gotovo je identična u izvještajnom periodu, s tim što je vrijednost prometa obveznicama značajno smanjena ali 11%-tni rast vrijednosti prometa dionicama, zbog većeg učešća u ukupnoj vrijednosti prometa, bio je dovoljan za održavanje datog nivoa.

Uporedni prikaz količine vrijednosnih papira kojom je trgovano u 2018. i 2017. godini pokazuje smanjenje navedene količine. U 2018. godini trgovano je 24.985.103 vrijednosnih papira, što je u odnosu na 2016. godinu 29%-tno smanjenje. Učešće obveznica mnogo je značajnije i veće od učešća dionica kada je u pitanju količina vrijednosnih papira kojom se trgovalo. Dakle, dionicama se mnogo češće trguje, kroz veći broj transakcija, sa izraženijim ostvarenim vrijednostima prometa, dok se obveznicama trguje rjeđe ali u mnogo većim količinama nego je to slučaj sa dionicama.

Broj realizovanih transakcija dionicama na SASE gotovo je jednako dominantan u ukupnom boju realizovanih transakcija kao i vrijednost prometa. U odnosu na prethodnu godinu, u 2018. godini broj realizovanih transakcija dionicama povećan je za 1%, dok je broj transakcija obveznicama povećan za 24%.

Odnos povećanja/smanjenja parametara trgovanja (vrijednost prometa, količina trgovanih vrijednosnih papira i broj transakcija) dionicama u odnosu na obveznice uticao je i na promjene kod učešća dionica odnosno obveznica u ukupnom prometu, i to tako da je učešće dionica u ukupnoj vrijednosti prometa povećano za 8%, dok je u ukupnoj količini trgovanih vrijednosnih papira povećano za 16%, a u ukupnom broju transakcija učešće dionica u odnosu na obveznice u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu je smanjeno za 3%.

Po segmentima trgovine na SASE, najveće učešće u ukupnoj vrijednosti prometa odnosi se na segment ST1 i ST2 (u ranijem periodu pod nazivom primarno i sekundarno Slobodno tržište) sa 39% i 31% učešća. Kotacija obveznica i Kotacija fondova imaju još značajnije učešće u ukupnoj vrijednosti ostvarenog prometa. Kao što je i ranije isticano, segment Kotacija obveznica apsolutno je dominantan kod količine trgovanih vrijednosnih papira (67% učešća), dok je kod broja transakcija, kao i kod ranijih izvještajnih perioda, ST1 tržište najznačajnije. Učešće drugih segmentata tržišta u ukupnom prometu po različitim parametrima moguće je sagledati kroz naredni tabelarni prikaz.

Promet po tržišnim segmentima	Promet (KM)		Promet (VP)		Broj transakcija	
Kotacija kompanija	11.972.640	8,64%	825.757	3,30%	329	6,54%
Kotacija fondova	8.410.261	6,07%	3.772.108	15,10%	623	12,39%
Kotacija obveznice	12.596.421	9,09%	12.721.500	50,92%	1.131	22,50%
ST1	49.993.895	36,09%	3.102.867	12,42%	1.956	38,91%
ST2	53.323.786	38,50%	4.011.180	16,05%	816	16,23%
ST3	1.923.676	1,39%	195.777	0,78%	92	1,83%
Emitenti u stečaju	102.691	0,07%	341.686	1,37%	75	1,49%
Obveznice	189.898	0,14%	14.228	0,06%	5	0,10%
Ukupno:	138.513.269	100,00%	24.985.103	100,00%	5.027	100,00%

Tabela 36. Prokaz prometa po segmentima trgovine u 2018.godini

Na Kotaciji privrednih društava ostvaren je promet u iznosu od 11.972.640,38 KM ili 8,64% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 825.757

dionica. Najveći promet na Kotaciji privrednih društava ostvaren je dionicama emitenta "Sarajevska Pivara" d.d. Sarajevo u iznosu od 7.494.209,47 KM, uz godišnji pad kursa od 13,37%. Dionicama emitenta "Bosnalijek" d.d. Sarajevo trgovalo se u iznosu od 4.478.430,91 KM, uz godišnji porast kursa od 10,82%.

Na Kotaciji fondova, promet ostvaren u ovoj godini iznosio je 8.410.260,54 KM ili 6,07% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet na Kotaciji fondova ostvaren je dionicama emitenta ZIF "BIG Investiciona grupa" d.d. Sarajevo u iznosu od 2.828.585,15 KM, uz godišnji pad kursa od 16,67%. Na drugom mjestu po prometu nalazi se ZIF "Prof Plus" d.d. Sarajevo sa ostvarenim prometom od 2.268.922,25 KM i porastom vrijednosti dionica od 53,85%. Dionicama emitenta ZIF "Prevent invest" d.d. Sarajevo, koje su u ovoj godini doživjele pad vrijednosti od 7,69%, trgovano je u vrijednosti 2.190.829,22 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 3.772.108 dionica.

Na Kotaciji obveznica, promet ostvaren u 2018. godini iznosio je 12.596.420,95 KM ili 9,09% ukupno ostvarenog redovnog prometa; od toga se obveznicama ratnih potraživanja Federacije BiH trgovalo u iznosu od 11.955.970,25 KM, dok je obveznicama stare devizne štednje FBiH ostvaren ukupan promet u iznosu od 640.450,70 KM. Na ovom segmentu tržišta u sklopu 1.131 transakcije prometovano je 12.721.500 obveznica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST1 iznosio je 49.993.895,48 KM ili 36,09% od ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je sa dionicama emitenta "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo u iznosu od 16.904.039,15 KM. Na drugom mjestu po ostvarenom prometu nalazi se emitent "Teledigital" d.d. Sarajevo sa iznosom od 10.639.321,95 KM. Treće mjesto zauzima "BADECO ADRIA" d.d. Sarajevo sa prometom od 10.580.520,08 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 3.102.867 dionica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST2 iznosio je 53.323.785,69 KM ili 38,50% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je dionicama "Ingram" d.d. Srebrenik u iznosu od 13.289.156,86 KM. Na drugom mjestu po ostvarenom prometu nalazi se "Solana" d.d. Tuzla sa iznosom od 5.633.459,97 KM. Treće mjesto zauzima "Bosna Auto" d.d. Sarajevo sa prometom od 4.756.882,00 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 4.011.180 dionica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST3 iznosio je 1.923.676,23 KM. Najveći promet ostvaren je dionicama emitenta "BNT-TMiH" d.d. Novi Travnik u iznosu od 1.030.833,29 KM.

Ukupan godišnji promet na Tržištu za emitente u stečaju iznosio je 102.691,00 KM.

U izvještajnoj godini održano je 6 vanrednih aukcija putem Berze u ukupnoj vrijednosti od 8.972.783,14 KM. U 2018. godini na Sarajevskoj berzi bilo je prijavljeno **84** vanberzanskih transakcija i 6 paketa dionica u ukupnoj vrijednosti od 31.689.242,04 KM.

U ovoj godini održano je 6 aukcija putem Berze u ukupnoj vrijednosti od 8.972.783,14 KM. U 2018. godini na Sarajevskoj berzi bilo je prijavljeno **223** vanberzanske transakcije i 6 paketa dionica u ukupnoj vrijednosti od 31.689.242,04 KM.

Prikaz emitenata uvrštenih u pojedini segment tržišta u 2018. godini daje se u nastavku.

Pokazatelji na kraju godine	2018.	2017.
Ukupno emitenata	275	269
Min. jedna trgovina u periodu	171	178
Kotacija kompanija	2	2
Kotacija fondova	11	11
Slobodno tržište - ST1	17	26
Slobodno tržište - ST2	169	161
Slobodno tržište - ST3	30	25
Emitenti u stečaju	46	44
Novouvrštenih simbola	20	20

Obustava prometa	30	39
Opoziv obustava prometa	6	8

Tabela 37. Prikaz broja emitenata po segmentima trgovine u 2018. i 2017. godini

Na osnovu podataka iz prethodne tabele, a imajući u vidu činjenice iz prethodnih izvještajnih perioda, moguće je zaključiti da je broj novouvrštenih emitenata u trgovanje jednak u odnosu na prethodnu godinu. Iz prethodno prezentirane tabele jasno je uočljivo da se broj emitenata na tržištu povećao, dok je broj emitenata čijim dionicama je ostvarena trgovina u izvještajnom periodu smanjen.

Član Berze	Ukupan promet
„Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina	189.268.845,21 KM
„AW Broker“ d.o.o. Sarajevo	184.343.465,36 KM
„SEE Investment Solutions“ d.o.o. Sarajevo	132.388.086,80 KM
„VGT Broker“ d.o.o. Visoko	42.369.719,01 KM
„Unibroker“ d.o.o. Sarajevo	19.217.553,29 KM
„ASA banka“ d.d. Sarajevo	8.804.792,03 KM

Tabela 38. Prikaz učešća brokerskih kuća u ukupnoj vrijednosti prometa u 2018. godini

U 2018. godini najveći promet ostvario je profesionalni posrednik (ovlašteni učesnik) Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina u iznosu od 189.268.845,21 KM, koji je i prošle godine zauzimao prvo mjesto po vrijednosti realizovanog prometa. Drugi najznačajniji ovlašteni učesnik u prometu je AW Broker d.o.o. Sarajevo sa nešto manjim posredovanjem u prometu. Napomene radi, aplikacijske transakcije ovlaštenog učesnika se računaju dvostruko (kupovna i prodajna strana).

Član Berze	Broj transakcija
„Unibroker“ d.o.o. Sarajevo	2.667
„AW Broker“ d.o.o. Sarajevo	1.660
„Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina	1.654
„VGT Broker“ d.o.o. Visoko	1.180
„SEE Investment Solutions“ d.o.o. Sarajevo	479
„ASA banka“ d.d. Sarajevo	261

Tabela 39. Prikaz učešća brokerskih kuća u ukupnom broju transakcija u 2018. godini

Prvo mjesto po broju zaključenih transakcija na tržištu zauzima Unibroker d.o.o. Sarajevo sa 2.667 zaključenih transakcija, dok AW Broker d.o.o. Sarajevo i Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, koji zauzimaju drugo i treće mjesto, imaju podjednak broj zaključenih transakcija. U iskazani broj transakcija ne ulaze transakcije putem dilerskog računa.

U 2018. godini u strukturi investitora na tržištu Federacije BiH gotovo da nije bilo promjene. Učešće investitora u trgovini preko skrbničkih računa iz godine u godinu se povećavalo, s tim da je u izvještajnom periodu došlo do određenog pada.

Struktura investitora	2018.		2017.	
	Kupovna strana	Prodajna strana	Kupovna strana	Prodajna strana
Domaći investitori	37,84%	43,17%	38,10%	48,87%
Strani investitori	4,83%	15,91%	2,84%	5,32%
Skrbnički računi	57,33%	40,93%	59,06%	45,81%

Tabela 40. Prikaz strukture investitora u 2018. i 2017. godini

Domaći investitori više prodaju nego kupuju, dok je kod investitora koji trguju putem skrbničkih računa upravo obrnuta situacija. Činjenica da određeni broj domaćih investitora (IF-ovi u prvom redu) trguju preko skrbničkih računa govori kako je dominantna pozicija domaćih investitora na tržištu kapitala, odnosno dati odnosi mnogo više govore o odsustvu stranih investitora, i to nakon nekoliko godina u kojima je njihovo učešće na prodajnoj strani bilo značajno.

Indeksi i tržišna kapitalizacija	Zadnji dan prethodnog perioda	Zadnji dan izvještajnog perioda	% promjena
Tržišna kapitalizacija	5.074.740.372,14	5.016.791.384,72	-1,14%
BIFX	768,83	708,35	-7,87%
SASX-10	562,49	627,05	11,48%
SASX-30	976,17	1.135,79	16,35%
SASX-BBI	8.864,62	10.009,72	12,92%
SASX-FN	10.009,98	12.534,74	25,22%

Tabela 41. Prikaz tržišne kapitalizacije i indexa u 2018. godini

U odnosu na posljednji dan prethodnog izvještajnog perioda (31.12.2017. g.), tržišna kapitalizacija na dan 31.12.2018. g. je smanjena za 1,14% i iznosi 5.016.791.384,72 KM. Kod indeksa investicijskih fondova BIFX-a, u ovoj godini, zabilježen je pad vrijednosti od 7,87%, dok je isti u prošloj godini iznosio 25,10%. Svi ostali indeksi tržišta su pozitivni, odnosno zabilježen je rast vrijednosti istih.

3. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH

3.1. Uvod

Registar vrijednosnih papira je dioničko društvo koje obavlja poslove registracije, čuvanja i održavanja podataka o vrijednosnim papirima i poslove prijenosa u skladu sa Zakonom o registru vrijednosnih papira i Zakonom o tržištu vrijednosnih papira. Pored navedenih poslova, Registar obavlja i poslove prijeboja i poravnanja i s tim povezane poslove. Izdavanje, registracija, prijenos i promet vrijednosnih papira vrše se isključivo u dematerijaliziranom - elektronskom sistemu.

Registar vrijednosnih papira, prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Zakonu o Registru vrijednosnih papira, podliježe nadzoru od strane Komisije, koja daje i saglasnost na opća akta Registra.

Registar vrijednosnih papira ima obavezu da redovno Komisiji dostavlja izvještaje o poslovanju, o promjenama vlasničke strukture, prijenosima, važnijim sudskim sporovima, te zalozima na vrijednosnim papirima.

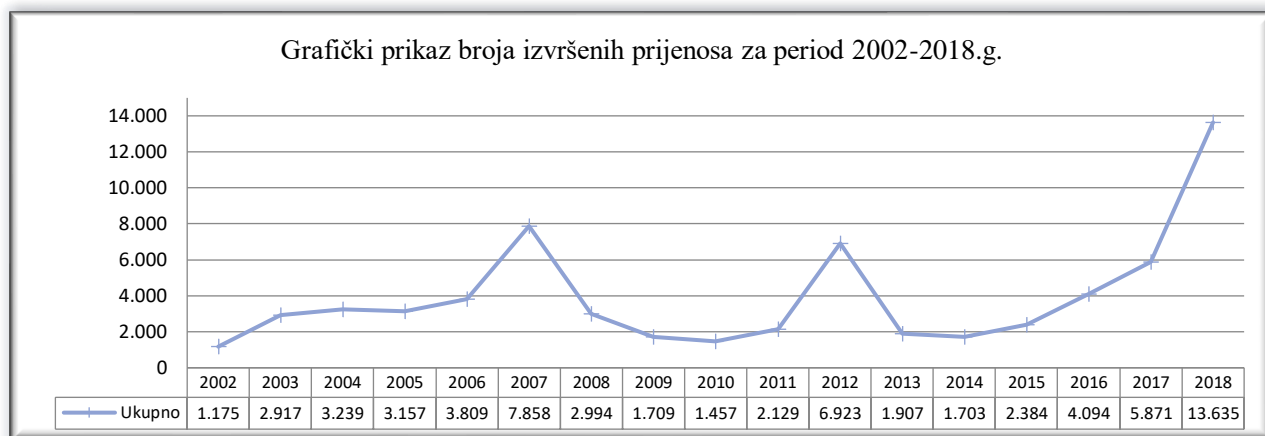
3.2. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira

Prijenosi	Br. vrijednosnih papira	%	Broj prijenosa	%
Nasljeđivanje	862.679	29,31%	679	4,98%
Darivanje	11.847	0,40%	21	0,15%
Darivanje - srodnici	296.015	10,06%	68	0,50%
Preuzimanje	319.118	10,84%	12.521	91,83%
Kupoprodaja	770.735	26,18%	235	1,72%
Ostalo	683.120	23,21%	111	0,81%
Ukupno	2.943.514	100,00%	13.635	100,00%

Tabela 42. Prikaz prijenosa po segmentima u 2018. godini

U 2018. godini evidentano je 13.635 prijenosa što predstavlja povećanje za 7.764 izvršenih prijenosa ili za 132,24% u odnosu na 2017. godinu. Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu, manja je za 5.970.631 vrijednosnih papira, odnosno za 66,98%. Dakle, u situaciji u kojoj je broj izvršenih prijenosa dvostruko veći u odnosu na prethodnu godinu, broj prenesenih vrijednosnih papira tri puta je manji. Razlozi za navedeno su u dominaciji pojedine vrste prijenosa, odnosno osnova izvršenog prijenosa. Broj prijenosa po osnovu preuzimanja značajno je povećan, i to najviše zahvaljujući prijenosima izvršenim po osnovu „prava prodaje/prijenosa dionica manjinskih dioničara – *squeezeout*“ gdje je broj dioničara kod emitenata kod kojih su investitori koristili dato pravo najčešće veliki, a broj dionica kojim raspolažu najčešće mali (minimalan). Najveća količina

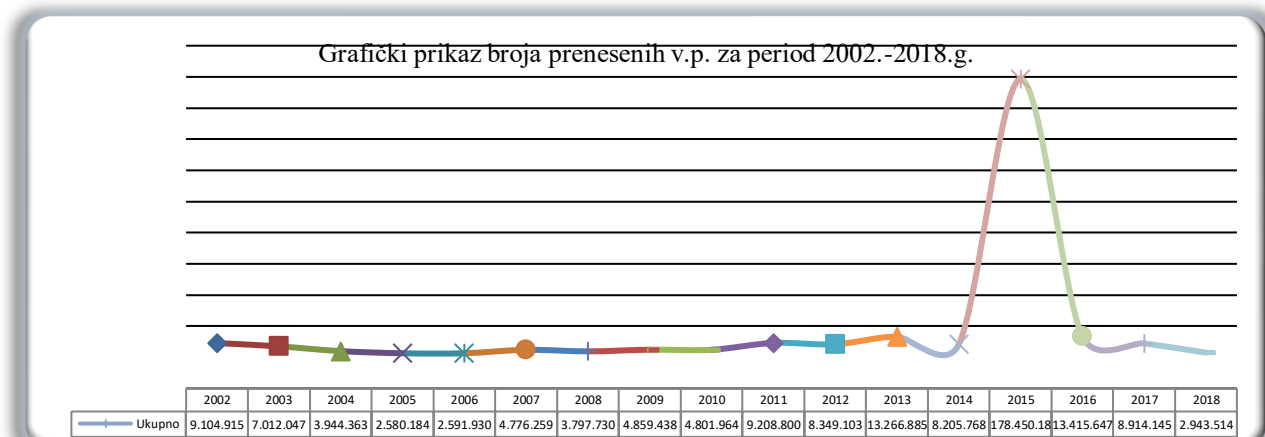
prenesenih vrijednosnih papira je izvršena u segmentu „nasljeđivanje“ (29,31%). Broj prijenosa najznačajniji u segmentu prijenosa po osnovu „preuzimanja“ sa 12.521 prijenosom, što čini čak 91,83% svih prijenosa u 2018. godini. Nominalna vrijednost svih izvršenih prijenosa preko Registra iznosi 58.119.550,56 KM. U odnosu na 84.999.703,83 KM iz 2017. godine, nominalna vrijednost izvršenih prijenosa smanjena je za 31,62%, a u odnosu na 206.494.745,34 KM iz 2016. godine za 71,85%.

Grafikon 11. Prikaz broja izvršenih prijenosa za period 2002. – 2018. godina

U kontekstu dužeg vremenskog perioda, može se zaključiti kako ukupan broj prijenosa, nakon perioda rasta od 2002. do 2007. g., te opadanja od 2008. do 2010. godine, zabilježio određen rast u 2011. i značajniji u 2012. g. Dvije godine poslije bilježen je pad, da bi četiri godine poslije imali konstantan rast. U posljednjih 15-ak godina, na bazi grafičkog prikaza, jasno je moguće uočiti trend rasta broja izvršenih prijenosa. Ukupni broj prijenosa izvršen u 2018. godini najveći je u cijeloj historiji tržišta kapitala.

Količina prenesenih vrijednosnih papira smanjuje se treću godinu zaredom, i to nakon godine u kojoj je realizovana najveća količina prenesenih vrijednosnih papira (2015. godina). Realizovana količina prenesenih vrijednosnih papira u 2018. godini na nivou je količine prenesenih vrijednosnih papira iz 2005. i 2006. godine.

Grafikon 12. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira za period 2002. – 2018. godina

Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2015. godini bitno odstupa od trenda i predstavlja izuzetak koji će se vjerovatno teško ponoviti u budućnosti, a najviše je posljedica prijenosa vlasništva kod Registra sa Vlade Federacije BiH i resornih ministarstava na Federaciju BiH. Ukoliko se zanemari navedeni izuzetak, prenesene količine vrijednosnih papira kreću se u intervalu od 2.500 do 13.000 vrijednosnih papira.

3.2.1. Prijenosi nasljeđivanjem

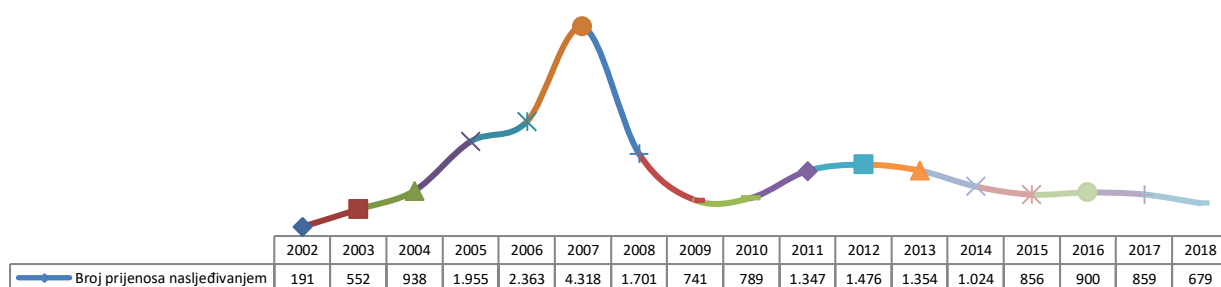
Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	559	82%	367,568	43%
Obveznice	120	18%	495,111	57%
Ukupno	679	100%	862,679	100%

Tabela 43. Prikaz prijenosa nasljeđivanjem u 2018. godini

Prijenosi po osnovu kupoprodaje dominirali su u 2003. i 2004. godini, kada su prijenosi po osnovu nasljeđivanja bilježili učešće od 15-30%. Prijenosi nasljeđivanjem u periodu od 2005. godine zauzimaju dominantnu poziciju u ukupnom broju izvršenih prijenosa kod Registra, osim u 2012. godini kada su prijenosi po osnovu nasljeđivanja učestvovali sa svega 21,32% u ukupnom broju prijenosa. U 2013. godini učešće broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja u ukupnom broju izvršenih prijenosa je značajno povećano (na 71%), a i 2014. godine, također, prijenosi nasljeđivanjem bili su najdominantniji sa 60,13% ukupno izvršenog broja prijenosa. U godini za koju se izvještaj podnosi učešće broja izvršenih prijenosa nasljeđivanjem najmanje je od kada se prijenosi kod Registra vrše (4.98%), što je samo nastavak trenda pada učešća od 2015. godine kada je isto iznosilo 35,91%.

Gledajući trend kretanja ovog parametra kroz duži vremenski period može se zaključiti kako je imao trend rasta u periodu od 2002. godine, kada je izvršen 191 prijenos po ovom osnovu, do 2007. godine sa 4.318 izvršenih prijenosa. Nakon 2007. godine uslijedile su, opet, godine pada, nakon čega je u 2010. godini ostvaren blagi rast u odnosu na 2009. godinu, a zatim i u 2011. godini kada je taj rast iznosio 70,72%. Porast broja izvršenih prijenosa po osnovu nasljeđivanja i u 2012. godini znači povećanje treću godinu za redom. U 2013. godini došlo je do prekida trenda rasta broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja, a pad je nastavljen i u 2014. i 2015. godini, kada broj prijenosa odgovara broju prijenosa iz 2010. godine. Takvo stanje održalo se i posljednje tri godine.

Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja za period od 2002. do 2018. g.

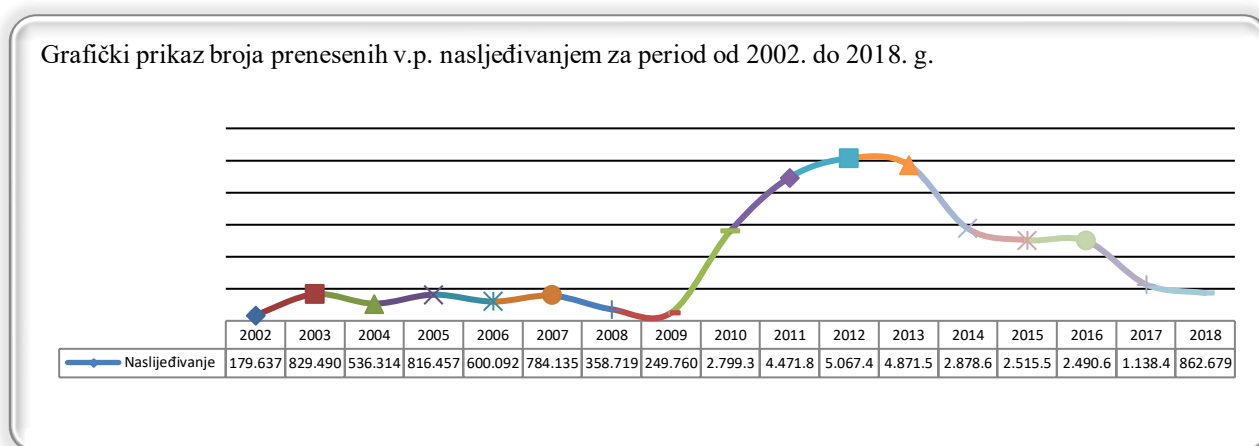
Grafikon 13. Prikaz broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja za period 2002. -2018. godina

U 2018. godini broj prijenosa po osnovu nasljeđivanja smanjen je za 20.95% u odnosu na godinu ranije. Na smanjen broj prijenosa po osnovu nasljeđivanja uticalo je značajnije smanjenje broja prijenosa obveznica.

Učešće količine (broja) prenesenih vrijednosnih papira u ukupnoj količini tokom 2002. godine bilo je neznatno, svega 1,97%, da bi onda bilježilo rast kroz 2003. i 2004., do 2005. godine, kada je sa 31,64% zabilježeno najveće učešće broja prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja u ukupnom broju vrijednosnih papira do tada. Nakon 2005. godine uslijedile su godine konstantnog opadanja, sve do 2009. godine kada je učešće iznosilo 5,14%. U 2010. godini situacija vezana za količinu prenesenih vrijednosnih papira i njeno učešće u ukupno prenesenoj količini vrijednosnih papira se znatno mijenja, tako da je u istoj godini procentualno učešće količine vrijednosnih papira prenesene

po osnovu nasljeđivanja u ukupnoj količini iznosilo 58,30%, u 2011. g. 48,56%, u 2012. godini 60,70%, u 2013. godini 36,72%, i 2013. godini 35,08%. Nakon 2015. godine u kojoj je učešće iznosilo svega 1,41% došlo je do određenog povećanja učešća u 2016. godini (18.56%), da bi u 2017. godini dato učešće bilo ponovo smanjeno na 12.77%. U godini za koju se izvještaj podnosi povećano je učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja u ukupnoj količini prenesenih vrijednosnih papira i iznosi 29.31%. Znatno smanjenje učešća u 2015. godini rezultat je bitnog povećanja broja prenesenih vrijednosnih papira po drugim osnovama, u prvom redu po osnovu „ostalo“.

Nakon prezentirane analize učešća datog segmenta u ukupno prenesenoj količini vrijednosnih papira, u nastavku se daje pregled kretanja (povećanja/smanjenja) količine vrijednosnih papira u dužem vremenskom periodu.

Grafikon 14. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira nasljeđivanjem za period 2002.-2018. godina

Grafički prikaz jasno pokazuje kako je nakon godine u kojoj bi bilo zabilježeno povećanje količine vrijednosnih papira prenesene po osnovu nasljeđivanja uslijedilo redovno (veće ili manje) smanjenje i sve tako do 2007. godine. U 2008. i 2009. godini došlo je do pada količine vrijednosnih papira prenesene po osnovu nasljeđivanja. U 2010. godini ostvaren je rast (količina 10 puta veća u odnosu na 2009. godinu) koji je nastavljen do 2012. godine. U 2013. godini došlo je do prekida rasta smanjenjem količine prenesenih vrijednosnih papira za 3,87% nakon čega se dešava konstantan veći ili manji pad količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja. Smanjenju količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u 2018. godini doprinijelo je u prvom redu smanjenje količine prenesenih obveznica. Količina prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja u 2018. godini smanjena je za 24.22% u odnosu na prethodnu godinu.

3.2.2. Prijenosi darivanjem

Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	79	89%	176,444	57%
Obveznice	10	11%	131,418	43%
Ukupno	89	100%	307,862	100%

Tabela 44. Prikaz prijenosa darivanjem u 2018. godini

Kod ove vrste prijenosa (i između srodnika i osoba koje to nisu) značajno mjesto pripadalo je prijenosima obveznica u odnosu na dionice kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira. Međutim, po broju prijenosa, postotak koji se odnosi na dionice uvijek je bio dominantan u ukupnom broju prijenosa vrijednosnih papira darivanjem. Ova konstatacija o broju prijenosa važi i za godinu za

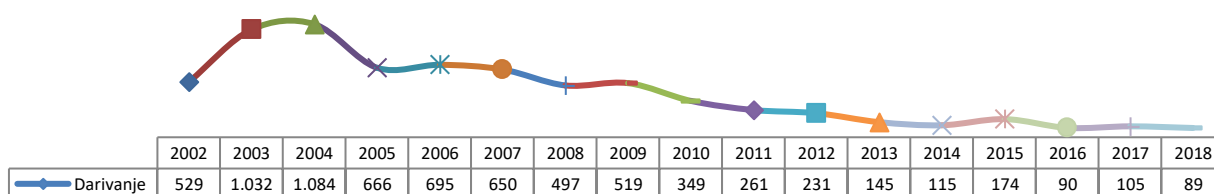
koju se izvještaj podnosi, što nije slučaj kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira gdje je opet učešće dionica puno veće u odnosu na obveznice.

Prijenosima darivanjem ne pripada značano učešće u ukupnom broju izvršenih prijenosa i količini prenesenih vrijednosnih papira. U periodu od 2002. do 2014. godine, ovi prijenosi su u 2002. godini imali najveće učešće u ukupnom broju izvršenih prijenosa izvan berze sa 45,02%. U godinama poslije procenat se smanjivao sve do 2007. g. kada je zabilježeno svega 8,27%. U 2008. i 2009. godini ostvaren je rast njihovog učešća u ukupnom broju prijenosa. U narednom periodu, učešće datog segmenta prijenosa u ukupnim prijenosima kod Registra nije prelazilo procenat od 10%. U izvještajnom periodu učešće iznosi svega 0,65%.

Učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu imalo je gotovo suprotan trend, na početku od 10,03% (2002. godine) bilježen je rast učešća sve do 2005. godine (32,63%), a onda pad do 2009. godine (7,27%). Učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu darivanja ostvarilo je značajniji rast u 2010. godini, na 28,19%, a onda je bilježeno konstantno smanjenje u narednih nekoliko godina. U 2018. godini učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu iznosi 10,46%, što je gotovo 10 puta više u odnosu na prethodnu godinu, kada je dato učešće iznosilo 1,65%.

Nakon što je obrazložena pozicija (učešće) broja prijenosa i količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu darivanja u ukupnom broju prijenosa i količini prenesenih vrijednosnih papira izvan berze, u nastavku se daje prikaz kretanja broja prijenosa za vremenski period od 2002. do 2018. godine.

Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu darivanja za period od 2002. do 2018. g.

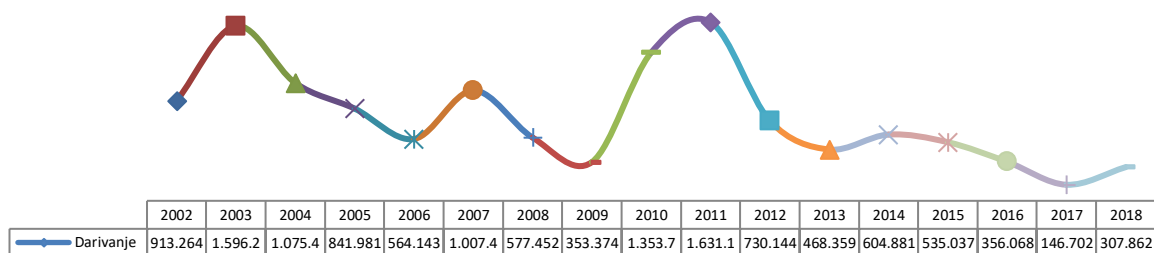

Grafikon 15. Prikaz broja prijenosa po osnovu darivanja za period 2002.-2018. godina

Kako se može vidjeti, nakon inicijalnog trenda rasta u prve tri godine, broj prijenosa se tokom datog perioda gotovo konstantno smanjivao, zanemarujući sporadični rast u pojedinim godinama. U 2013. došlo je do značajnijeg pada broja izvršenih prijenosa po osnovu darivanja, što je nastavljeno i u 2014. godini. U 2015. godini broj prijenosa darivanjem povećan je za 51,30% u odnosu na prethodnu godinu što je rezultiralo vraćanjem broja prijenosa na nivo nešto veći od 2013. godine. Ipak, u posljednje 3 godine broj prijenosa po osnovu nasljeđivanja kretao se oko 100, pri čemu je u izvještajnom periodu zabilježen najmanji broj u proteklih petnaestak godina.

Trend količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u potpunosti se razlikuje, a najbolje se može sagledati kroz naredni grafički prikaz.

Grafički prikaz broja prenesenih v.p. darivanjem za period od 2002. do 2018. g.

Grafikon 16. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira darivanjem za period 2002.-2018. godina

U ukupnom broju prijenosa darivanjem najveći broj se odnosi na darivanje između srodnika (76%), kao i kod broja (količine) prenesenih vrijednosnih papira (96%). Najveći broj prijenosa pripada dionicama, što nije slučaj kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira.

Tabelarni prikaz prijenosa darivanjem u 2017. godini

	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Darivanje	21	24%	11,847	4%
Darivanje – srodnici	68	76%	296,015	96%
Ukupno	89	100%	307,862	100%

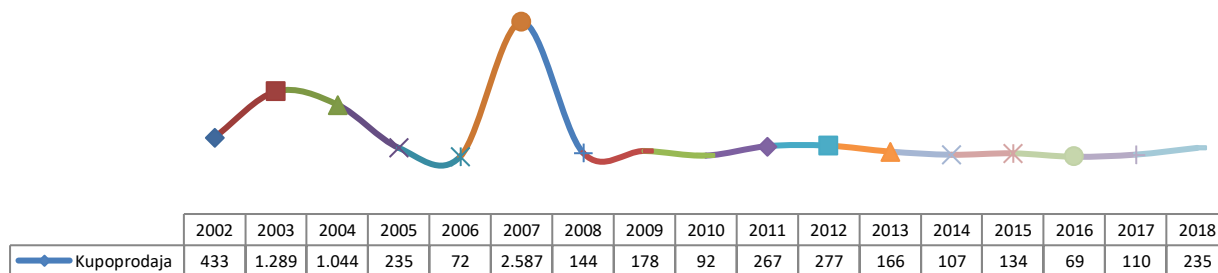
Tabela 45. Prikaz prijenosa darivanjem u 2017. godini

3.2.3. Vanberzanska kupoprodaja

Učešće broja izvršenih prijenosa po osnovu kupoprodaje u ukupnom broju prijenosa iznosi svega 1.72%, dok učešće količine prenesenih vrijednosnih u ukupnoj količini prenesenih vrijednosnih papira po svim osnovama iznosi 26.18%.

Pozicija ukupnog broja prijenosa realizovana po osnovu vanberzanske kupoprodaje u godini za koju se izvještaj podnosi i zabilježenih u ranijem vremenskom periodu prikazana je u narednom grafikonu.

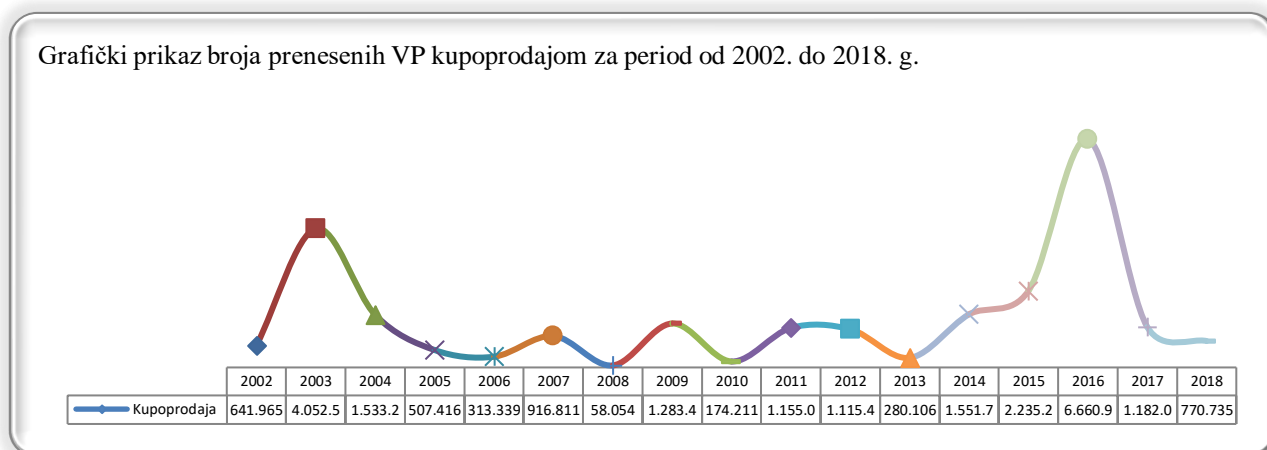
Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu kupoprodaje za period od 2002. do 2018. g.

Grafikon 17. Prikaz broja prijenosa po osnovu kupoprodaje za period 2002.-2018. godina

Poslije rekordnog broja izvršenih prijenosa po osnovu vanberzanske kupoprodaje u 2007. godini, broj prijenosa po ovom osnovu nalazi se na relativno niskom nivou. U 2016. godini zabilježen je rekordno nizak nivo datih prijenosa, nakon čega je uslijedio rast u naredne dvije godine.

Ukupna količina vrijednosnih papira prenesenih po osnovu vanberzanske kupoprodaje u 2018. godini manja je od ostvarene u 2017. godini za 34.80%, dok je jednaka količini iz 2016. godine, kada je kod najmanjeg broja prijenosa izvršena najveća količina vanberzanske kupoprodaje vrijednosnih papira, manja za 88.43%

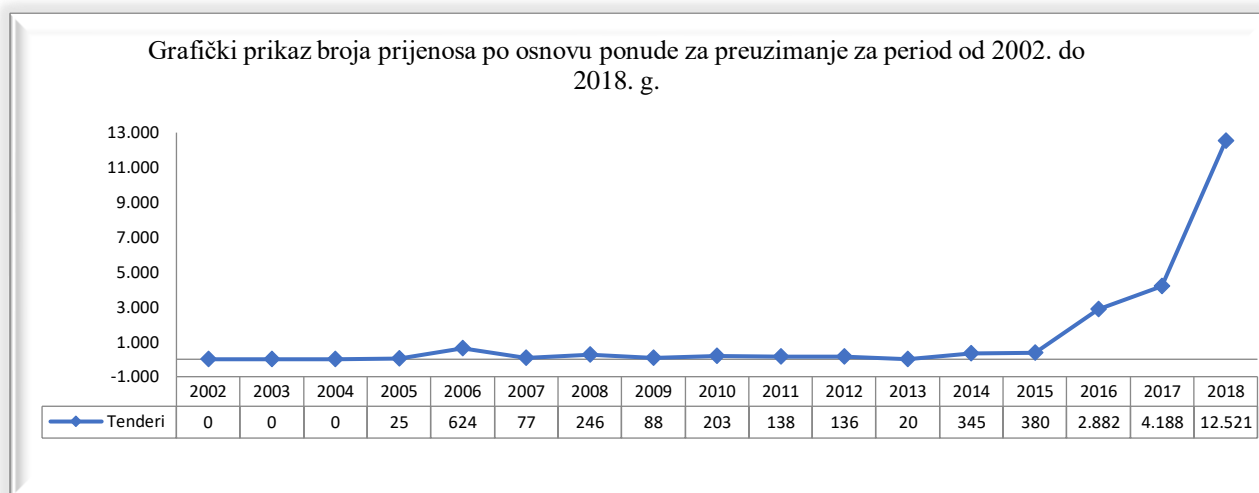
Grafikon 18. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira kupoprodajom

Povećan broj vanberzanskih prijenosa uz smanjen broj (količinu) prenesenih vrijednosnih papira rezultirao je ukupnom vrijednošću izvanberzanskog prometa u 2018. godini u iznosu od 32,497,773.68 KM, što je za 26.86% manja ostvarena vrijednost kupoprodaje od vrijednosti koja je po ovom osnovu realizovana u prethodnoj godini.

Od ukupno 223 prijenosa izvršena kroz vanberzansku kupoprodaju, njih šest odnosi se na realizovane „pakete dionica“ pri čemu je preneseno 146.047 vrijednosnih papira (dionica). Tržišna vrijednost ostvarena kroz realizaciju kupoprodaje paketa dionica iznosi 30.085.854 KM. Najznačajniji dio date vrijednosti vanberzanskog kupoprodajnog prometa „paketa dionica“ odnosi se na realizovanu kupoprodaju dionica emitenta Vienna Osiguranje d.d. (25.425.780 KM).

3.2.4. Kupoprodaja putem preuzimanja

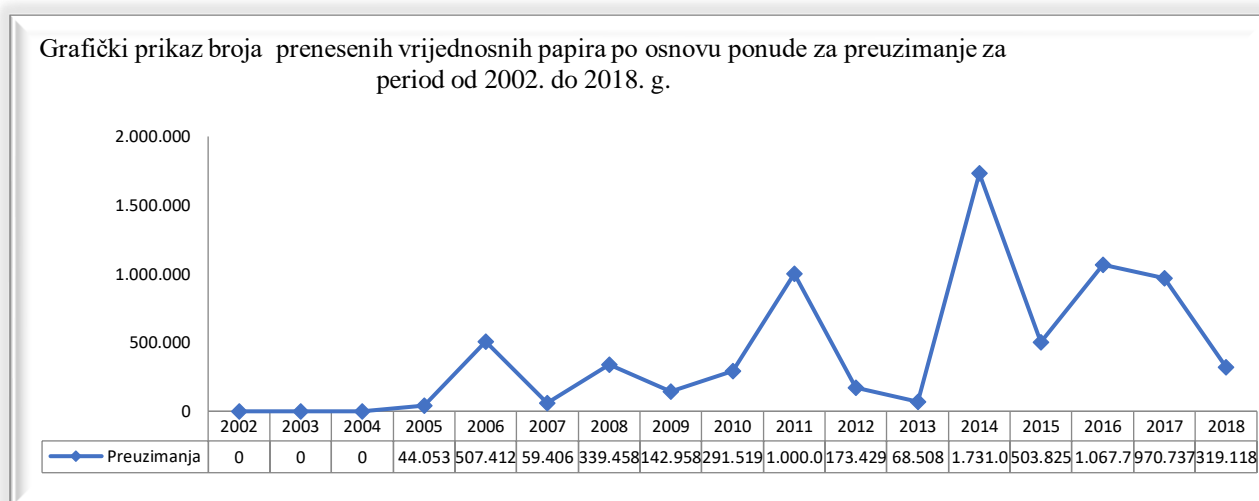
Broj izvršenih prijenosa po osnovu provedenih preuzimanja iznosi 12.521, što je u odnosu na prethodnu godinu tri puta više, a u odnosu na 2016. godinu četiri puta više.

Grafikon 19. Prikaz broja prijenosa po osnovu ponude za preuzimanje

Veliko povećanje broja prijenosa po ovom osnovu u posljednje dvije godine posljedica je primjene novog Zakona o preuzimanju dioničkih društava koji je predvidio opciju prava prijenosa manjinskih dioničara – *squeezeout* (istiskivanje iz vlasništva). Od ukupnog broja prijenosa na ovaj aspekt prijenosa se odnosi **97,52% (12.211 prijenosa dionica devet emitenata)**.

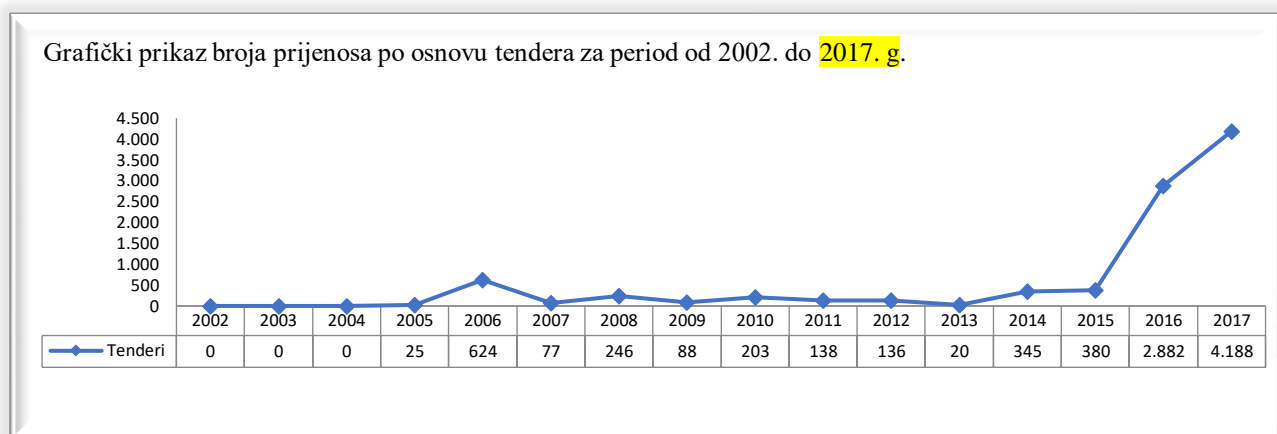
Trend kretanja ovog parametra prijenosa daje se u nastavku.

Grafikon 20. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira po osnovu ponude za preuzimanje za period 2002.-2018. godine

Ukupna količina prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u 2018. godini za 67,13% je manja u odnosu na godinu ranije. Dakle, i pored značajnog broja izvršenih prijenosa došlo je do smanjenja količine prenesenih vrijednosnih papira (dionica). Ostvarena vrijednost kupoprodaje iznosi 5.363.343,37 KM. Nominalna vrijednost dionica prenesenih kroz provedena preuzimanja iznosi 8.565.934,95 KM. Kupoprodajna vrijednost prenesenih vrijednosnih papira u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu smanjena je za 65,16%, dok je nominalna vrijednost smanjena za 47,90%.

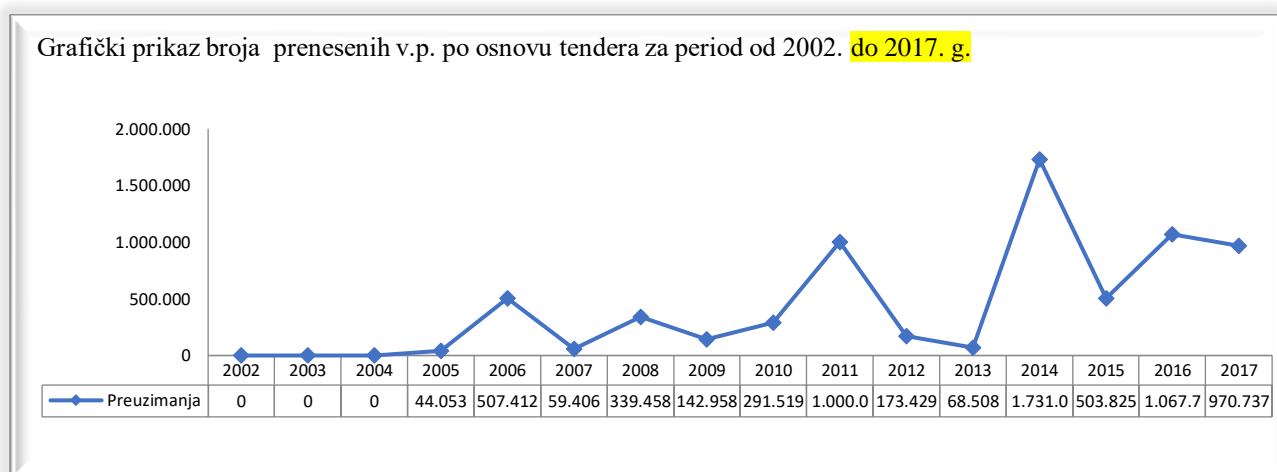
Broj izvršenih prijenosa po osnovu provedenih preuzimanja iznosi 4.188, što je u odnosu na prethodnu godinu skoro dvostruko više, a u odnosu na 2015. godinu 10 puta više.

Grafikon 21. Prikaz broja prijenosa po osnovu tendera

Veliko povećanje broja prijenosa po ovom osnovu u posljednje dvije godine posljedica je primjene novog Zakona o preuzimanju koji je predvidio opciju prava prijenosa manjinskih dioničara – istiskivanje iz vlasništva (engl. *squeeze-out*). Od ukupnog broja prijenosa na ovaj aspekt prijenosa se odnosi **92,69% (3.882 prijenosa)**.

Ukupna količina prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u 2017. godini za 9,09% je manja u odnosu na godinu ranije, ali opet dvostruko veća u odnosu na 2015. godinu. Trend kretanja ovog parametra prijenosa daje se u nastavku.

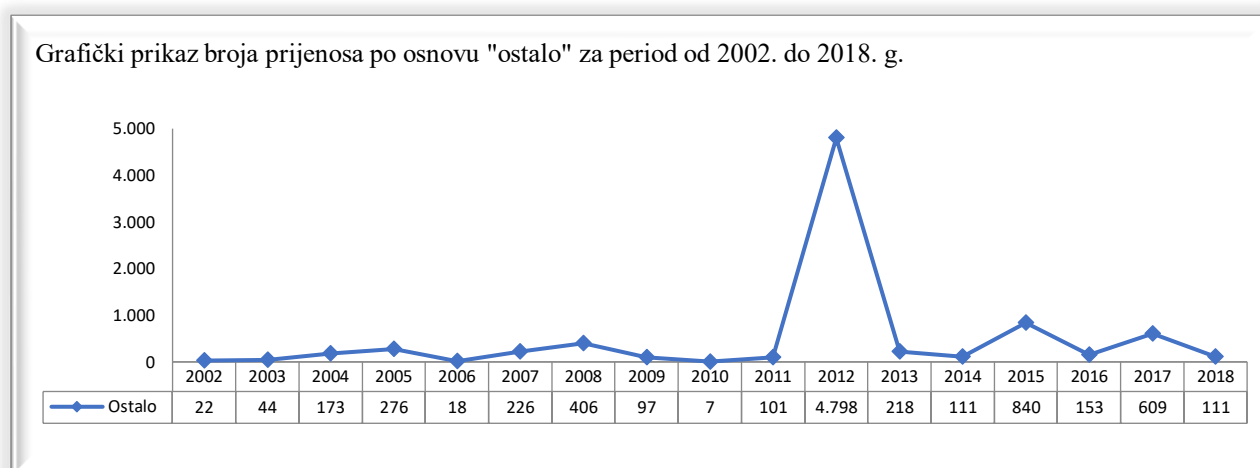

Grafikon 22. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira po osnovu tendera za period 2002.-2017. godine

Kroz 4.188 izvršenih prijenosa po ovom osnovu preneseno je 970.737 dionica, pri čemu je ostvarena vrijednost kupoprodaje u iznosu od 15.393.414,10 KM. Nominalna vrijednost prenesenih dionica kroz provedena preuzimanja iznosi 16.441.815,74 KM.

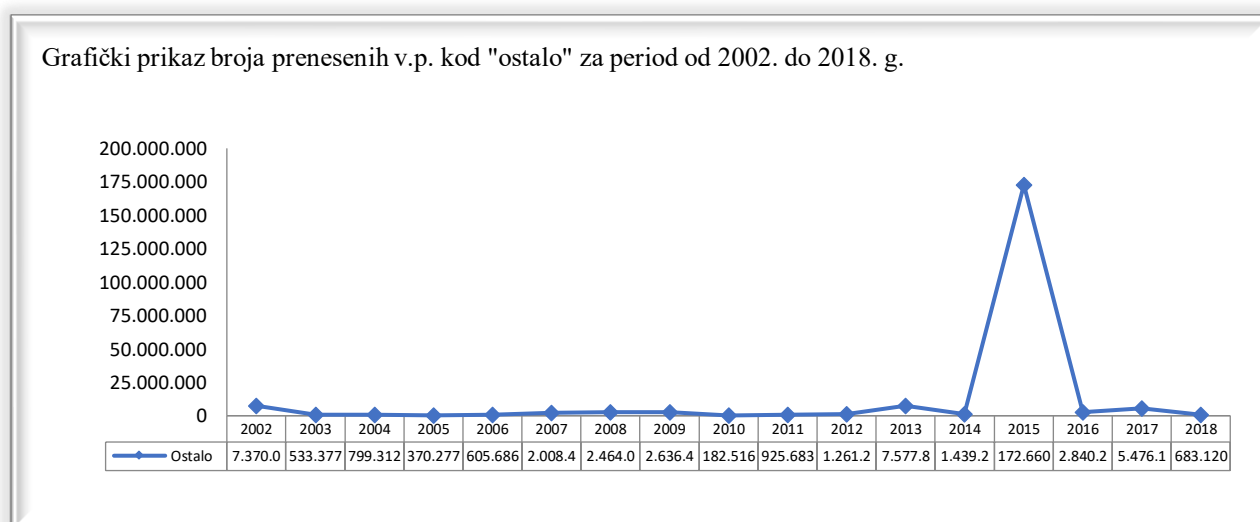
3.2.5. Prijenosi po ostalim osnovima

Broj prijenosa u godini za koju se izvještaj podnosi za 81,77% je manji od broja prenosa u 2017. godini. Gotovo za cijeli period obuhvata broj prijenosa je oscilirao iz godine u godinu. Nakon povećanja u jednoj godini gotovo redovno je slijedio pad.

Grafikon 23. Prikaz broja prijenosa po ostalim osnovima

Zajedno sa smanjenjem broja prijenosa po ovom osnovu u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, zabilježen je i pad broja prenesenih vrijednosnih papira. Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2018. godini manja je od količine koja je realizovana prethodne godine za 87,53%. U narednom grafikonu daje se prikaz količine vrijednosnih papira koje su prenesene po osnovu „ostalo“ u posljednjih 16 godina.

Grafikon 24. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira u po ostalim osnovima

U vremenskom periodu koji je predmet analize, bilježene su oscilacije u realizovanim količinama prenesenih vrijednosnih papira. Međutim, zbog izraženog rasta u 2015. godini isto nije naročito primjetno. Naime, prijenosom vlasništva kod Registra sa Vlade Federacije BiH i resornih ministarstava na Federaciju BiH u 2015. godini preneseno je 171.036.895 vrijednosnih papira.

POSLOVANJE OVLAŠTENIH UČESNIKA NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA U 2018. GODINI

1. Profesionalni posrednici

Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještaja na tržištu vrijednosnih papira propisana je obaveza sačinjavanja i objavljivanja izvještaja ovlaštenih učesnika i njihovog dostavljanja Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH.

Shodno propisanom, profesionalni posrednik vrši objavljivanje godišnjeg izvještaja o poslovanju i izvještaja vanjskog revizora na svojoj internetskoj stranici i dostavlja Komisiji u roku od 30 dana od dana proteka roka za pripremu tih izvještaja, u sadržini iz navedenog Pravilnika. Godišnji izvještaj o poslovanju se sačinjava, objavljuje i dostavlja na obrascima u Excel formatu (OEI-PD obrazac), koji su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Cjelovit izvještaj vanjskog revizora se objavljuje u PDF formatu. Izvještaji se dostavljaju Komisiji putem e-maila na adresu: info@komvp.gov.ba, dostavljanjem linka (poveznice) na svoju internetsku stranicu, na internetsku adresu na kojoj je postavljen izvještaj.

Pored navedenog, ovlašteni učesnici koji obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (profesionalni posrednici i banke sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima) su dužni sačinjavati i dostavljati Komisiji Poseban godišnji izvještaj o poslovanju na obrascima koji su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Posebni izvještaji o poslovanju se dostavljaju Komisiji u pisanoj formi i elektronskom poštom, i to do 31.03. tekuće za prethodnu godinu (godišnji izvještaj).

U okviru ovog materijala, kao prilog daju se prijedlozi akata koji bi se uputili ovlaštenim učesnicima u svrhu otklanjanja utvrđenih nedostataka kod izvještavanja, odnosno objavljivanja i Komisiji dostavljanja propisanih izvještaja. Budući da se u istim navode propusti, u ovom dijelu se isto ne navodi kako bi se izbjeglo ponavljanje.

Izvršen je pregled i analiza podataka iz dostavljenih izvještaja profesionalnih posrednika za 2018. godinu, što se prezentira u nastavku. Napomene radi, u 2018. poslovala su samo četiri profesionalna posrednika, što je najmanji broj profesionalnih posrednika u posljednjih pet godina.

Brokerska kuća	Stalna sredstva	Tekuća sredstva	Ukupan kapital	Kratkoročne obaveze	Dugoročne obaveze
<i>AW Broker d.o.o. Sarajevo</i>	1.282.154	1.188.300	1.432.443	887.695	150.316
<i>SEE Investment Solution d.o.o. Sarajevo</i>	422.378	315.841	717.417	4.821	0
<i>Unibroker d.o.o. Sarajevo</i>	245.454	175.737	368.434	32.845	19.912
<i>VGT Broker d.o.o. Visoko</i>	191.357	216.862	378.452	29.767	0
Ukupno	2.141.343	1.896.740	2.896.746	955.128	170.228

Tabela 46. Bilans stanja profesionalnih posrednika na dan 31.12.2018. godine

Ukupna aktiva svih posrednika na kraju obračunskog perioda za 2018. godinu iznosi 4.038.083 KM što u odnosu na 3.768.878 KM na 31.12.2017. godine predstavlja povećanje za 7,14%. Vrijednost aktive na 31.12.2017. godine u odnosu na dan 31.12.2016. godine, povećana je za 8,57%, dok je na 31.12.2016. godine u odnosu na dan 31.12.2015. godine povećana za 17,70%. U ranijem periodu (periodu poslije velikog finansijskog sloma iz 2018. godine) bilježen je konstantan pad vrijednosti ukupne aktive/pasive, a isti je bio posljedica smanjenja broja profesionalnih posrednika u poslovima s vrijednosnim papirima (17 društava na 31.12.2009. g.; 13 na dan 31.12.2010. g.; 11 na dan 31.12.2011. g., 9 na dan 31.12.2012. g. i 7 na 31.12.2013. g., 4 na 31.12.2014. g.). U posljednjih pet godina zaustavljen je pad broja profesionalnih posrednika, odnosno njihov broj je isti. Navedena, kao i splet drugih okolnosti o kojima će u nastavku biti riječi, imale su za posljedicu povećanje vrijednosti ukupne aktive profesionalnih posrednika iz godine u godinu. Kao što i tabela prikazuje, u navedene sume za

koje se vrši usporedba nisu uključeni iznosi koji se odnose na bilansne stavke banaka sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima. Podaci iz dostavljenih Posebnih izvještaja o poslovanju ovlaštenih učesnika bit će prikazani u posebnom dijelu u okviru ovog materijala.

Aktiva/pasiva se kod pojedinih posrednika kreće od 408.219 KM kod VGT Broker d.o.o. Visoko, do 2.470.454 KM kod AW Broker d.o.o. Sarajevo. Kod svih profesionalnih posrednika došlo je do smanjenja vrijednosti ukupne aktive osim kod profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo, i to za 298.458. I pored pada vrijednosti aktive kod većine profesionalnih posrednika, pomenuti rast kod profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo osigurao je rast ukupne vrijednosti aktive svih profesionalnih posrednika. U ukupnoj aktivni, na 53% vrijednosti odnosi se na vrijednost stalnih sredstava, dok preostalih 47% vrijednosti aktive čine tekuća sredstva. U odnosu na prošli izvještaj promijenjena je struktura aktive u korist stalnih sredstava, kao što je bio slučaj i u ranijim izvještajnim periodima.

U ukupnoj pasivi ukupan kapital ima čak 72% učešća, 24% pasive odnosi se na kratkoročne obaveze, a 4% na dugoročne obaveze. U odnosu na posljednji dan prethodnog izvještajnog perioda, struktura kapitala promijenjena je za 1% u korist kratkoročnih obaveza na teret smanjenja učešća kapitala. Struktura kapitala prikazana je kroz narednu tabelu.

Brokerska kuća	Osnovni kapital	Rezerve	Gubitak do visine kapitala	Nerasp.dobit - Nereal.dobici /gubici	Ukupni (neto) kapital	%NK
AW Broker d.o.o. Sarajevo	500.000	101.830	549.043	1.379.656	1.432.443	286%
SEE Investment Solution d.o.o. Sarajevo	400.000	5.280	0	312.137	717.417	179%
Unibroker d.o.o. Sarajevo	250.000	132.010	237.952	224.376	368.434	147%
VGT Broker d.o.o. Visoko	350.000	0	0	28.452	378.452	108%
Ukupno	1.500.000	239.120	786.995	1.944.621	2.896.746	193%

Tabela 47. Struktura kapitala profesionalnih posrednika na dan 31.12.2018. godine

Na strani pasive, ukupan kapital svih posrednika sa 31.12.2018. godine iznosi 2.896.746 KM. U odnosu na posljednji dan prošle godine vrijednost osnovnog kapitala povećana je za 208.570 KM, odnosno za 7,76%. Kapital tri profesionalna posrednika je povećan, pri čemu je najznačajniji rast ostvario profesionalni posrednik AW Broker d.o.o. Sarajevo. Smanjenje kapitala evidentirano je kod profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko. Vrijednost osnovnog kapitala kod svih profesionalnih posrednika ostala je nepromijenjena. Na posljednji dan izvještajnog perioda svi profesionalni posrednici ispunjavaju uslove propisanog minimalnog neto kapitala.

Ukupne obaveze svih profesionalnih posrednika na 31.12.2018. godine iznose 1.125.356 KM što u odnosu na dan 31.12.2017. godine predstavlja povećanje za 10%. Navedeni dug predstavlja 28% ukupne imovine kojom raspolažu svi profesionalni posrednici. U odnosu na 27% u 2017. godini, evidentno je povećanje učešća ukupnog duga u odnosu na imovinu profesionalnih posrednika. U 2016. godini navedeno učešće iznosilo je 21%, dok je u 2015. godini zabilježen iznos od 17%, što je bio i najmanji iznos duga u u posljednjih nekoliko godina. Prema datom, stanje po pitanju ukupne zaduženosti profesionalnih posrednika je pogoršano.

Pojedinačno najveći iznos neizmirenih obaveza ima AW Broker d.o.o. Sarajevo čije obaveze (1.038.011 KM) predstavljaju 42% ukupne vrijednosti imovine društva. Obaveze profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo čine 92% ukupnih obaveza svih profesionalnih posrednika. Dva profesionalna posrednika su ostvarila smanjenje ukupnih obaveza u 2018. godini u odnosu na godinu ranije, dok su ukupne obaveze povećane kod profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo (za 137.115 ili 15%) i VGT Broker d.o.o. Visoko (za 1.519 KM ili 5%).

Brokerska kuća	31.12.2017.	31.12.2018.	Razlika	% promj. ukupnih obaveza
AW Broker d.o.o. Sarajevo	900.896	1.038.011	137.115	42%
SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	30.610	4.821	-25.789	1%
Unibroker d.o.o. Sarajevo	62.293	52.757	-9.536	13%
VGT Broker d.o.o. Visoko	28.248	29.767	1.519	7%
Ukupno	1.022.047	1.125.356	103.309	28%

Tabela 48. Pregled promjene zaduženosti profesionalnih posrednika u odnosu na 2017. godine

Dugoročne obaveze na 31.12.2018. godine imaju 2 profesionalna posrednika u iznosu od 170.228 KM. Od datog iznosa 88% se odnosi na dugoročne obaveze profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo. U odnosu na dan 31.12.2017. godine, dugoročne obaveze na 31.12.2018. godine su povećane za 24%, a za što je zaslužno 40%-tno povećanje dugoročnih obaveza profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo.

Ukupna vrijednost kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2018. godine iznosi 955.128 KM što u odnosu na 885.044 KM na dan 31.12.2017. godine predstavlja povećanje za 8%. Najveći iznos kratkoročnog zaduženja ima ponovo AW Broker d.o.o. Sarajevo (887.695 KM, što je 93% ukupnih kratkoročnih obaveza profesionalnih posrednika) čije su kratkoročne obaveze u odnosu na prošlu godinu povećane za 12%. Profesionalni posrednik SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo smanjio je kratkoročne obaveze za čak 84% ali zbog njihovog malog apsolutnog iznosa, a time i učešća u ukupnim kratkoročnim obavezama profesionalnih posrednika, navedeno smanjenje nije imalo značajnijeg uticaja na smanjenje kratkoročnih obaveza svih profesionalnih posrednika.

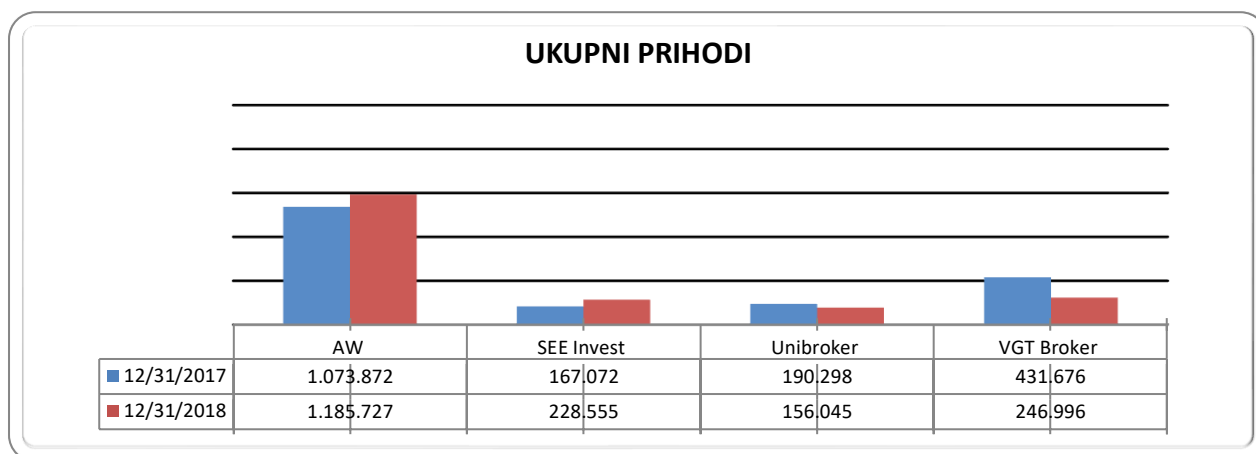
Nakon prikazanog finansijskog stanja profesionalnih posrednika, u nastavku se prezentuju rezultati njihovog poslovanja u 2018. godini.

Brokerska kuća	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Bruto rezultat
AW Broker d.o.o. Sarajevo	1,185,727	1,004,100	181,627
SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	228,555	219,292	9,263
Unibroker d.d. Sarajevo	156,045	155,466	579
VGT Broker d.d. Visoko	246,996	215,128	31,868
Ukupno	1,817,323	1,593,986	223,337

Tabela 49. Bilans uspjeha profesionalnih posrednika za period 01.01.-31.12.2018. godine

Ukupni prihodi 4 profesionalna posrednika u 2018. godini iznosili su 1.817.323 KM, što u odnosu na 1.862.918 KM u 2017. godini predstavlja smanjenje za 2%, a u odnosu na 2016. godinu smanjenje za 25%. Ukupni prihodi u 2018. godini kretali su se u vrijednosti od 156.045 KM kod Unibroker d.o.o. Sarajevo do 1.185.727 KM kod AW Broker d.o.o. Sarajevo koji je i prošle godine ostvario najznačajnije prihode (1.073.872 KM).

Profesionalni posrednici AW Broker d.o.o. Sarajevo i SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo ostvarili su rast prihoda u izvještajnom periodu u odnosu na isti period prethodne godine, i to za 10,42% i 36,80%. Profesionalni posrednici Unibroker d.o.o. Sarajevo i VGT Broker d.o.o. Visoko zabilježili su pad ostvarenih prihoda u 2018. godini u odnosu na 2016. godinu (za 18,00% i 42,78%). U apsolutnom iznosu, najveći pad prihoda zabilježen je kod profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko (za 184.680 KM), i to upravo nakon što su prihodi tog posrednika u 2017. godini povećani za čak 82% u odnosu na 2016. godinu.

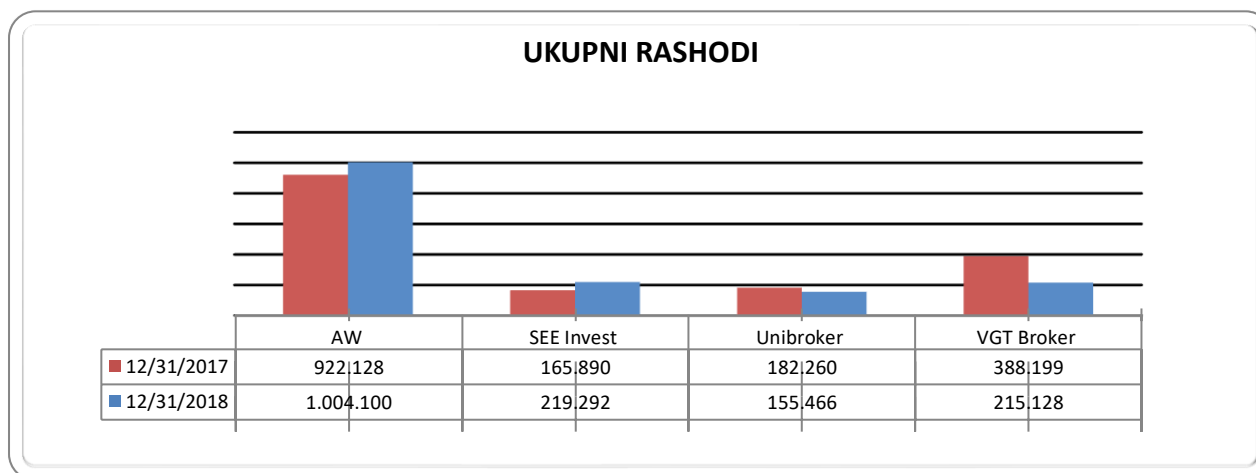
Grafikon 25. Ukupni prihodi profesionalnih posrednika u 2018. godini

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi iz poslovanja (iz osnovne djelatnosti) čine 96% ukupnih prihoda, finansijski prihodi učestvuju sa 3%, dok na ostale prihode otpada 1%. Usporedbom naveden strukture prihoda sa istom za 2017. godinu evidentne su određene promjene, tj. Sada su prihodi od osnovne djelatnosti ubjedljivi nosioci ukupnih prihoda.

Brokerska kuća	Poslovni prihodi	Finan. prihodi	Ostali prihodi
AW Broker d.o.o. Sarajevo	1.144.304	37.278	4.145
SEE Investment Solut. d.o.o. Sarajevo	227.624	18	913
Unibroker d.o.o. Sarajevo	131.674	11.648	12.723
VGT Broker d.o.o. Visoko	234.159	10.307	2.530
Ukupno	1.737.761	59.251	20.311

Tabela 50. Struktura ukupnih prihoda profesionalnih posrednika za period 1.1. - 31.12.2018. godine

Ukupni rashodi posmatranog perioda iznose 1.593.986 KM, što u odnosu na 1.658.477 KM u 2017. godini predstavlja smanjenje za 4%, a u odnosu na 2016. godinu smanjenje za 24%.

Grafikon 26. Ukupni rashodi profesionalnih posrednika u 2018. godini

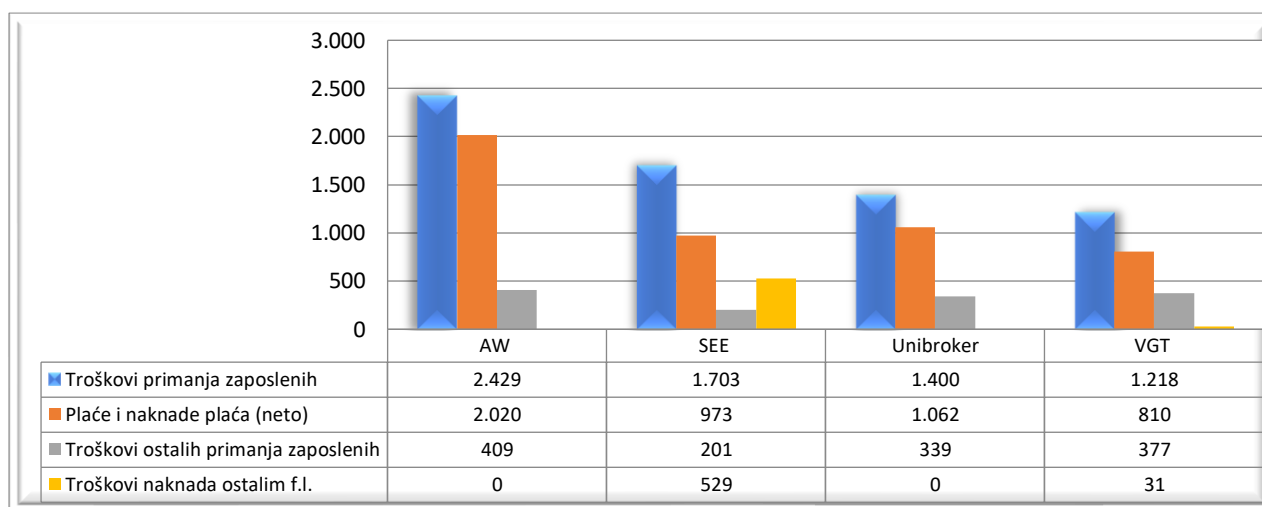
Poslovni rashodi, koji čine 98% ukupnih rashoda svih profesionalnih posrednika, iznosili su 1.558.289 KM. Najveće poslovne rashode u poslovanju ima društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo (971.855 KM) koje je i ranijih godina bilježilo najveće vrijednosti ovih rashoda.

Brokerska kuća	Poslovni rashodi	Finans. rashodi	Ostali rashodi
AW Broker d.o.o. Sarajevo	971.855	15.018	17.227

SEE Investment Solution d.o.o. Sarajevo	219.071	0	221
Unibroker d.d. Sarajevo	153.466	2.000	0
VGT Broker d.d. Visoko	213.897	2	1.229
Ukupno	1.558.289	17.020	18.677

Tabela 51. Struktura ukupnih rashoda profesionalnih posrednika za period 1.1. - 31.12.2018. godine

Najveći dio poslovnih rashoda profesionalnih posrednika odnosi se na troškove primanja zaposlenih sa 33% učešća, a prate ga troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi i troškovi amortizacije. Struktura troškova primanja zaposlenih profesionalnih posrednika data je u sljedećem grafičkom prikazu.

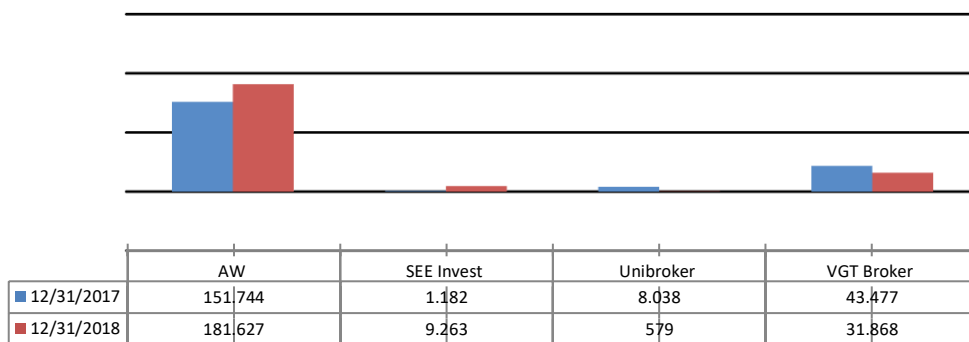
Grafikon 27. Struktura troškova primanja zaposlenih kod profesionalnih posrednika u 2018. godini

Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati rada) kod svih profesionalnih posrednika u 2018. godini iznosi šest, što je za dva zaposlenika (u prosjeku) manje u odnosu na godinu ranije. Najveći broj zaposlenih ima društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo, i to osam zaposlenih (10 zaposlenih u 2017. godini). Ukupan broj zaposlenih (prosječan broj sati rada) u 2018. godini iznosio je 25 što predstavlja smanjenje u odnosu na prošlu godinu kada je taj broj iznosio 31. Primjera radi, 2010. godine profesionalni posrednici su imali ukupno 100 zaposlenih. Broj zaposlenih smanjivao se smanjenjem broja profesionalnih posrednika, ali je i kod već preostalih posrednika prisutan je trend smanjenja broja zaposlenih. Napomene radi, u dati broj zaposlenih nisu uključeni zaposleni u bankama sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Razlika između ukupnih prihoda i rashoda svih profesionalnih posrednika iskazana je kao bruto finansijski rezultat - dobit u iznosu od 223.337 KM. Smanjeni ostvareni prihodi (2%) uz još veće smanjenje realizovanih rashoda (4%) u odnosu na isti period prošle godine, rezultirali su 9%-tnim povećanjem dobiti profesionalnih posrednika u izvještajnom periodu u odnosu na godinu ranije.

Svi profesionalni posrednici zabilježili su pozitivan finansijski rezultat koji bitno odstupa između profesionalnih posrednika i kreće se u rasponu od svega 579 KM do 181.627 KM. Profesionalni posrednik AW Broker d.o.o. Sarajevo ima najveću ostvarenu dobit. Profesionalni posrednik SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo procentualno je ostvario najveće povećanje dobiti u odnosu na prošlu godinu, dok je u apsolutnom iznosu najveće povećanje dobiti ostvario AW Broker d.o.o. Sarajevo.

DOBIT/GUBITAK PERIODA

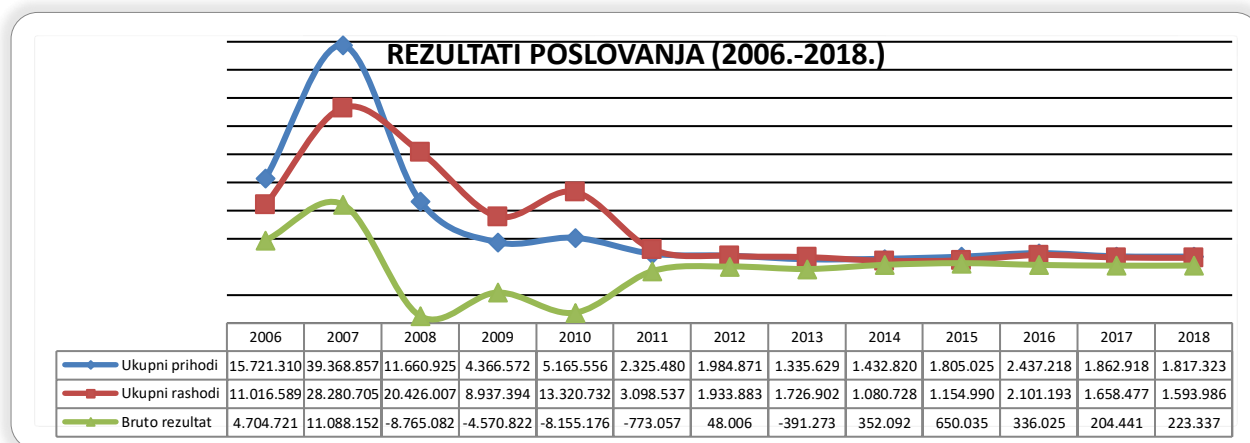
Grafikon 28. Finansijski rezultat profesionalnih posrednika u 2017. i 2018. godini

Nakon prezentiranih rezultata poslovanja, u nastavku se daje tabelarni prikaz broja profesionalnih posrednika na koje se ostvareni rezultati odnose za posmatrani vremenski period.

2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
16	18	20	17	13	11	9	7	4	4	4	4	4

Tabela 52. Broj profesionalnih posrednika u vremenskom periodu 2006. - 2018. godine

U nastavku se daje pregled ostvarenih rezultata poslovanja profesionalnih posrednika za period od 2006. do 2018. godine kako bi se sagledalo stanje na tržištu u 2018. godini u odnosu na ranije godine. Ponovo se napominje kako navedeni pregled ne uključuje podatke koji se odnose na banke sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Grafikon 29. Rezultati poslovanja profesionalnih posrednika u periodu 2006. - 2018. godine

U periodu za koji se podnosi izvještaj, pokazatelji uspješnosti poslovanja na ukupnom nivou ukazuju na promijenjeno stanje po pitanju likvidnosti profesionalnih posrednika. Koeficijent likvidnosti utvrđen na osnovu zbirnih podataka o tekućim sredstvima i obavezama svih profesionalnih posrednika na 31.12.2018. godine iznosi 1,99. U odnosu na isti dan prethodne godine, koeficijent likvidnosti profesionalnih posrednika na posljednji dan izvještajne godine smanjen je za 3%. U prethodnoj tabeli prikazan je izračun koeficijenta tekuće likvidnosti na dan 31.12.2018. godine kod svih posrednika.

Koeficijent likvidnosti ispod 1 nije zabilježen ni kod jednog profesionalnog posrednika što podrazumijeva da svi oni ispunjavaju propisani uslov za održivost dozvole.

Brokerska kuća	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent likvidnosti
AW Broker d.o.o. Sarajevo	0,42	1,34
SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	0,01	65,51
Unibroker d.o.o. Sarajevo	0,13	5,35
VGT Broker d.o.o. Visoko	0,07	7,29
Ukupno	0,28	1,99

Tabela 53. Pokazatelji analize finansijskih izvještaja profesionalnih posrednika na dan 31.12.2018.godine

Pogoršano stanje likvirnosti uz porast zaduženosti profesionalnih posrednika govori o otežanim uslovima poslovanja profesionalnih posrednika. Koeficijent zaduženosti profesionalnih posrednika na 31.12.2018. godine za 3% je veći u odnosu na isti dan 2017. godine. Koeficijent zaduženosti svih profesionalnih posrednika iznosi 0,28.

Na tržištu kapitala u Federaciji BiH poslove sa vrijednosnim papirima obavljaju četiri profesionalna posrednika i devet banaka koje imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima. Svi ovlašteni učesnici dostavili su Komisiji na propisanom obrazcu Poseban godišnji izvještaj o poslovanju. U ranijem periodu broj banaka sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima bio je nešto veći (13 banaka) ali je uslijed tržišnih uslova određeni broj njih prestao obavljati date poslove i izgubio dozvolu Komisije, a u određenoj mjeri broj banaka je smanjen i uslijed provedenih korporativnih radnji (spajanje, pripajanje i sl.).

OVLAŠTENI UČESNIK		Broj zaposlenih	Prihodi	Rashodi	Rezultat
PROFESIONALNI POSREDNIK	AW Broker d.o.o. Sarajevo	8	1.011.293	689.632	321.661
	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	5	225.624	197.488	28.136
	Unibroker d.o.o. Sarajevo	6	131.674	139.492	-7.818
	VGT Broker d.o.o. Visoko	7	234.159	213.897	20.262
UKUPNO PROFESIONALNI POSREDNICI		26	1.602.750	1.240.509	362.241
BANKA SA DOZVOLOM KOMISIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA SA VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA	ASA Banka d.d. Sarajevo	5	58.726	167.996	-109.270
	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	4.800	83.226	-78.426
	NLB Banka d.d. Sarajevo	2	4.440	63.459	-59.019
	Raiffeisen bank BH d.d. Sarajevo	14	1.147.540	1.313.829	-166.289
	Sberbank BH d.d. Sarajevo	3	272.121	246.727	25.394
	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	3	3.212	83.974	-80.762
	UniCredit Bank d.d. Mostar	6	150.306	100.429	49.877
	Vakufska banka d.d. Sarajevo	3	0	62.956	-62.956
	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	3	0	109.512	-109.512
	UKUPNO BANKE	41	1.641.145	2.232.108	-590.963
UKUPNO OVLAŠTENI UČESNICI		67	3.243.894	3.472.617	-228.722

Tabela 54. Pregleda parametara poslovanja ovlaštenih učesnika u 2018. godini

Napomena: Podaci u tabelama bazirani su na podacima prikazanim u izvještajima društava. Eventualne razlike poslovnih prihoda/rashoda u ovom tabelarnom prikazu u odnosu na druge ili unutar same tabele moguće su jer se ovdje daje prikaz samo prihoda/rashoda koji su navedeni a koji ujedno i ne moraju biti i ukupni poslovni prihodi/rashoda budući da postoje druge kategorije poslovnih prihoda/rashoda koje se ne

odnose direktno na prihode/rashode iz poslova za koje društvo ima dozvolu Komisije (radi se o minimalnim i neznajnim razlikama).

Broj zaposlenih (na bazi sati rada tokom izvještajnog perioda) u 2018. godini iznosio je 67, što je značajno manje u odnosu na godinu ranije kada je broj zaposlenih iznosio 73. Smanjenje broja zaposlenih u izvještajnom periodu predstavlja nastavak trenda smanjenja broja zaposlenih posljednjih godina na tržištu kapitala Federacije BiH.

Ukupni prihodi generisani kroz poslove posredovanja vrijednosnim papirima na tržištu kapitala iznosili su 3.243.894 KM, dok je gubitak (razlika ukupnih prihoda i rashoda svih ovlaštenih učesnika) iz navedenih poslova iznosio 228.722 KM. Tri profesionalna posrednika su poslovala sa dobiti, dok je jedan zabilježio gubitak (ni taj jedan u konačnici nije poslova sa gubitkom budući da je ostvario prihode po drugim osnovima koji su odredili pozitivan finansijski rezultat koji je iskazan kroz stavke bilansa propisanih za računovodstveno izvještavanje). Svega dvije banke zabilježile su dobit, i to Sberbank BH d.d. Sarajevo i UniCredit Bank d.d. Mostar, koja ujedno ima najveću dobit i tradicionalno bilježi pozitivne rezultate poslovanja. Navedene dvije banke su i u prošlom izvještajnom periodu (2017. godina) jedine ostvarile pozitivne rezultate poslovanja. Raiffeisen Bank d.d. BiH je u ranijem periodu bilježila najbolje rezultate poslovanja (prikazivala najveću dobit) ali u prethodnoj godini i predmetnom izvještajnom periodu je realizovala gubitak. Čak i okolnost da ima najveći broj dozvola, te ostvaruje najznačajnije prihode u poslovima sa vrijednosnim papirima, nije bila dovoljna za ostvarivanje pozitivnog finansijskog rezultata. Dvije banke uopšte nisu ostvarile prihode po osnovu poslova za koje imaju dozvolu Komisije, i to Vakufska banka d.d. Sarajevo i Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo.

Vrsta prihoda	Iznos (KM)
Prihodi ostvareni iz brokerskih poslova	1.867.949
Prihodi ostvareni iz dilerskih poslova	672.162
Prihodi ostvareni iz poslova market-mejkera	0
Prihodi ostvareni iz poslova upravljanja portfeljem	0
Prihodi ostvareni iz poslova agenta emisije	500
Prihodi ostvareni iz poslova pokrovitelja emisije	0
Prihodi ostvareni iz poslova investicijskog savetovanja	0
Prihodi ostvareni iz skrbničkih poslova	591.777
Prihodi ostvareni iz depozitarskih poslova	117.205
UKUPNO	3.249.593

Tabela 55. Prihodi ovlaštenih učesnika po vrsti dozvole u 2018. godini

Ukupni prihodi generisani iz brokerskih poslova iznose 1.867.949 KM što predstavlja 53% ukupnih prihoda ovlaštenih učesnika. Prihodi iz dilerskih poslova učestvuju sa 21% u ukupnim prihodima ovlaštenih učesnika i gotovo se isključivo odnose na prihode ostvarene od strane Raiffeisen Bank d.d. BiH. Društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo također ima dozvolu Komisije za obavljanje dilerskih poslova ali u izvještajnom periodu prihodi po tom osnovu kod ovog profesionalnog posrednika iznose svega 1.497 KM. Prihodi iz brokerskih i dilerskih poslova, prema svemu, čine najznačajniju kategoriju ukupnih prihoda sa 78% učešća. U ukupnim prihodima iz poslova posredovanja u prometu vrijednosnim papirima bitnije su prisutni još prihodi po osnovu skrbničkih poslova i prihodi iz poslova depozitara u emisiji i prometu vrijednosnih papira. Prihode od poslova agenta emisije zabilježili su ovlašteni učesnici SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo i Raiffeisen Bank d.d. BiH u neznatnom iznosu u odnosu na ukupnu vrijednost prihoda iz poslova sa vrijednosnim papirima.

2. Registar vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine

Registar obavlja poslove:

- registriranja, čuvanja i održavanja podataka o vrijednosnim papirima,
- poslove prijenosa vrijednosnih papira,
- obračuna i poravnanja vrijednosnih papira koji su u prometu na uređenom javnom tržištu,
- poslove platnog agenta i
- poslove vezane za preuzimanje dioničkih društava.

Poslovanje Registra u 2018. godini karakteriše nepovoljan trend smanjenja prometa vrijednosnih papira, a s tim povezano i usluga prijenosa na i izvan uređenog tržišta kapitala. Vrijednost trgovanja na uređenom javnom tržištu u 2018. godini iznosi 147.615.948 KM i manja je 18% u odnosu na isti period 2017. godine kada je iznosila 179.820.991,96 KM. Istovremeno, nominalna vrijednost prijenosa izvršenih po osnovu zaključenih poslova izvan uređenog javnog tržišta iznosi 57.074.101,20 KM, što je za 29% manje u odnosu na isti period 2017. godine, kada je izvršeno prijenosa vrijednosnih papira nominalne vrijednosti 80.095.164,81 KM.

U odnosu na planirane aktivnosti u 2018. godini, pozitivni trendovi su ostvareni kod registracije korporativnih radnji, preuzimanja dioničkih društava i ostalih usluga na zahtjev korisnika. Negativan trend u odnosu na plan ostvaren je kod registracije podataka o vrijednosnim papirima, prijenosa izvan i na uređenom javnom tržištu i kod upisa, brisanja i zabrane prava na vrijednosnim papirima. U 2018. godini su registrovane 3 emisije državnih obveznica u vrijednosti od 36.987.561 KM i 2 emisije trezorskih zapisa u ukupnom iznosu od 40.000.000 KM. Registar je istom vremenskom periodu izvršio isplatu dospelje glavnice i kamate po emitovanim obveznicama u iznosu od 191.870.087,71 KM za 5.287 vlasnika obveznica i trezorskih zapisa u iznosu od 100.000.000 KM za 11 vlasnika.

U poslovnoj 2018. godini Registar je ostvario ukupne prihode u iznosu od 2.140.407 KM, a ukupne rashode u iznosu od 2.123.225 KM, što je rezultiralo pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od 17.182 KM. Ukupni prihodi i ukupni rashodi smanjeni su za 5% u odnosu na ostvarene u 2017. godini, pri čemu je bruto dobit za 2018. godinu za 1.198 KM veća od ostvarene dobiti iz prethodne godine. Podaci o rezultatima poslovanja u 2018. godini prezentirani su u sljedećem pregledu:

PRIHODI	OSTVARENO 2018.	OSTVARENO 2017.	INDEX (%)	PLAN 2018.	INDEX (%)
2	3	4	3/4	5	3/5
PRIHODI					
PRIHODI OD USLUGA	2.007.578	2.077.441	97	2.135.000	94
FINANSIJSKI PRIHODI	26.126	31.127	84	30.000	87
OSTALI PRIHODI	106.703	150.736	71	120.000	89
UKUPNI PRIHODI	2.140.407	2.259.304	95	2.285.000	94
RASHODI					
TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA	579.863	642.778	90	685.000	85
TROŠKOVI RADNIKA	1.400.176	1.403.685	100	1.399.500	100
TROŠKOVI AMORTIZACIJE	56.532	77.352	73	80.000	71
OSTALI RASHODI	86.654	119.505	73	83.000	104
UKUPNI RASHODI	2.123.225	2.243.320	95	2.247.500	94
FINANSIJSKI REZULTAT-DOBIT PRIJE POREZA	17.182	15.984	107	37.500	46

Tabela 56. Bilans uspjeha Registra za period od 01.01.-31.12.2018. godine

U 2018. godini prihodi od usluga su ostvareni u iznosu od 2.007.578 KM, što predstavlja 3% manji prihod od ostvarenog u 2017. godini i 6% manji u odnosu na Finansijski plan za 2018. godinu. Smanjenje prihoda od usluga ostvarenih u 2018. godini, u odnosu na iste ostvarene u 2017. godini, evidentirano je kod sljedećih usluga:

- registracija podataka o vrijednosnim papirima (-58%),
- obračun i isplate glavnice i kamate za dugoročne i kratkoročne vrijednosne papire (-23%),
- prijenosi vrijednosnih papira izvan uređenog tržišta (-27%),
- prijenosi vrijednosnih papira na uređenom tržištu (-22%),
- upis, brisanje i zabrana prava na vrijednosnim papirima (-29%).

Povećanje prihoda od usluga u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu je evidentirano kod sljedećih usluga:

- korporativne radnje (+17%),
- usluge preuzimanja d.d. (+38%) i
- ostale usluge na zahtjev korisnika (+23%).

Finansijski prihodi u iznosu od 26.126 KM predstavljaju obračunate kamate na oročena sredstva (22.123 KM), naplaćene zatezne kamate po osnovu tužbenih postupaka (3.984 KM) i obračunate kamate na sredstva na tekućim računima (19 KM). Finansijski prihodi su manji za 16% u odnosu na 2017. godinu jer je naplaćen manji iznos zatezne kamate po osnovu tužbi za naplatu potraživanja i smanjene su kamatne stope na oročena sredstva.

Ostali prihodi u iznosu od 106.703 KM su manji za 29% u odnosu na isti period prošle godine i obuhvataju:

- prihod od naplaćenih otpisanih potraživanja i potraživanja od d.d. u stečaju za period 2003.-2018. godine u iznosu od 90.862 KM,
- naplaćene sudske takse u iznosu od 4.207 KM,
- prihod od refundacije troškova preporučene pošte i bankarske provizije u iznosu od 5.729 KM,
- prihod od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja u iznosu od 1.021.KM,
- naknadno utvrđeni prihod iz prethodnog perioda u iznosu od 1.330 KM,
- prihod po refundaciji od ZZO za vrijeme bolovanja preko 42 dana u iznosu od 3.554 KM.

Struktura, trend i nominalni iznos troškova i rashoda ostvarenih u 2018. godini po vrstama prezentirani su u sljedećem pregledu:

VRSTA TROŠKA/RASHODA	OSTVARENO 2018.	OSTVARENO 2017.	INDEX 3/4	PLAN 2018.	INDEX 3/6	STRUKTURA %
2	3	4	5	6	7	8
<i>TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA</i>						
<i>TROŠK.SIROV.I MAT.I OTPIS SITN. INVENT.</i>	15.279	17.388	88	18.000	85	2,63
<i>TROŠKOVI ENERGIJE I GORIVA</i>	29.988	34.002	88	35.000	86	5,17
<i>TROŠKOVI SL. PUTOVANJA RADNIKA</i>	8.272	10.922	76	12.000	69	1,43
<i>TROŠKOVI NAKNADA NADZ. ODBORA</i>	65.772	56.132	117	65.000	101	11,34
<i>TROŠKOVI NAKNADA ODBORA ZA REVIZIJU</i>	13.572	10.757	126	13.500	101	2,34
<i>TROŠ. PO UGOV. O DJELU I VOLONTIRANJU</i>	783	866	90	1.000	78	0,14
<i>TROŠKOVI ODRŽ. STALNIH SREDSTAVA</i>	36.347	28.442	128	40.000	91	6,27
<i>TROŠKOVI ZAKUPA</i>	51.207	68.247	75	68.000	75	8,83
<i>TROŠ. REZERVISANJA ZA SUDSKE SPOROVE</i>	0	0	0	30.000	0	0,00
<i>TROŠKOVI NADZORA KOMVP</i>	204.954	217.586	94	219.500	93	35,35
<i>TROŠ. OSTALIH NEPROIZVODNIH USLUGA</i>	38.189	26.120	146	40.000	95	6,59
<i>TROŠKOVI REPREZENTACIJE</i>	8.157	6.311	129	10.000	82	1,41
<i>TROŠKOVI PREMIJA OSIGURANJA</i>	8.773	8.791	100	10.000	88	1,51
<i>TROŠKOVI PLATNOG PROMETA</i>	7.637	8.259	92	10.000	76	1,32
<i>TROŠ. POŠTANSKIH I TEL. USLUGA</i>	47.457	43.195	110	45.000	105	8,18

TROŠKOVI POREZA, NAKNADA I TAKSI	23.687	26.014	91	25.000	95	4,08
TROŠKOVI ČLANARINA	9.779	9.779	100	10.000	98	1,69
OSTALI NEMATERIJALNI TROŠKOVI	10.010	69.967	14	33.000	30	1,73
UKUPNO TROŠKOVI MAT. I USLUGA	579.863	642.778	90	685.000	85	100,00
OSTALI RASHODI						
OSTALI RASH. I RASH. RANIJEG PERIODA	1.419	68.265	2	3.000	47	
RASHOD NENAPLAĆENIH POTRAŽIVANJA	85.235	51.240	166	80.000	107	
UKUPNO OSTALI RASHODI	86.654	119.505	73	83.000	104	
UKUPNO TROŠKOVI I RASHODI	666.517	762.283	87	768.000	87	

Tabela 57. Struktura, trend i nominalni iznos troškova i rashova ostvarenih u 2018. godini

Ukupni troškovi materijala i usluga u 2018. godini iznose 579.863 KM i manji su za 10% u odnosu na iste ostvarene u 2017. godini, a u odnosu na Finansijski plan za 2018. godinu manji su za 15%. Troškovi usluga održavanja stalnih sredstava, koji obuhvataju naknade za održavanje materijalnih i nematerijalnih stalnih sredstava Registra, manji su za 9% od planiranih za 2018. godinu jer planirane aktivnosti reparacije plinske kotlovnice nisu izvršene u 2018. godini. Troškovi ostalih neproizvodnih usluga obuhvataju troškove komunalnih usluga, usluga vanjskog revizora, notara i advokata, te kontrole kvaliteta, stručno usavršavanje radnika i troškove sistematskog pregleda radnika i ovi troškovi su u 2018. godini veći za 46% u odnosu na 2017. godinu. Ostali rashodi i rashodi iz ranijeg perioda u iznosu od 1.419 KM obuhvataju jednokratno odobrene iznose za više obračunate usluge ZIF-ovima (665 KM), izdaci za humanitarne namjene (200 KM) i obaveze iz ranijeg perioda (554 KM). Rashod nenaplaćenih potraživanja u iznosu od 85.235 KM predstavlja 7% veći iznos od planiranog za 2018. godinu i 66% veći iznos u odnosu na 2017. godinu.

Ukupni troškovi radnika ostvareni u 2018. godini iznose 1.400.176 KM i jednaki su planiranim prema Finansijskom planu za 2018. godinu. Na dan 31.12.2018. godine Registar ima ukupno 29 radnika. Bruto i neto plaće radnika u 2018. godini su isplaćene u 2% većem iznosu od planiranih za 2018. godinu. Povećanje bruto plaća u nominalnom iznosu je rezultat povećanja broja zaposlenih zbog povećanja obima poslova po osnovu usluga preuzimanja dioničkih društava. Prosječna mjesečna neto plaća po radniku isplaćena u 2018. godini iznosi 2.179 KM i manja je za 3% u odnosu na uporedni period.

Izvještaj o finansijskom položaju društva kroz bilans stanja predstavlja presjek finansijskog položaja pravnog lica na kraju obračunskog perioda. Stanje sredstava i izvora sredstava, koje odražava finansijski položaj Registra na dan 31.12.2018. godine sa uporednim podacima na dan 31.12.2017. godine prezentirani su u sljedećem tabelarnom pregledu.

AKTIVA	31.12.2018.	31.12.2017.	Index
I Stalna sredstva i dugoročni plasmani	1,588,335	1,418,788	112
Nematerijalna sredstva (softweri)	89,942	7,259	1239
Materijalna sredstva (oprema i auta)	55,578	68,051	82
Dugoročni novčani plasmani	1,440,000	1,340,000	107
Odložena porezna sredstva	2,815	3,478	81
II Tekuća sredstva	1,048,325	1,175,685	89
Potraživanja od prodaje	241,446	298,892	81
Novčana sredstva (trn. i dev. računi i blagajna)	783,632	816,420	96
Kratkoročna razgraničenja i potraživanja	23,247	60,373	39
UKUPNO AKTIVA (I + II)	2,636,660	2,594,473	102
PASIVA			
I Kapital	2,463,525	2,451,167	101
Osnovni kapital	2,052,300	2,052,300	100
Zakonske rezerve	398,867	384,324	104

<i>Neto dobit tekućeg perioda</i>	12,358	14,543	85
II Obaveze	173,135	143,306	121
Tekuće obaveze	173,135	143,306	121
- obaveze prema dobavljačima	25,938	33,868	77
- ostale obaveze	85,060	53,598	159
- kratkoročna razgraničenja	62,137	55,840	111
UKUPNO PASIVA (I + II)	2,636,660	2,594,473	102

Tabela 58. Bilans stanja Registra na dan 31.12.2018. godine

Sredstva, odnosno imovinu Registra čine stalna i tekuća sredstva i na dan 31.12.2018. godine iznose 2.636.660 KM. Od ukupnog iznosa sredstava na stalna sredstva i dugoročne plasmane odnosi se 1.588.335 KM, a na tekuća sredstva 1.048.325 KM. Sa stanovišta likvidnosti, struktura sredstava Registra je povoljna, jer je zadržana visoka stopa likvidnosti.

Izvor finansijskih sredstava za nabavku stalnih sredstava su vlastita novčana sredstva na transakcijskim računima (vlastiti izvori). Tekuća sredstva obuhvataju potraživanja od pružanja usluga, gotovinu na transakcijskim, deviznim računima i blagajni i kratkoročna razgraničenja u ukupnom iznosu od 1.048.325 KM i u odnosu na isti period prethodne godine, manja su za 11%. Od ukupnog iznosa tekućih sredstava, na potraživanja od korisnika usluga Registra odnosi se 241.446 KM ili 23,03%; na novčana sredstva 783.632 KM ili 74,75% i na kratkoročna razgraničenja 23.247 KM ili 2,22%.

Na dan 31.12.2018. godine ukupne obaveze iznose 170.135 KM. Ukupni kapital Registra na dan 31.12.2018. godine iznosi 2.463.525 KM od čega osnovni kapital iznosi 2.052.300 KM, koji je podijeljen na 20.523 dionice nominalne vrijednosti 100 KM.

Pokazatelji poslovanja Registra ostvareni u 2018. godini ukazuju na približno isti finansijski položaj u odnosu na prethodnu godinu. Registar je ostvario istu stopu ekonomičnosti poslovanja kao u prethodnom periodu. Ostvareni prihodi u 2018. godini pokrivaju nastale rashode i ostvaren je približno isti pozitivan finansijski rezultat.

Iz prezentiranih podataka i pokazatelja se može zaključiti da Registar u narednom periodu može imati problema u kontinuitetu ostvarivanja pozitivnih rezultata poslovanja. Značajno se smanjuje broj d.d. kao emitenata i vlasnika vrijednosnih papira kroz postupke preuzimanja d.d., stečaja i likvidacije, prelaska d.d. u d.o.o., manje je emisija obveznica i trezorskih zapisa.

3. Sarajevska berza-burza vrijednosnih papira d.d. Sarajevo

Sarajevska berza-burza vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Berza) je, shodno propisanom u Zakonu o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 109/12 i 86/15) i Pravilniku o objavljivanju informacija i izvještaja na tržištu vrijednosnih papira (Sl. novine Federacije BiH“ br. 35/13), obavezna sačiniti, objavljiviti i Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH dostaviti godišnji izvještaj o poslovanju. Berza je datu obavezu izvršila u skladu sa propisanim uslovima. Uvidom i analizom podataka iz dostavljenih izvještaja Berze za 2018. godinu utvrđeno je sljedeće:

U uslovima značajno smanjene vrijednosti trgovanja na uređenom javnom tržištu i istovremeno smanjenje vrijednosti prijenosa izvršenih po osnovu zaključenih poslova izvan uređenog javnog tržišta, a koji se prijavljuju Berzi, rezultati poslovanja Berze u 2018. godini i ostvareni finansijski rezultat značajno su manji u odnosu na isti period prethodne godine.

PRIHODI	2018	2017	Promjena (%)
<i>Prihodi od usluga</i>	998.496	1.115.059	-10,4%

<i>Finansijski prihodi</i>	18.762	21.181	-11,4%
<i>Ostali prihodi</i>	3.144	9.484	-66,8%
UKUPNI PRIHODI	1.020.402	1.145.724	-10,9%
RASHODI			
<i>Poslovni rashodi</i>	990.273	1.116.209	-11,2%
<i>Finansijski rashodi</i>	16	310	-94,8%
<i>Ostali rashodi</i>	31.267	8.606	263%
UKUPNI RASHODI	1.021.556	1.125.125	-9,2%
FINANSIJSKI REZULTAT-DOBIT PRIJE POREZA	5.861	20.599	-71,5%

Tabela 59. Bilans uspjeha Berze za period 01.01.-31.12.2018. godine

U 2018. godini Berza je ostvarila lošije rezultate poslovanja. Ukupni prihodi su smanjeni za 10,9%, a ukupni troškovi i rashodi za 9,2% u odnosu na ostvarene u 2017. godini. Pozitivan finansijski rezultat – bruto dobit za 2018. godinu iznosi 5.861 KM što je za 71,5% manja dobit od ostvarene dobiti iz prethodne godine.

U strukturi ukupno ostvarenih prihoda, prihodi od usluga (poslovni prihodi) učestvuju sa 97,8%, a finansijski i ostali prihodi sa 2,2%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od usluga su manji za 10,4%, finansijski prihodi su manji za 11,4%, dok su ostali prihodi manji za 66,8%.

U 2018. godini prikazani su rashodi ukupnom iznosu od 1.021.556 KM, što je manje za 9,2% od iskazanih u 2017. godini. U strukturi ukupnih rashoda, poslovni rashodi čine 96,9%, dok se na ostale rashode odnosi 3,06% i svega 0,0015% na finansijske rashode.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja čine 60,37% poslovnih rashoda u 2018. godini. U odnosu na prethodnu godinu, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja umanjeni su za 3,61%. Sljedeća kategorija troškova koja zauzima značajnije učešće u poslovnim rashodima su nematerijalni troškovi sa 24,06%. Navedena kategorija poslovnih rashoda umanjena je za 26% u odnosu na prethodnu godinu.

Stanje sredstava i izvora sredstava, koje odražava finansijski položaj Berze na dan 31.12.2018. godine sa uporednim podacima na dan 31.12.2017. godine prezentirano je u sljedećem tabelarnom pregledu.

Bilans stanja Berze na dan 31.12.2018. godine

	31.12.2018.	31.12.2017.	Promj. (%)
AKTIVA			
I Stalna sredstva i dugoročni plasmani	2.331.969	2.482.751	-6%
<i>Nematerijalna sredstva (softweri)</i>	533.488	389.528	37%
<i>Materijalna sredstva (oprema i auta)</i>	1.298.481	1.343.223	-3%
<i>Dugoročni novčani plasmani</i>	500.000	750.000	-33%
<i>Odložena porezna sredstva</i>	0	0	-
II Tekuća sredstva	638.219	511.686	25%
<i>Potraživanja od prodaje</i>	302.010	260.511	16%
<i>Novčana sredstva (trn. i dev. računi i blagajna)</i>	259.633	202.447	28%
<i>Kratkoročna razgraničenja i potraživanja</i>	76.576	48.728	57%
UKUPNO AKTIVA (I + II)	2.970.188	2.994.437	-1%
PASIVA			
I Kapital	2.828.219	2.825.356	0%
<i>Osnovni kapital</i>	1.967.680	1.967.680	0%
<i>Rezerve</i>	674.156	674.156	0%
<i>Neraspoređena dobit (gubitak)</i>	186.383	183.520	2%
II Obaveze	141.969	169.081	-16%

<i>Tekuće obaveze</i>	102.673	124.011	-17%
<i>Dugoročna rezervisanja</i>	22.500	26.500	-15%
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>	16.796	18.570	-10%
<i>Dugoročne obaveze</i>	0	0	
UKUPNO PASIVA (I + II)	2.970.188	2.994.437	-1%

Tabela 60. Bilans stanja Berze na dan 31.12.2018. godine

Sredstva, odnosno imovinu Berze čine stalna i tekuća sredstva i na dan 31.12.2018. godine iznose 2.970.188 KM. Od ukupnog iznosa sredstava na stalna sredstva i dugoročne plasmane odnosi se 2.331.969 KM, a na tekuća sredstva 638.219 KM.

Stalna materijalna i nematerijalna sredstva su sredstva koja društvo posjeduje za pružanje usluga, za administrativne i druge svrhe i koja omogućavaju priticanje buduće ekonomske koristi u pravno lice. Sadašnja vrijednost stalnih materijalnih sredstava u upotrebi iznosi 1.298.481 KM, što je 43,71% od ukupne vrijednosti stalnih sredstava. Oročena sredstva kod banaka (dugoročni finansijski plasmani) čine 21,44% vrijednosti stalnih sredstava što je za 33% manja vrijednost sredstava u odnosu na 31.12.2017. godine. Nematerijalna sredstva su povećana za iznos od 143.960 KM dok je ukupna vrijednost stalnih sredstava zabilježila pad u iznosu od 6% u odnosu na prethodnu godinu.

Tekuća sredstva obuhvataju potraživanja od pružanja usluga, gotovinu na transakcijskim, deviznim računima i blagajni i kratkoročna razgraničenja u ukupnom iznosu od 638.219 KM i u odnosu na isti period prethodne godine, veća su za 25%. Od ukupnog iznosa tekućih sredstava, na potraživanja od korisnika usluga Registra odnosi se 302.010 KM ili 47,30%; na novčana sredstva 259.633 KM ili 40,60% i na kratkoročna razgraničenja 76.576 KM ili 11,90%.

Ukupni kapital Berze na dan 31.12.2018. godine iznosi 2.828.219KM od čega osnovni kapital iznosi 1.967.680 KM, podijeljen na 6.149 dionice nominalne vrijednosti 320 KM. Rezerve u iznosu od 674.156 KM predstavljaju 23,84% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2018. godine ukupne obaveze iznose 141.969 KM od čega se 72,3% odnosi na kratkoročne obaveze berze. Ukupne obaveze Berze na dan 31.12.2018. godine za 16% su manje u odnosu na iskazane na 31.12.2017. godine.

Pokazatelji analize finansijskog poslovanja Berze za 2018. godinu ukazuju na približno isti finansijski položaj u odnosu na prethodnu godinu. U analiziranom periodu došlo je do znatnog povećanja tekućih sredstava. Nepromijenjen ukupni kapital i smanjenje ukupnih obaveza ukazuje na visok stepen solventnosti Berze, odnosno sposobnost da dugoročno može izmiriti ukupne obaveze. Ukupni prihodi Berze u 2018. godini su za 1.154 KM manji u odnosu na ukupne rashode. Berza je ipak ostvarila pozitivan finansijski rezultat, te se iz prezentiranih podataka i pokazatelja može zaključiti da Berza u narednom periodu neće imati problema u kontinuitetu odnosno stabilnosti poslovanja.

DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE FONDovima I INVESTICIJSKI FONDOVI

1. Uvod

Poslovnu 2018. godinu u Federaciji Bosne i Hercegovine, prema izdatim dozvolama, završilo je 10 društava za upravljanje fondovima (DUF-ova), 11 zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom (ZIF-ova) i 5 otvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom i 1 otvoreni investicijski fond sa zatvorenom ponudom (OIF-ova).

U maju 2018. godine, na osnovu dozvola koje je izdala Komisija otpočeo je sa radom Otvoreni investicijski fond sa javnom ponudom Raiffeisen Euro Bond, a krajem godine (sa 30.11.2018. godine) likvidiran je Otvoreni investicijski fonda sa javnom ponudom Lilium CASH, tako da je broj aktivnih

otvorenih investicijskih fondova u Federaciji BiH na kraju 2018. godine (pet) ostao isti kao i na kraju 2017. godine.

Kad je u pitanju poslovanja DUF-ova, prema preliminarnim podacima može se zaključiti da su rezultati poslovanja nešto bolji u odnosu na prethodnu godinu, ukoliko posmatramo ukupne podatke o ostvarenim prihodima i rashodima, te postignutim finansijskim rezultatom od poslovanja, na nivou djelatnosti.

Međutim, samo kod dva DUF-a bilježi se poboljšanje u ostvarenom finansijskom rezultatu u odnosu na prethodnu godinu, dok se kod 8 DUF-ova bilježe lošiji finansijski rezultati. Posmatrano u apsolutnom iznosu najveće povećanje u ostvarenoj dobiti evidentirao je DUF Raiffeisen INVEST d.o.o. Sarajevo (povećana ostvarena dobit za oko 450.000 KM), a najveće smanjenje dobiti u odnosu na prethodnu godinu imao je DUF Euro-Investment d.d. Tuzla (smanjenje ostvarene dobiti za oko 400.000 KM). U relativnom iznosu najveći gubitnik i jedini DUF koji je poslovao sa negativnim finansijskim rezultatom je LILIUM ASSET MENAGEMENT d.o.o. Sarajevo koji je, u odnosu na pozitivan prošlogodišnji rezultat, ovu godinu završio iskazujući gubitak od 25.130 KM.

Kada je u pitanju poslovanje investicijskih fondova (IF-ova), možemo reći da je u ovoj godini došlo do promjene trenda iz prethodnih godina, ako posmatramo finansijske rezultate od realizirane dobiti na nivou svih IF-ova, što bi mogao biti pozitivan signal vezano za buduće poslovanje ovih institucionalnih investitora, uzimajući u obzir objektivno otežane okolnosti poslovanja i karakteristike tržišta u Federaciji BiH - tržišta u razvoju koje ima malu tržišnu kapitalizaciju i nisku likvidnost, ekonomsku i političku nestabilnost i malu korelaciju sa drugim tržištima kapitala, odnosno finansijskim tržištem BiH u cjelini.

Bitno je istaći i da su međunarodne agencije za kreditni rejting Moody's Investors Service i Standard & Poor's u 2018. godine Bosni i Hercegovini potvrdile suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“, odnosno „B sa stabilnim izgledima“. Kreditni rejting B3, odnosno B, koji su Bosni i Hercegovini odredile ove agencije ukazuje da Bosna i Hercegovina ima špekulativnu kreditnu sposobnost sa visokim kreditnim rizikom.

Ovim se Bosna i Hercegovina nalazi na jedan korak do ocjene „loša kreditna sposobnost sa veoma visokim kreditnim rizikom“, što se smatra potpuno neatraktivnim za ulaganje i aktivnosti na tržištu kapitala, što potvrđuje i slaba investicijska aktivnost i nelikvidnost tržišta u Federaciji BiH, ali i u drugom entitetu BiH.

Također, bez dobre i kvalitetne ponude vrijednosnih papira na tržištu kapitala normativno-pravni okvir kojim je regulisano poslovanje investicijskih fondova i tržišta kapitala u cjelini, ne može sam po sebi doprinijeti značajnijoj afirmaciji ovog segmenta finansijskog tržišta.

Međutim, za poboljšanje stanja na tržištu kapitala u Federaciji BiH, potrebna je dodatna edukacija i finansijsko opismenjavanje, kao i veći angažman svih organa vlasti i učesnika na tržištu kapitala, uz lidersku ulogu i koordinaciju Komisije kao regulatora tržišta kapitala.

Navedene pozitivne promjene bitno bi uticale na razvoj, brojnost i poslovanje investicijskih fondova u Federaciji BiH, a time posredno i na rezultat poslovanja i atraktivnost djelatnosti DUF-ova kao njihovih upravljača.

U skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima i podzakonskim aktima Komisije, Komisija je u 2018. godini rješavala zahtjeve društava za upravljanje, kako je prikazano u sljedećoj tabeli.

Prethodna saglasnost / Zahtjev		Broj zahtjeva
1	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za članstvo u nadzornom odboru Društva za upravljanje fondovima	8
2	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za članstvo u nadzornom odboru Zatvorenog investicijskog fonda	4
3	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za člana uprave Društva za upravljanje fondovima	5

4	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za direktora Zatvorenog investicijskog fonda	3
5	Zahtjev za prethodnu saglasnost za izmjene i dopune Statuta Zatvorenog investicijskog fonda	6
6	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje udjela/dionica Društva za upravljanje fondovima	5
7	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti na promjenu osnovnog kapitala Društva za upravljanje fondovima	2
8	Zahtjev za davanje prethodne saglasnosti za promjenu depozitara i reviozora Investicijskog fonda	5
9	Zahtjev za upis promjene osnovnog kapitala Društva za upravljanje fondovima	2
10	Zahtjev za upis promjene člana uprave Društva za upravljanje fondovima	1
11	Zahtjev za upis promjene člana Nadzornog odbora Društva za upravljanje fondovima	7
12	Zahtjev za upis promjene člana Nadzornog odbora Zatvorenog investicijskog fonda	10
13	Zahtjev za upis ostalih promjena (sjedište, adresa, upravljač fonda i dr.)	12
14	Zahtjev za izdavanje dozvole za osnivanje Otvorenog investicijskog fonda	1
15	Zahtjev za izdavanje dozvole za upravljanje Investicijskim fondom	3
16	Zahtjev za odobrenje promjene oblika Društva za upravljanje fondovima	1
17	Zahtjev za pripajanje dva Otvorena investicijska fonda	1
18	Rješenje o brisanju OIF-a iz Registra fondova	1
19	Zahtjev za izdavanje dozvole investicijskog menadžera	6
	Ukupno	83

Tabela 61. Pregled zahtjeva društava za upravljanje

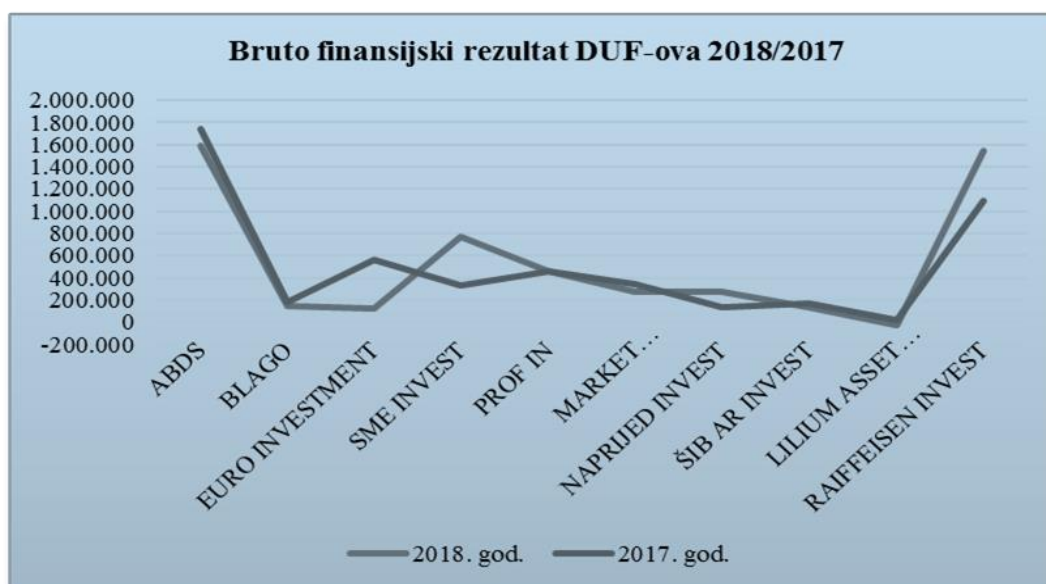
2. Podaci o poslovanju društava za upravljanje fondovima

Na osnovu preliminarnih podataka o poslovanju u 2018. godinu, DUF-ovi su ostvarili ukupni prihod u iznosu od 11.866.470 KM što predstavlja neznatno povećanje od 154.188 KM ili cca 1% u odnosu na 2017. godinu.

Od ukupnog iznosa ostvarenih prihoda, na poslovne prihode odnosi se iznos od 10.797.235 KM, što je za 477.531 KM ili 4,60% viši iznos u odnosu na 2017. godinu. Ostatak od 1.069.235 KM, odnosi se na finansijske i ostale prihode, koje su DUF-ovi iskazali u svojim izvještajima.

Ukupni rashodi DUF-ova u 2018. godini iznosili su 6.676.4633 KM i niži su u odnosu na podatke za 2017. godinu, za 99.874 KM ili 1,50%. Svi DUF-ovi, izuzev jednog, koja su poslovala tokom 2018. godine, ostvarili su pozitivan finansijski rezultat.

Ako uzmemo u obzir sve DUF-ove, finansijski rezultat je dobit ostvarena u iznosu od 5.289.711 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu rast za cca 5%. Neto dobit DUF-ova u 2018. godini, prema preliminarnim podacima iznosi 4.347.273 KM.

Grafikon 30. Bruto finansijski rezultat društava za upravljanje fondovima uporedno 2018./2017.

Pregled ukupnih prihoda i rashoda za period 01.01.-31.12.2018. godine, pojedinačno po društvima za upravljanje daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu.

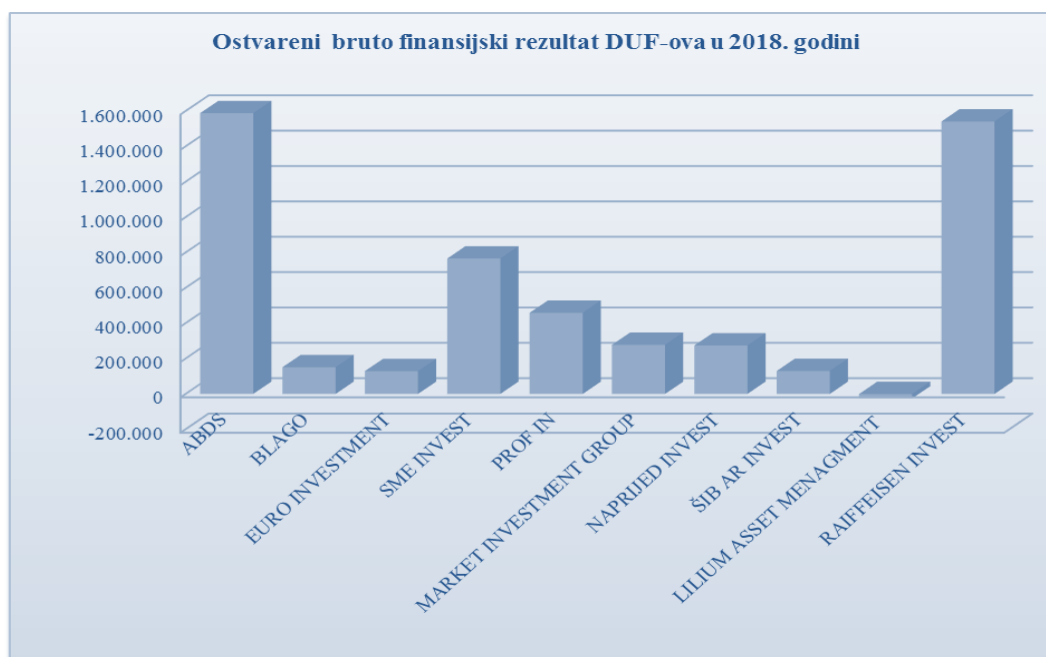
DUF	Prihodi				Rashodi				Bruto finansijski rezultat
	Poslovni prihodi	Fina. prihodi	Ostali	Ukupni	Poslovni rashodi	Finansijski rashodi	Ostali	Ukupni	
ABDS	2.783.606	65.931	246.105	3.095.642	1.001.679	199.565	306.240	1.507.484	1.588.158
BLAGO	525.426	32.417	8.764	566.607	394.509	0	21.009	415.518	151.090
EURO INVESTMENT	580.015	3.628	58.103	641.746	511.358	566	1.000	512.924	128.822
SME INVEST	765.888	0	0	765.888	346.747	0	35.338	0	765.888
PROF IN	1.093.352	50.219	100.156	1.243.727	769.178	0	15.781	784.959	458.768
MARKET INVESTMENT GROUP	774.261	1.187	98.332	873.780	575.761	579	20.000	596.340	277.440
NAPRIJED INVEST	888.362	6.120	95.472	989.954	661.256	36.303	18.441	716.000	273.954
ŠIB AR INVEST	470.654	19.736	130.396	620.786	451.453	21	39.705	491.179	129.607
LILIUM ASSET MENAGMENT	163.887	0	32.698	196.585	219.457	2.223	35	221.715	-25.130
RAIFFEISEN INVEST	2.751.784	26.008	93.962	2.871.754	1.275.855	0	54.785	1.330.640	1.541.114
UKUPNO	10.797.235	205.246	863.988	11.866.470	6.207.253	239.257	512.334	6.576.759	5.289.711

Tabela 62. Prihodi i rashodi DUF-ova u 2018. godini

Prema podacima iz bilansa stanja DUF-ova na dan 31.12.2018. godine, njihova ukupna sredstva iznosila su 34.362.683 KM što je za 1.4 miliona KM ili cca 4% niža vrijednost u odnosu na isti datum prethodne godine. To predstavlja nastavak trenda smanjivanja vrijednosti imovine DUF-ova u odnosu na prethodnu godinu.

Ako posmatramo strukturu sredstava, došlo je i do promjene odnosa između stalnih i tekućih sredstava u aktivi DUF-ova, u korist tekućih. Tako se od ukupnog iznosa vrijednosti aktive/sredstava DUF-ova, na stalna sredstva odnosi 57,50%, dok 42% iznosa čine tekuća sredstava. Ostatak, od cca 0,5%, do punog iznosa u strukturi aktive DUF-ova predstavljaju odložena porezna sredstva.

Smanjenje ukupnih sredstva, rezultat je smanjenja stalnih sredstva u ukupnoj aktivi DUF-ova, a što je opet posljedica značajnog smanjenja iznosa stalnih sredstva naročito kod značajnijeg smanjenja kod DUF-a PROF-IN d.o.o Sarajevo i DUF-a ŠIB-AR-Invest d.o.o.Sarajevo, ali isto tako i kod DUF-a SME INVEST d.o.o. Mostar. Ovo smanjenja stalnih sredstva donekle je anulirano povećanjem iznosa stalnih sredstava kod DUF-a Blago d.o.o Sarajevo za cca 1,3 miliona KM. S druge strane ukupna tekuća sredstava DUF-ova povećana su u odnosu na predhodnu godinu sa cca 13 na nešto više od 14 miliona KM, s tim da je kod četiri DUF-a zabilježeno smanjenje tekućih sredstva. Najznačajnije povećanje tekućih sredstva evidentirano je kod DUF-a PROF -IN d.o.o Sarajevo.

Grafikon 24. Bruto finansijski rezultat DUF-ova u 2018. godini

Ukupne obaveze DUF-ova na dan 31.12.2018. godine iznose 5.298.071 KM, što je smanjenje od cca 26% u odnosu na stanje obaveza na dan 31.12. 2017. godine. Kratkoročne obaveze DUF-ova su smanjene za 1.005.921 KM ili cca 23% u odnosu na stanje obaveza na kraju 2017. godine, dok su dugoročne obaveze manje za 864.496 KM ili cca 33% u odnosu na stanje 31.12.2017. godine. Pojedinačno posmatrano, najviši iznos obaveza, i kratkoročnih i dugoročnih, evidentiran je kod DUF-a ABDS d.o.o. Sarajevo u ukupnom iznosu od 3.4147.022 KM, što je 65% ukupnih obaveza svih DUF-ova.

U ukupnoj pasivi DUF-ova, na kraju 2018. godine, obaveze učestvuju sa 15%, dok 85% pasive čini vrijednost ukupnog kapitala DUF-ova.

Ukupan kapital DUF-ova na dan 31.12.2018. godine iznosio je 29.064.612 KM, od čega se iznos 9.923.802 KM odnosi na osnovni kapital koji je, u odnosu na stanje iz prethodne godine, smanjen za cca 15%, što je rezultat donesene odluke o smanjenju osnovnog kapitala za DUF-a ŠIB-AR INVEST d.o.o. Sarajevo.

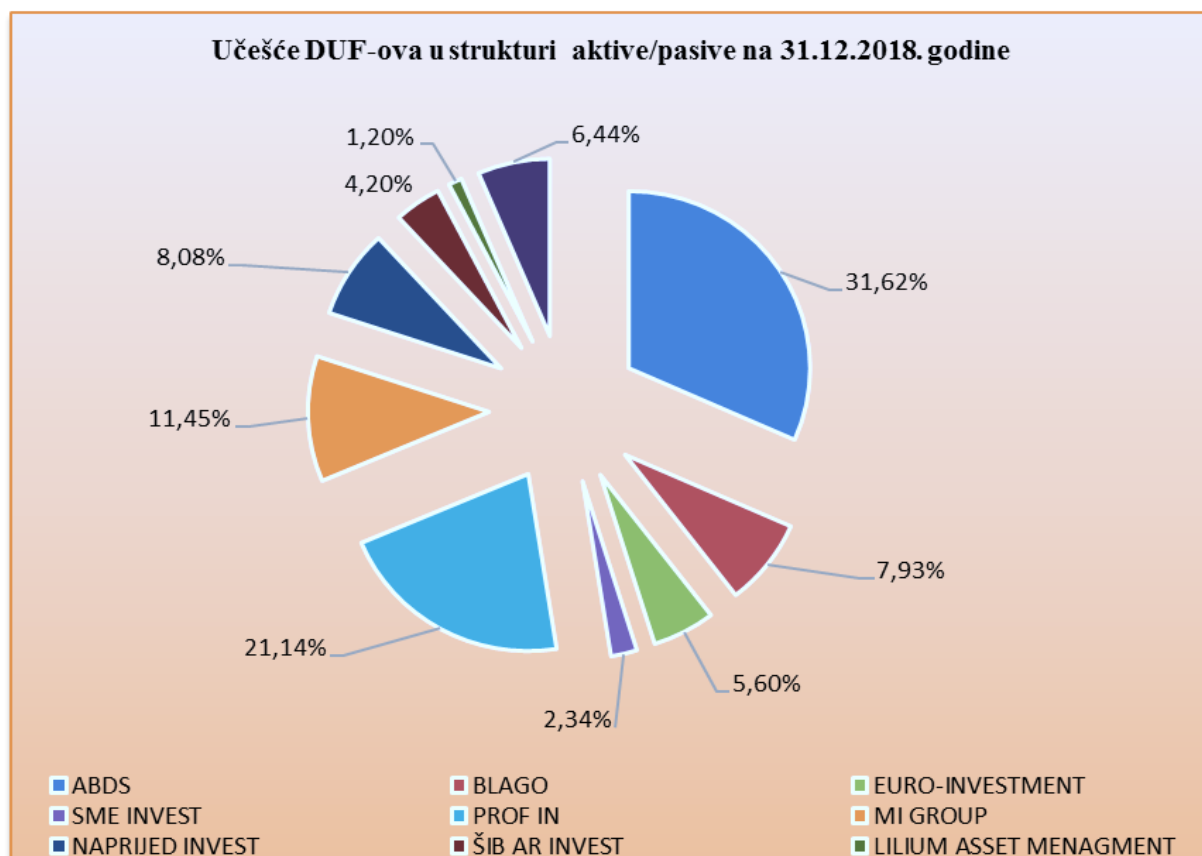
Pregled strukturalnih podataka, aktive i pasive, iz skraćenog bilansa stanja na dan 31.12.2018. godine, pojedinačno po društvima za upravljanje daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu.

Struktura aktive						
<i>Društvo za upravljanje</i>	<i>Stalna sredstva</i>	<i>Odložena porezna sredstva</i>	<i>Tekuća sredstva</i>	<i>Odložena porezna sredstva</i>	<i>Gubitak iznad visine kapitala</i>	<i>Ukupno</i>
ABDS	8.029.658	141.514	2.693.042	0	0	10.864.214
BLAGO	1.967.668	0	756.871	0	0	2.724.538
EURO-INVESTMENT	210.563	0	1.715.167	0	0	1.925.730
SME INVEST	115.830	0	688.756	0	0	804.586
PROF IN	1.116.411	0	6.149.570	0	0	7.265.981
MI GROUP	2.986.702	0	946.906	0	0	3.933.608
NAPRIJED INVEST	2.529.310	0	247.832	0	0	2.777.142
ŠIB AR INVEST	886.578	0	556.613	0	0	1.443.191
LILIUM ASSET MENAGMENT	3.399	0	408.511	0	0	411.910
RAIFFEISEN INVEST	1.898.333	0	313.450	0	0	2.211.783
Ukupno	19.744.452	141.514	14.476.718	0	0	34.362.683

Tabela 63. Struktura aktive DUF-ova za 2018. godinu

Struktura pasive								
<i>Društvo za upravljanje</i>	<i>Ukupni kapital</i>	<i>Dug. Rezerv.</i>	<i>Dug. obaveze</i>	<i>Odl. pore. obav.</i>	<i>Kratk. obaveze</i>	<i>PVR</i>	<i>Odl. porezne obaveze</i>	<i>Ukupno</i>
ABDS	7.447.192	3.045	1.762.556	0	1.651.421	0	0	10.864.214
BLAGO	2.699.400	0	0	0	25.138	0	0	2.724.538
EUROINVEST	1.225.412	0	0	0	646.670	53.648	0	1.925.730
SME INVEST	600.719	0	0	0	203.867	0	0	804.586
PROF IN	7.136.020	0	0	61.836	68.125	0	0	7.265.981
MI GROUP	3.567.668	0	0	93	365.847	0	0	3.933.608
NAPRIJED INVEST	2.572.766	0	0	0	204.376	0	0	2.777.142
ŠIB AR INVEST	1.343.600	0	0	0	93.741	5.850	0	1.443.191
LILIUM ASSET MENAGMENT	335.842	0	0	0	76.068	0	0	411.910
RAIFFEISEN INVEST	2.135.993	28.296	0	0	47.494	0	0	2.211.783
Ukupno	29.064.612	31.341	1.762.556	61.929	3.382.747	59.498	0	34.362.683

Tabela 64. Struktura pasive društava za upravljanje fondovima za 2018. godinu

Grafikon 25. Učešće DUF-ova u strukturi aktive/pasive na 31.12.2018. godine

U nastavku se daje i tabelarni prikaz strukture kapitala Društava za upravljanje fondovima:

Društvo za upravljanje	Osnovni kapital	Emisiona premija	Zakonske i statutarne rezerve	Revalor. rezerve	Nerealizovani gubitak	Nerealiz. dobitak	Neraspoređ. dobit	Gubitak do visine kapitala
ABDS	1.994.586	0	2.414.133	0	1.186.340	0	4.224.813	0
BLAGO	1.250.000	0	312.500	0	20.540	0	1.157.439	0
EURO-INVESTMENT	1.000.000	0	267.977	0	335.586	74.028	218.993	0
SME INVEST	400.000	0	0	0	0	0	200.719	0
PROF IN	1.250.007	0	312.502	0	0	0	5.573.511	0
MI GROUP	1.609.905	0	402.476	0	0	0	1.555.287	0
NAPRIJED INVEST	1.000.000	0	250.000	0	699.512	374.030	1.648.248	0
ŠIB AR INVEST	510.004	3.216	556.763	0	0	0	313.138	39.521
LILIUM ASSET MENAGMENT	350.000	0	10.972	0	0	0	0	25.130
RAIFFEISEN INVEST	559.300	0	139.885	0	0	0	1.436.809	0
Ukupno	9.923.802	3.216	4.667.208	0	2.241.978	448.058	16.328.957	64.651

Tabela 65. Struktura kapitala DUF-ova u 2017. godini

3. Poslovanje investicijskih fondova

Na osnovu podataka o poslovanju za 2018. godine, investicijski fondovi (zatvoreni i otvoreni) ostvarili su prihode u iznosu od 23.110.001 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na prošlu godinu za 6.198.538 KM ili cca 37%.

Na prihode zatvorenih investicijskih fondova (ZIF-ova) odnosi se iznos od 17.913.321 KM što je cca 78% ukupno ostvarenih prihoda IF-ova. Ostatak od 22% ili 5.190.561 KM otpada na prihode koje su ostvarili otvoreni investicijski fondovi (OIF-ovi).

Realizovani dobici zatvorenih investicijskih fondova po osnovu prodaje vrijednosnih papira iznosili su 7.187.385 KM, dok su otvoreni investicijski fondovi po ovom osnovu ostvarili prihode u iznosu od 981.355 KM. Ukupni finansijski prihodi investicijskih fondova iznosili su 3.088 KM i evidentirani su kod jednog zatvorenog investicijskog fonda.

Prihodi od dividende u 2018. godine iznosili su 10.307.042 KM, od čega se na prihode ZIF-ova po ovom osnovu odnosi 10.091.629 KM ili cca 98%.

Posmatrano pojedinačno, najviše prihoda po ovom osnovu od ZIF-ova ostvario je ZIF BIG d.d. Sarajevo u iznosu od 2.790.805 KM, a najniže ZIF EUROFOND d.d. Sarajevo u iznosu od 51.577 KM.

Tri od sedam otvorenih investicijskih fondova su, u apsolutnom iznosu, ostvarili ukupno 215.413 KM prihoda od dividende, što je, u odnosu na prethodnu godinu, povećanje cca 2,5 puta.

Ukupni rashodi svih investicijskih fondova u istom periodu iznosili su 17.231.010 KM od čega se na poslovne rashode odnosi iznos od 14.056.456 KM, iznos od 3.122.055 KM se odnosi na realizovane gubitke, a iznos od 52.499 KM evidentiran je kao finansijski rashod.

Ukupni rashodi zatvorenih investicijskih fondova iznosili su 13.473.282 KM, što je 78% ukupnog iznosa rashoda svih investicijskih fondova u Federaciji BiH. Rashodi otvorenih investicijskih fondova u 2018. godini iznosili su 3.757.727 KM.

Realizovani gubici zatvorenih investicijskih fondova, nastali kao rezultat prodajnih transakcija u 2018. godini, iznosili su 2.962.908 KM i čine oko 22% ukupnih rashoda ZIF-ova. Najveće realizovane gubitke iskazao je ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo, u iznosu oko 1,2 miliona KM.

Realizovani gubici OIF-ova iznosili su 159.147 KM i u odnosu na iste rashode u 2017. godini smanjeni su za cca 31%.

U strukturi poslovnih rashoda zatvorenih, a i otvorenih investicijskih fondova najznačajniji trošak jeste naknada društvu za upravljanje koja je u 2018. godini iznosila 7.505.237 KM za zatvorene investicijske fondove što je cca 72% ukupnih poslovnih rashoda ZIF-ova, dok je trošak nakande za upravljanje koja pripada društvu koja upravljaju OIF-a u 2018. godini iznosio 2.932.946 KM ili cca 83% njihovih ukupnih poslovnih rashoda.

U 2018. godine na ime naknade članovima nadzornih odbora ZIF-ova obračunat je iznos od 250.710 KM, i u odnosu na isti period prethodne godine naknada je povećana za 1.258 KM ili cca 0,5%. Pojedinačno najviši iznos naknade pripao je nadzornom odboru ZIF-a HERBOS FOND d.d. Mostar u iznosu od 41.835 KM, dok je najniži iznos naknade, koja je na istom nivou kao i lani (6.831 KM), obračunat nadzornom odboru ZIF-a FORTUNA FOND d.d. Cazin.

Na osnovu ostvarenih realizovanih prihoda i rashoda, 4 OIF-a i 7 ZIF-ova ostvarila su pozitivan finansijski rezultat, dok su 3 OIF-a, kao i 4 ZIF-a poslovala negativno.

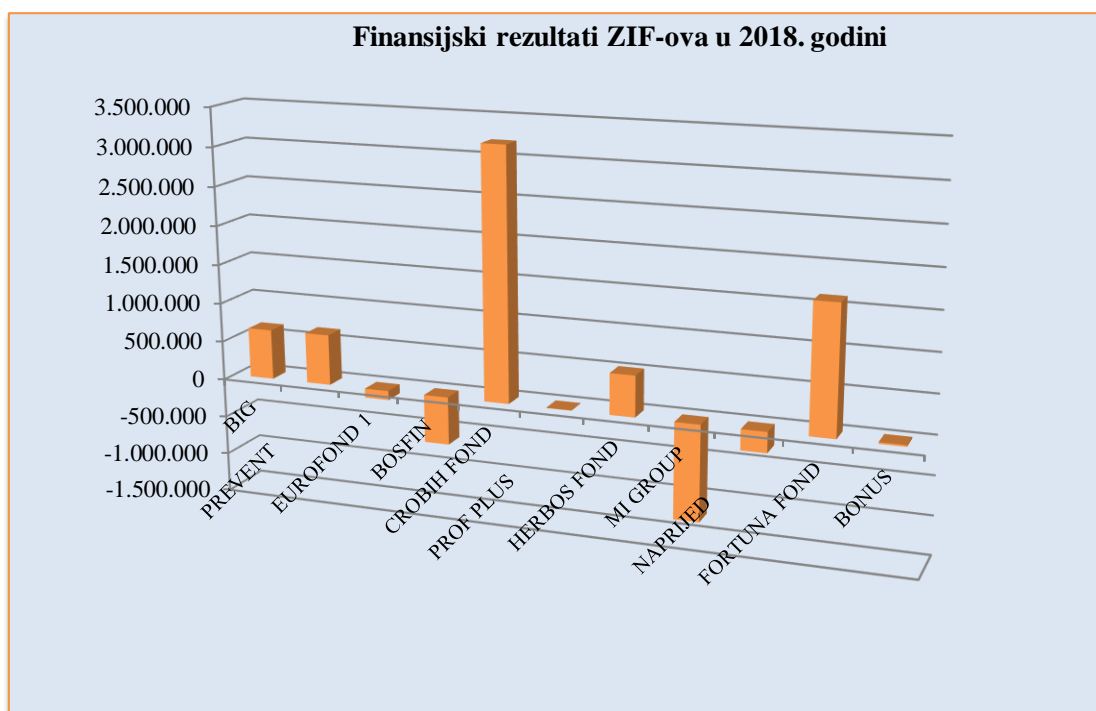
Industrija fondova posmatrano u cjelini, prikazano u neto iznosu poslovala je pozitivno, s tim da je ukupna bruto dobit od poslovanja IF-ova koji su poslovali pozitivno iznosila 8.163.231 KM (od čega se na ZIF-ove odnosi cca 81%), dok je ukupan gubitak od poslovanja IF-ova koji su poslovali negativno iznosio 2.284.239 KM (od čega se na gubitak ZIF-ova odnosi cca 98% iznosa). Finansijski

rezultat IF-ova koji uključuje i podatke o neto neraliziranom dobitku/gubitku u 2018. godini je pozitivan i iznosi 2.746.269 KM.

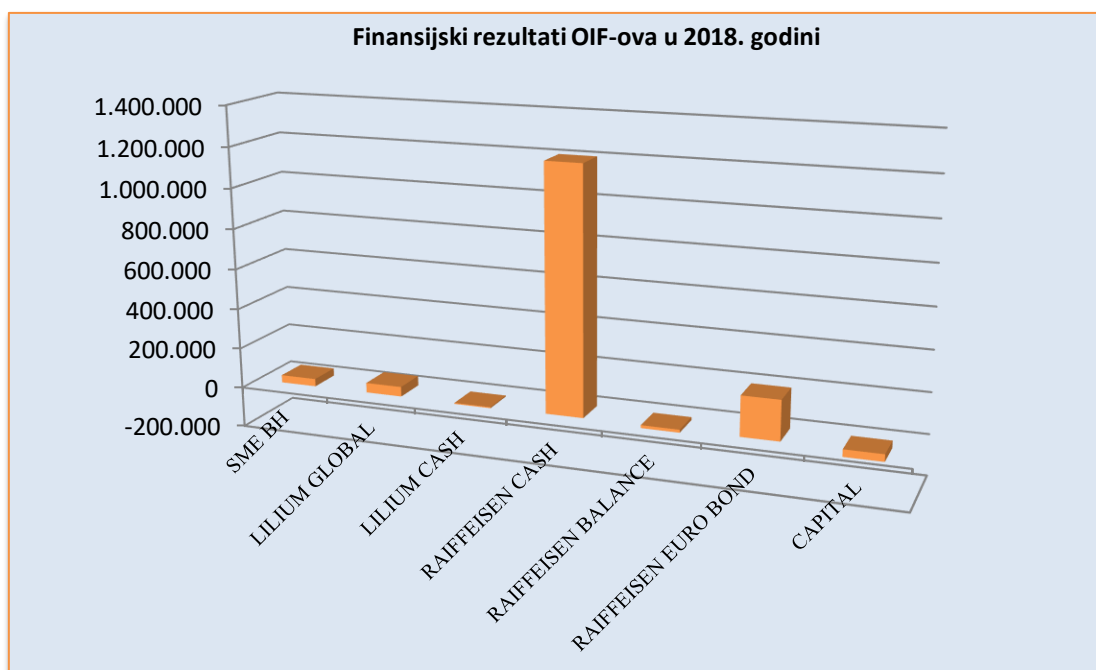
Analitički pregled rezultata poslovanja investicionih fondova po pojedinim kategorijama dat je u sljedećim tabelama i grafičkim prikazima:

Naziv IF-a	PRIHODI				RASHODI				FINAN. REZULTAT- Realizirana dobit/gubitak
	Poslovni prihodi	Realizovana dobit	Finansijsk i prihodi	Ukupno	Poslovni rashodi	Realizovani gubici	Finan. rashodi	UKUPNO	
BIG	3.047.130	331.398	0	3.378.528	2.701.691	35.356	0	2.737.047	641.481
PREVENT	1.418.413	33.427	0	1.451.840	688.373	113.707	0	802.080	649.760
EUROFOND 1	51.577	779.119	0	830.696	381.142	566.927	0	948.069	-117.373
BOSFIN	297.862	35.514	0	333.376	945.343	2.939	0	948.282	-614.906
CROBIH FOND	1.176.087	2.713.361		3.889.448	676.565	9.049	0	685.614	3.203.834
PROF PLUS	1293428	39351	0	1.332.779	1.326.361	1421	0	1.327.782	4.997
HERBOS FOND	1.126.746	31.699	0	1.158.445	627.438	6.037	0	633.475	524.970
MI GROUP	375.732	269.894	0	645.626	1.041.490	837.188	0	1.878.678	-1.233.052
NAPRIJED	628.925	1.413.785	3.088	2.045.798	1.079.384	1.230.168	0	2.309.552	-263.754
FORTUNA FOND	491.792	1.490.216	0	1.982.008	352.323		0	352.323	1.629.685
BONUS	821.275	49.621	0	870.896	690.265	160.116	0	850.381	20.515
Ukupno ZIF-ovi	10.728.967	7.187.385	3.088	17.919.440	10.510.374	2.962.908	0	13.473.282	4.446.158
SME BH	71.855	0	0	71.855	34.517	0		34.517	37.338
LILIUM GLOBAL	148.100	187.789	0	335.889	197.684	88.123	1.906	287.713	48.176
LILIUM CASH	22.479	4.412	0	26.891	25.499	4.599	1.802	31.900	-5.009
RAIFFEISEN CASH	3.567.370	551.239	0	4.118.609	2.851.040	33.258	28.868	2.913.166	1.205.443
RAIFFEISEN BALANCE	79.414	102.096	0	181.510	185.577	2.783	7.500	195.860	-14.350
RAIFFEISEN EURO BOND	314.310	135.819	0	450.129	210.291	30.384	12.423	253.098	197.031
CAPITAL	5.678	0	0	5.678	41.473	0	0	41.473	-35.795
Ukupno OIF-ovi:	4.209.206	981.355	0	5.190.561	3.546.081	159.147	52.499	3.757.727	1.432.834
UKUPNO IF-ovi:	14.938.173	8.168.740	3.088	23.110.001	14.056.456	3.122.055	52.499	17.231.010	5.878.991

Tabela 66. Finansijski rezultat investicijskih fondova u 2018. godini

Grafikon 26. Finansijski rezultat ZIF-ova u 2018. godini

Grafikon 27. Finansijski rezultat OIF-ova u 2018. godini

Iz posebnih izvještaja IF-ova izdvajamo pregled podataka o troškovima koji se naplaćuju na teret imovine fondova, u kojem je data struktura troškova i učešće u ukupnim troškovima poslovanja, te njihov odnos prema prosječnoj neto vrijednosti imovine fonda u izvještajnom periodu. U bilansu uspjeha ovi troškovi evidentirani su kao poslovni rashodi.

Vrsta troška	ZIF (Iznos u KM)	Udio %	OIF (Iznos u KM)	Udio %	IF (Iznos u KM)	Udio %
Naknada društvu za upravljanje (provizija)	7.505.237	71,41	2.932.946	82,71	10.438.183	74,26
Naknada Registru	133.965	1,27	191	0,01	134.156	0,95
Naknada depozitaru	221.127	2,10	309.050	8,72	530.177	3,77
Naknada za reviziju	90.491	0,86	45.045	1,27	135.536	0,96
Naknada za računovodstvo	297.809	2,83	0	0,00	297.809	2,12
Naknada berzi	125.400	1,19	0	0,00	125.400	0,89
Troškovi kupovine i prodaje ulaganja	444.946	4,23	7.708	0,22	452.653	3,22
Troškovi servisiranja dioničara	32.154	0,31	1.953	0,06	34.107	0,24
Naknade i troškovi nadzornog odbora	250.710	2,39	0	0,00	250.710	1,78
Naknade i troškovi direktora fonda	787.510	7,49	0	0,00	787.510	5,60
Ostali troškovi	621.027	5,91	249.188	7,03	870.215	6,19
Ukupno troškovi:	10.510.375	100,00	3.546.081	100,00	14.056.456	100,00
Prosječna godišnja vrijednost neto imovine fonda	361.273.334		291.974.583		653.247.917	
Udio troškova u prosječnoj godišnjoj neto vrijednosti imovine fonda (%)	2,91		1,21		2,15	

Tabela 67. Pregled troškova koji se naplaćuju na teret imovine IF-ova

Trošak fondova koji se odnosi na naknadu društvima za upravljanje, pojedinačno po IF-ima, daje se u sljedećem tabelarnom pregledu:

NAZIV IF-a	IZNOS
BIG	2.149.331
PREVENT INVEST	495.603
EUROFOND 1	161.912
BOSFIN	694.462
CROBIH FOND	427.138
PROF PLUS	1.092.560
HERBOS FOND	367.753
MI GROUP	721.336
NAPRIJED	735.903
FORTUNA FOND	204.118
BONUS	455.120
UKUPNO ZIF-ovi	7.505.237
SME BH EQUITY	12.931
LILIUM GLOBAL	146.839
LILIUM CASH	7.259
RAIFFEISEN CASH	2.435.638
RAIFFEISEN BALANCE	142.048
RAIFFEISEN EURO BOND	166.583
CAPITAL	21.649
UKUPNO OIF-ovi	2.932.946
UKUPNO IF-ovi	10.438.183

Tabela 68. Pregled naknade za upravljanje

Osim realizovanih prihoda i rashoda, u bilansu uspjeha IF-ova prikazuju se i nerealizovani dobiti i gubici koji su rezultat promjene vrijednosti finansijskih instrumenata (vrijednosnih papira) iz portfelja fondova, pa bi finansijski rezultat sa uključenim neto nerealizovanim dobitima/gubicima za ZIF-ove bila dobit u iznosu 1.728.477 KM i također, za OIF-ove dobit u iznosu od 1.017.791 KM. U nastavku se donosi tabelarni prikaz podataka o ostvrenom finansijskom rezultatu sa uključenim neto nerealizovanim dobitima/gubicima, pojedinačno po fondovima, kako slijedi:

Naziv IF-a	FINANSIJSKI REZULTAT Uključujući nerealizovanu neto dobit/gubitak
BIG	-2.095.565
PREVENT	-805.937
EUROFOND 1	-119.696
BOSFIN	5.998.172
CROBIH FOND	3.890.774
PROF PLUS	793.104
HERBOS FOND	-146.527
MI GROUP	-2.398.672
NAPRIJED	-2.685.181
FORTUNA FOND	-2.375.401
BONUS	1.673.407
Ukupno ZIF-ovi	1.728.477
SME BH	-41.041
LILIUM GLOBAL	-195.051
LILIUM CASH	-5.009
RAIFFEISEN CASH	1.193.828
RAIFFEISEN BALANCE	239.962
RAIFFEISEN EURO BOND	177.504
CAPITAL	-352.401
Ukupno OIF-ovi:	1.017.791
UKUPNO IF-ovi:	2.746.269

Tabela 69. Pregled naknade za upravljanje

Ukupna imovina investicijskih fondova na dan 31.12.2018. godine iznosila je 677.499.439 KM i viša je u odnosu na uporedne podatke (31.12.2017. godine) za cca 10 %.

Imovina zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 362.746.931 KM, povećana je u odnosu na isti dan prethodne godine za 6.644.506 KM ili 1,87%, s tim da ovaj porast nije anulirao smanjenje vrijednosti iz prethodne godine. S druge strane, trend porasta imovine otvorenih investicijskih fondova nastavljen je i u ovoj godini, pa povećanje iznosi 54.489.338 KM ili 20,49% u odnosu na stanje iz prethodne godine. Ovo je, prije svega, rezultat povećanja vrijednosti imovine OIF-a RAIFFEISEN CASH sa 237.746.269 KM na vrijednost od 242.608.298 KM, te osnivanja i početka poslovanja novog fonda OIF RAIFFEISEN EURO BOND, čija je imovina na kraju 2018. godine iznosila 52.370.082 KM. Pozitivan efekat rasta imovine otvorenih investicijskih fondova umanjen je zbog činjenice da je OIF LILIUM CASH likvidiran, te da je, u odnosu na prethodnu godinu, smanjena imovina OIF LILIUM GLOBAL i OIF-a CAPITAL.

Od ukupnog iznosa imovine, 53,50% čini imovina ZIF-ova, dok se 46,50% odnosi na imovinu OIF-a. I ove godine nastavlja se tendencija promjene omjera u korist OIF-ova, i to prije svega zbog porasta vrijednosti imovine fondova iz Raiffeisen grupacije.

Stanje gotovine prema preliminarnim podacima o poslovanju fondova iznosilo je 15.693.498 KM, što je u odnosu na prethodni izvještajni period povećanje za 1.553.913 KM ili cca 11%. Zatvoreni investicijski fondovi na ovoj poziciji iskazali su iznos od 12.243.530 KM, što je povećanje za 1,9 puta u odnosu na stanje na kraju prethodne godine. Kod otvorenih investicijskih fondova stanje gotovine iznosilo je 3.449.968 KM, što je smanjenje od cca 55% u odnosu na prethodnu godinu.

Najviši iznos gotovine, kod zatvorenih investicijskih fondova, na dan 31.12.2018. godine, raspoloživ je na računu ZIF-a CROBIH FOND d.d. Mostar u iznosu od 5.049.994 KM, dok kod otvorenih investicijskih fondova OIF RAIFFEISEN CASH raspolaže sa najvišim iznosom gotovine od 2.445.337 KM.

Ulaganja fondova u iznosu od 651.474.170 KM čine cca 96% njihove ukupne imovine i u odnosu na stanje 31.12.2017. godine, viša su za cca 6%. Ukupna ulaganja zatvorenih investicijskih fondova na dan 31.12.2018. godine iznosila su 349.460.889 KM i povećana su za cca 1,2 miliona KM što je neznatno povećanje, u odnosu na prošlogodišnje smanjenje za cca 23 miliona KM. Ulaganja otvorenih investicijskih fondova u iznosu od 302.013.281 KM povećana su za skoro 66 milion KM ili preko 21%. I ovo povećanje rezultat je rasta OIF-a RAIFFEISEN CASH i osnivanja novog OIF-a RAIFFEISEN EURO BOND.

U strukturi ukupnih ulaganja zatvorenih investicijskih fondova najznačajniji iznos od 300.688.866 KM čine ulaganja fondova u finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zatim slijede ulaganja raspoloživa za prodaju koja su iskazana samo kod ZIF-a CROBIH FOND d.d. Mostar u iznosu od 34.857.434 KM, potom slijede ulaganja u nekretnine evidentirana u ukupnom iznosu od 9.870.420 KM u imovini ZIF-a BIG d.d. Sarajevo (9.461.000 KM) i ZIF-a MI GROUP d.d. Sarajevo (409.420 KM), te ulaganja u finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća u iznosu od 2.744.169 KM i ulaganja u depozite u iznosu od 1.300.000 KM, koja su evidentirana kod ZIF-a PROF PLUS d.d. Sarajevo.

Povećanje vrijednosti ulaganja zatvorenih investicijskih fondova na poziciji ulaganja u finansijska sredstva iskazano po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha uz istovremeno smanjenje na poziciji ulaganja raspoloživih za prodaju je rezultat reklasifikacije ulaganja koja je izvršena početkom 2018. godine kao rezultat početka primjene Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja (MSFI 9) - Finansijski instrumenti, koji je zamjenio do tada važeći Međunarodni računovodstveni standard (MRS)-39.

U strukturi ukupnih ulaganja otvorenih investicijskih fondova najznačajni iznos, od 174.879.724 KM, čine ulaganja fondova u depozite, koja su, u odnosu na prethodni izvještajni period, povećana za skoro 28 miliona KM. U ovu kategoriju ulaganja isključivo je razvrstana imovina otvorena investicijska fonda iz Raiffeisen grupacije.

Kad su u pitanju otvoreni investicijski fondovi, na kraju 2018. godine, u odnosu na 2017. godinu, povećana su i ulaganja razvrstana u kategorije, prema klasifikaciji i mjerenju iz MSFI-a 9, kao finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća (108.047.743 KM) i finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (12.904.092 KM), dok je vrijednost (16.311.714 KM) finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju smanjena (detaljni podaci dati su u tabelarnom pregledu).

Ukupna potraživanja svih fondova na 31.12.2018. godine iznose 10.331.770 KM i viša su u odnosu na isti datum prethodne godine za 99%, s tim da su potraživanja zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 1.042.511 KM smanjena za cca 24, dok su potraživanja otvorenih investicijskih fondova u iznosu od 9.289.259 KM viša za 2,4 puta. Najviši iznos potraživanja od 3.682.044 KM evidentiran je kod OIF-a RAIFFEISEN CASH (7.318.016 KM). U strukturi potraživanja, potraživanja po osnovu dividende iznose 291.795 KM ili cca 3% ukupnih potraživanja fondova, od čega se na potraživanja zatvorenih investicijskih fondova odnosi cca 92% ukupnog iznosa potraživanja po osnovu dividende.

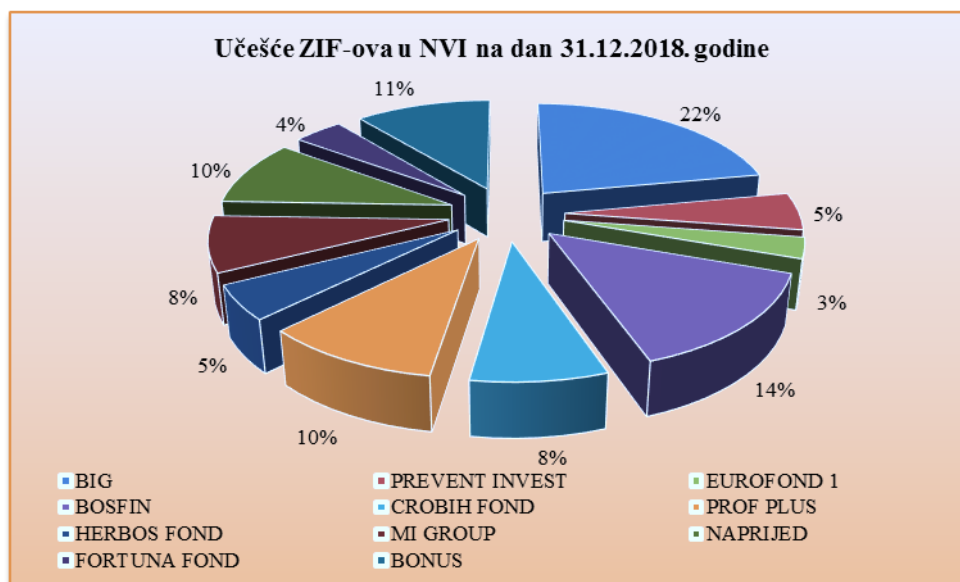
Ukupne obaveze fondova 31.12.2018. godine iznosile su 5.782.280 KM i smanjene su za cca 250 hiljada KM ili 4 % u odnosu na stanje 31.12.2017. godine.

Obaveze zatvorenih investicijskih fondova smanjene su za 1.252.028 KM ili cca 23% u odnosu na iznos iz prethodne godine, dok su obaveze otvorenih investicijskih fondova veće za 1.002.630 KM ili cca 2,5 puta u odnosu na stanje 31.12.2017. godine. Pregled podataka iz Izvještaja o finansijskom položaju na dan 31.12.2018. godine, koji se odnose na strukturu imovine i obaveza, pojedinačno po fondovima, daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu:

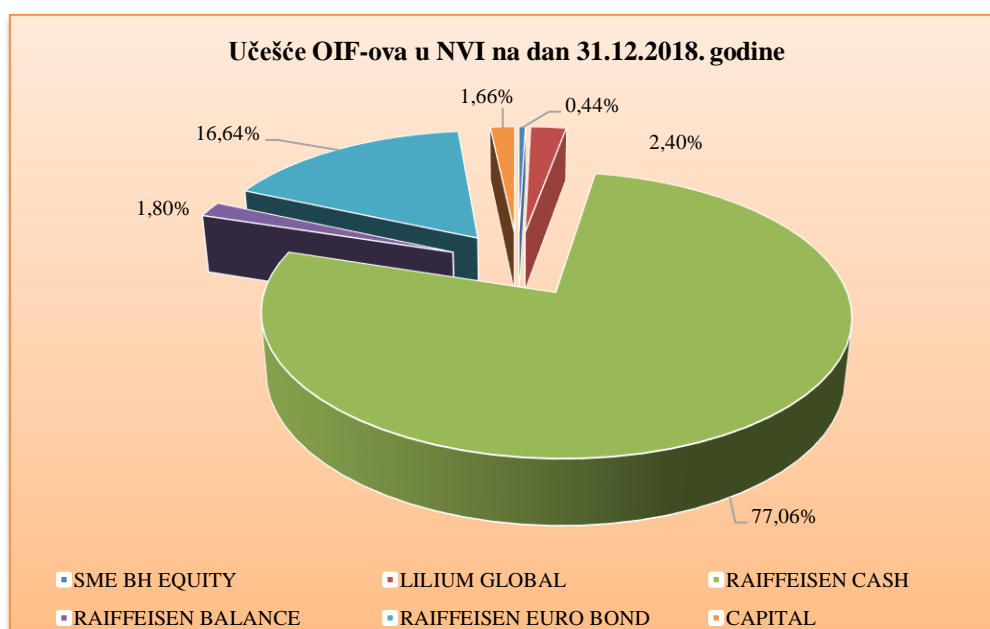
Naziv IF-a	Imovina					Obaveze					NVI
	Gotovina	Ulaganja	Potraživanja	Ostalo	Ukupno	iz poslovanja fonda	po osnovu troškova	prema DUF-u	ostale	Ukupno	
BIG	1.114.031	78.414.928	175.967	0	79.704.926	0	97.269	366.829	192.997	657.095	79.047.831
PREVENT INVEST	575.744	18.641.779	151.753	0	19.369.277	1.952	8.433	44.308	167.542	222.235	19.147.042
EUROFOND 1	9.470	10.993.724	2.490	0	11.005.684	0	31.433	317.835	0	349.268	10.656.416
BOSFIN	8.377	52.587.677	3.453	0	52.599.507	0	428.255	925.869	68.135	1.422.259	51.177.248
CROBIH FOND	5.049.994	23.010.212	35.784	0	28.095.990	0	67.656	44.980	0	112.636	27.983.354
PROF PLUS	1.143.172	35.501.471	70.816	0	36.715.459	8.603	8.321	90.227	0	107.151	36.608.308
HERBOS FOND	548.011	17.074.524	79.049	0	17.701.584	0	13.586	2.335	3.671	19.592	17.681.992
MI GROUP	134.155	29.421.137	121.621	0	29.676.913	0	166.096	678.421	200.925	1.045.442	28.631.471
NAPRIJED	237.998	33.737.613	27.950	0	34.003.561	0	20.076	62.209	0	82.285	33.921.276
FORTUNA FOND	2.488.562	11.847.222	64.317	0	14.400.101	0	30.308	21.888	0	52.196	14.347.905
BONUS	934.016	38.230.602	309.311	0	39.473.929	0	6.473	37.203	18.558	62.234	39.411.695
Ukupno ZIF-ovi:	12.243.530	349.460.889	1.042.511	0	362.746.931	10.555	877.906	2.592.104	651.828	4.132.393	358.614.538
SME BH EQUITY	321.667	1.055.978	16.379	0	1.394.024	0	6.499	1.187	0	7.686	1.386.338
LILIUM GLOBAL	105.980	7.408.275	11.871	0	7.526.126	30	0	2.060	6.889	8.979	7.517.147
RAIFFEISEN CASH	2445337	232844945	7318016	0	242.608.298	0	1137260	202135	0	1.339.395	241.268.903
RAIFFEISEN BALANCE	84244	5523985	40877	0	5.649.106	0	9674	12103	0	21.777	5.627.329
RAIFFEISEN EURO BOND	413612	50054354	1902116	0	52.370.082	0	226303	41888	0	268.191	52.101.891
CAPITAL	79.128	5.125.744	0	0	5.204.872	0	2.080	1.779	0	3.859	5.201.013
Ukupno OIF-ovi	3.449.968	302.013.281	9.289.259	0	314.752.508	30	1.381.816	261.152	6.889	1.649.887	313.102.621
UKUPNO IF-ovi:	15.693.498	651.474.170	10.331.770	0	677.499.439	10.585	2.259.722	2.853.256	658.717	5.782.280	671.717.159

Tabela 70. Pregled strukture imovine i obaveza po fondovima na 31.12.2018. godine

Neto vrijednost imovine svih fondova, odnosno njihov ukupni kapital na dan 31.12.2018. godine iznosi 671.717.159 KM, što predstavlja povećanje za 61.377.243 KM ili cca 10% u odnosu na prethodnu godinu. Neto vrijednost imovine zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 358.614.538 KM, povećana je za 7.896.534 KM ili za oko 2% u odnosu na stanje 31.12.2017. godine, dok je neto vrijednost imovine otvorenih fondova u iznosu od 313.102.621 KM povećana za 53.486.709 KM ili za cca 21% u odnosu na stanje s kraja 2017. godine.

Grafikon 28. Učešće ZIF-ova u ukupnoj NVI

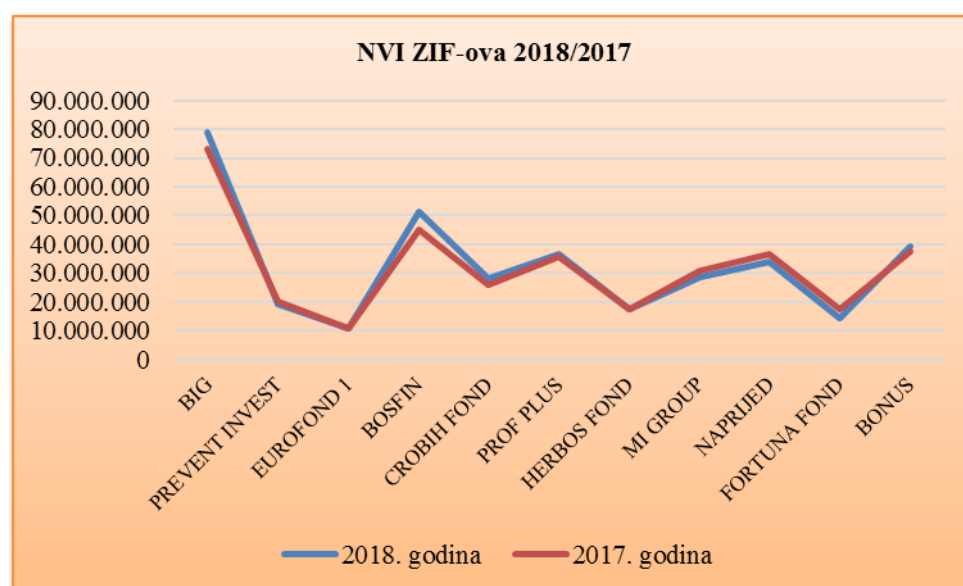
Grafikon 29. Učešće OIF-ova u ukupnoj NVI

Pregled neto vrijednosti imovine po fondovima na kraju 2018. godine u odnosu na isti dan prethodne godine dat je u sljedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

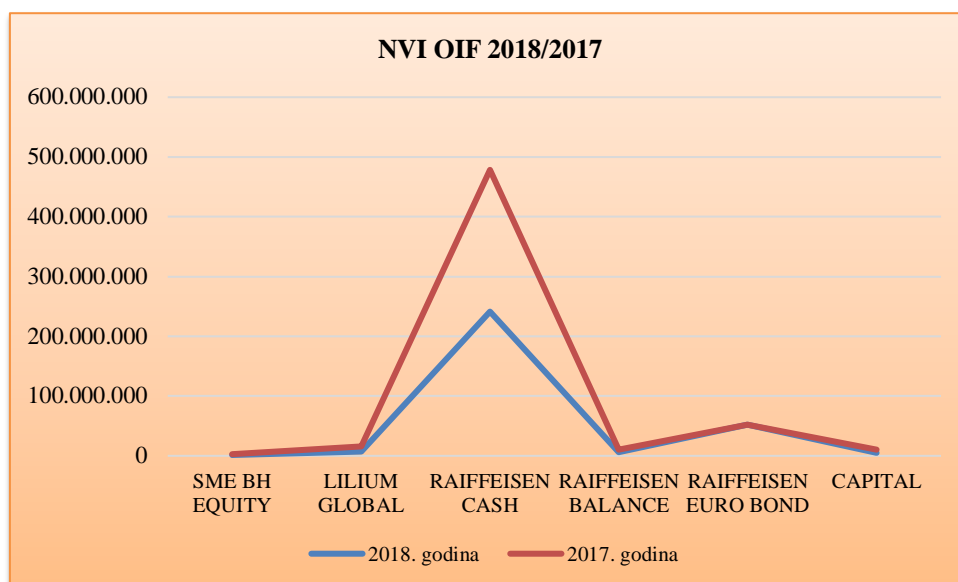
Naziv IF-a	NVI na dan 31.12.2018.	NVI na dan 31.12.2017.	Razlika	% smanjenja/povećanja
BIG	79.047.831	72.942.295	6.105.536	8,37
PREVENT INVEST	19.147.042	20.012.210	-865.168	-4,04
EUROFOND 1	10.656.416	10.775.547	-119.131	-1,11
BOSFIN	51.177.248	45.187.037	5.990.211	13,26
CROBIH FOND	27.983.355	25.947.629	2.035.726	7,85
PROF PLUS	36.608.308	35.815.203	793.105	2,21
HERBOS FOND	17.681.992	17.314.948	367.044	2,19

MI GROUP	28.631.471	31.030.143	-2.398.672	-7,73
NAPRIJED	33.921.276	36.488.287	-2.567.011	-7,04
FORTUNA FOND	14.347.905	17.486.932	-3.139.027	-17,95
BONUS	39.411.695	37.717.773	1.693.922	4,49
Ukupno ZIF-ovi	358.614.538	350.718.004	7.896.535	2,25
SME BH EQUITY	1.386.339	1.345.298	41.041	3,05
LILIUM GLOBAL	7.517.146	8.313.924	-796.777	-9,58
RAIFFEISEN CASH	241.268.903	237.168.780	4.100.123	1,70
RAIFFEISEN BALANCE	5.627.329	5.232.962	394.367	7,01
RAIFFEISEN EURO BOND	52.101.891	0	52.101.891	100,00
CAPITAL	5.201.013	5.553.528		-6,35
Ukupno OIF-ovi	313.102.620	257.614.492	55.840.644	21,54
UKUPNO	671.717.159	608.332.496	63.737.179	10,42

Tabela 71. Promjena NVI pojedinačnih IF-ova u 2018. u odnosu na 2017. godinu

Grafikon 30. NVI ZIFova u 2018. u odnosu na 2017. godinu

Grafikon 31. NVI OIF-ova u 2018. u odnosu na 2017. godinu

Pregled neto vrijednosti sredstava po dionici/udjelu prema izvještajima fondova i cijena po dionici ZIF-ova, prema zvaničnom službenom kursu SASE na dane 31.12.2016., 31.12.2017. i 31.12.2018. godine, daje se u tabeli i grafičkom prikazu.

ZIF	Neto vrijednost sredstava po dionici na dan			Cijena po dionici po zvaničnom službenom kursu SASE		
	31.12.16.	31.12.17.	31.12.18.	31.12.16.	31.12.17.	31.12.18.
BIG	7,79	7,47	7,42	2	1,56	1,30
PREVENT INVEST	9,47	9,87	11,59	3	3,25	4,41
EUROFOND 1	2,95	2,99	3,26	0,48	0,99	0,99
BOSFIN	14,62	14,87	16,84	3,2	2,5	0,85
CROBIH FOND	8,61	8,54	9,16	3,7	3,5	2,50
PROF PLUS	7,22	7,06	8,17	3,6	2,34	4,30
HERBOS FOND	6,2	6,07	7,1	4,7	2,11	3,25
MI GROUP	5,81	6,3	7,06	0,64	1,01	1,13
NAPRIJED	8,34	8,96	8,28	0,84	1,04	2,75
FORTUNA FOND	6,1	7,41	6,42	4	2,05	1,04
BONUS	11,89	11,39	12,69	1,67	2,3	2,29
SME BH EQUITY	5,1624	5,1859	5,2192			
LILIUM GLOBAL	1,7340	1,8092	2,071			
LILIUM CASH	-	10,8636	10,8074			
RAIFFEISEN CASH	109,7876	109,2461	108,7318			
RAIFFEISEN BALANCE	120,5806	126,1482	124,6425			
RAIFFEISEN EURO BOND	196,2555	-	-			
CAPITAL	1008,499	1046,0286	979,6310			

Tabela 72. Kretanje NVI po dionici i cijene po dionici u periodu 31.12.2016. – 31.12.2018. godine

Iz prezentiranih podataka u prethodnoj tabeli, vidi se da se tržišne cijene dionica ZIF-ova kreću u rasponu 5 - 52% njihove neto knjigovodstvene vrijednosti po dionici. Najmanja razlika između neto knjigovodstvene vrijednosti dionice i tržišne cijene dionice utvrđena je kod ZIF-a HERBOS FOND d.d. Mostar, dok je najviša razlika između knjigovodstvene vrijednosti dionice i tržišne cijene dionice evidentirana kod ZIF-a BOSFIN d.d. Sarajevo.

Struktura ulaganja investicijskih fondova prema MSFI 9-Finansijski instrumenti prikazano je u narednoj tabeli:

Naziv IF-a	Ulaganja kroz BU	Ulaganja do dospjeća	Ulaganja raspoloživa za prodaju	Depoziti	Nekretnine	Ulaganja ukupno	
						Vrijednost	Broj
BIG	68.953.928	0	0	0	9.461.000	78.414.928	72
PREVENT INVEST	15.910.010	2.731.769	0	0	0	18.641.779	54
EUROFOND 1	10.993.724	0	0	0	0	10.993.724	44
BOSFIN	52.587.677	0	0	0	0	52.587.677	69
CROBIH FOND	0	0	23.010.212	0	0	23.010.212	64
PROF PLUS	34.201.471	0	0	1.300.000	0	35.501.471	43
HERBOS FOND	17.062.124	12.400	0	0	0	17.074.524	46
MI GROUP	29.011.717	0	0	0	409.420	29.421.137	74
NAPRIJED	33.737.613	0	0	0	0	33.737.613	81
FORTUNA FOND	0	0	11.847.222	0	0	11.847.222	50
BONUS	38.230.602	0	0	0	0	38.230.602	53
Ukupno ZIF-ovi	300.688.866	2.744.169	34.857.434	1.300.000	9.870.420	349.460.889	650
SME BH EQUITY	0	0	1.055.978	0	0	1.055.978	30
LILIUM GLOBAL	7.408.275	0	0	0	0	7.408.275	40
RAIFFEISEN CASH	0	71.043.088	0	161.801.856	0	232.844.944	48
RAIFFEISEN BALANCE	1.495.740	2.885.734	0	1.142.510	0	5.523.984	19
RAIFFEISEN EURO BOND	4.000.077	34.118.921	0	11.935.358	0	50.054.356	29
CAPITAL	0	0	5.125.744	0	0	5.125.744	8
Ukupno OIF-ovi	12.904.092	108.047.743	6.181.722	174.879.724	0	302.013.281	174
Ukupno IF-ovi:	313.592.958	110.791.912	41.039.156	176.179.724	9.870.420	651.474.170	824

Tabela 73. Struktura ulaganja IF-ova u 2017. godini

Struktura ulaganja zatvorenih investicijskih fondova, pa prema tome i IF-ova u F BiH, općenito, upućuje da u FBiH i dalje, pretežno, posluju dionički fondovi. S druge strane među otvorenim investicijskim fondovima po vrijednosti neto imovine i strukturi ulaganja dominira Jedan novčani fond.

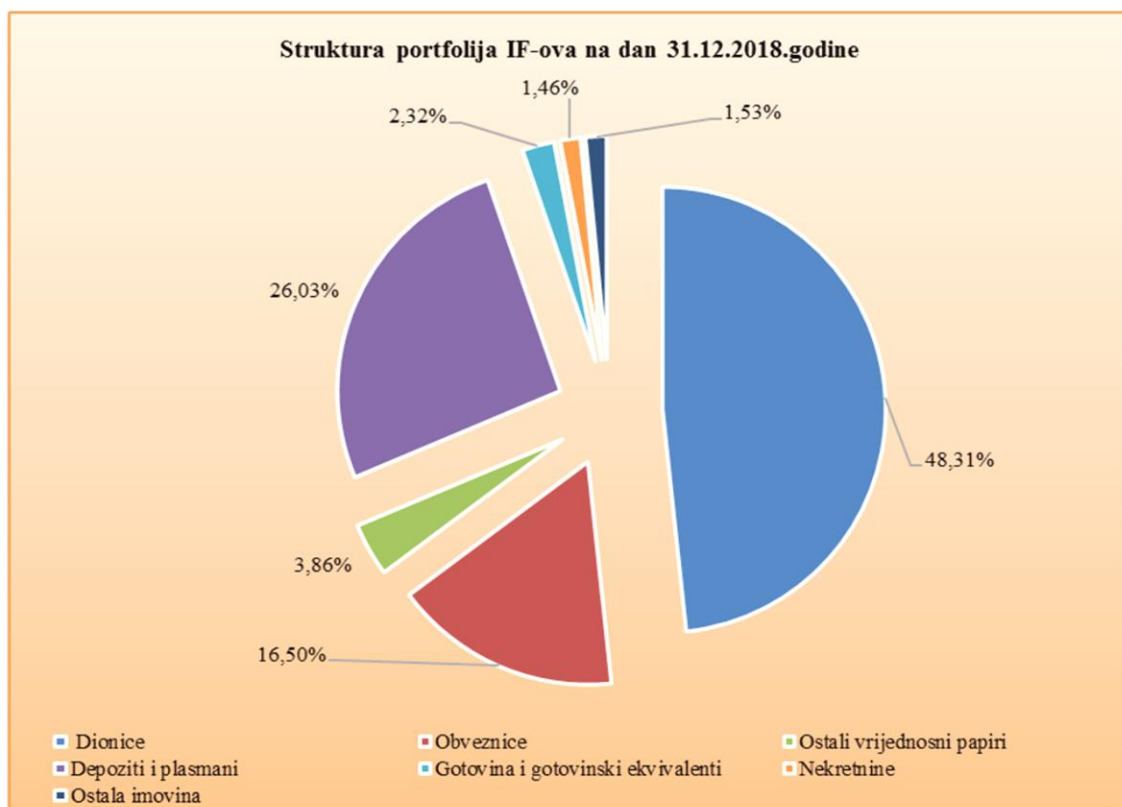
Na dan 31.12.2018. godine, IF-ovi u svom portfelju imaju dionice različitih emitenata iz BiH i inostranstva, čija ukupna vrijednost od 326.980.454 KM što čini preko 48% ukupne imovine IF-ova. Ulaganja u obveznice iznose 111.717.478 KM, ulaganja u ostale vrijednosne papire (npr. trezorski zapisi i udjeli OIF-ova) iznose 26.126.093 KM, dok depoziti i plasmani iznose 176.179.723 KM ili 26% ukupne imovine svih IF-ova.

Detaljan pregled strukture imovine fonda na dan 31.12.2018. godine dajemo u sljedećoj tabeli i grafičkom prikazu:

R. br.	Opis	vrijednost ZIF-ova 31.12.2018.	% u imovini ZIF-ova	vrijednost OIF-ova 31.12.2018.	% u imovini OIF-ova	vrijednost IF-ova 31.12.2018.	% u imovini IF-ova
1.	Dionice	319.113.262	87,97	7.867.194	2,50	326.980.456	48,26
2.	Obveznice	5.323.906	1,47	106.393.572	33,80	111.717.478	16,49
3.	Ostali vrijednosni papiri	13.253.303	3,65	12.872.790	4,09	26.126.093	3,86
4.	Depoziti i plasmani	1.300.000	0,36	174.879.723	55,56	176.179.723	26,00
5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12.243.530	3,38	3.449.968	1,10	15.693.498	2,32
6.	Nekretnine	9.870.420	2,72	0	0,00	9.870.420	1,46

7.	Ostala imovina	1.042.513	0,29	9.289.259	2,95	10.331.771	1,52
I	UKUPNA IMOVINA	362.746.931	100,00	314.752.508	100,00	677.499.439	100,00
II	UKUPNE OBAVEZE	4.132.393		1.649.887		5.782.280	
III=(I-II)	NETO IMOVINA	358.614.538		313.102.621		677.717.159	

Tabela 74. Struktura imovine IF-ova u 2017. godini

Grafikon 32. Struktura portfelja IF-ova na 31.12.2017. godine

Osnovni kapital ZIF-ova na 31.12.2018. godine iznosio je 1.031.712.732 KM, koliko je iznosio na isti dan prethodne godine, dok je vrijednost izdatih udjela (osnovnog kapitala) svih OIF-ova iznosila 312.741.991 KM, što je povećanje za cca 20 %, u odnosu na stanje iz izvještaja za prethodnu 2017. godinu. U strukturi ukupnog kapitala značajan je iznos nepokrivenog gubitka u iznosu preko 548 miliona KM.

Ukupan broj emitovanih dionica ZIF-ova na dan 31.12.2018. godine, s obzirom na stanje osnovnog kapitala je nepromijenjen i iznosi 44.861.231, dok je broj izdatih udjela OIF-ova smanjen i iznosi 7.031.557.

Struktura ukupnog kapitala ZIF-ova i OIF-ova na dan 31.12.2018. godine je sljedeća:

ZIF	Struktura kapitala							Broj dionica/ udjela
	Osnovni kapital	Kapitalen i rezerve iz dobiti	Revalorizacione rezerve	Nerspoređena dobit	Nepokriveni gubitak	Nerealizovani dobitak /gubitak	Ukupno kapital odnosno NVI	
BIG	273.916.665	816.964		641.481	87.458.858	-108.868.421	79.047.831	10.658.236

PREVENT INVEST	79.766.598	-21.593	0	8.174.645	29.747.326	-39.025.283	19.147.042	2.021.967
EUROFOND 1	64.985.958	4.034.926	0	8.160.540	59.025.798	-7.499.210	10.656.416	3.610.331
BOSFIN	56.210.881	2.851.455		47.572.316	81.864.238	26.406.834	51.177.248	3.038.426
CROBIH FOND	79.390.428	2.797.063	-6.286.823	0	47.917.313	0	27.983.355	3.053.478
PROF PLUS	66.961.277	8.954.696	0	4.997	40.100.769	788.107	36.608.308	5.072.824
HERBOS FOND	68.721.704	0	0	809.260	12.848.374	-39.000.598	17.681.992	2.851.523
MI GROUP	119.231.706	4.125.582	0	359.249	83.342.615	-11.742.451	28.631.471	4.926.930
NAPRIJED	87.639.439	5.485.294	0	650.364	45.555.050	-14.298.771	33.921.276	4.076.253
FORTUNA FOND	53.657.688	1.977.136	-22.423.969	0	18.862.950		14.347.905	2.235.737
BONUS	81.230.387	1.880.484	0	20.515	37.043.942	-6.675.749	39.411.695	3.315.526
Ukupno ZIF-ovi	1.031.712.731	32.902.008	-28.710.792	66.393.367	543.767.233	-199.915.542	358.614.538	44.861-231
SME BH EQUITY	3.642.616	0	-199.860	0	2.056.417	0	1.386.339	268.989
LILIUM GLOBAL	10.760.683	0	0	196.137	2.456.119	-983.555	7.517.146	4.247.512
RAIFFEISEN CASH	235.672.187	0	0	5.596.715	0	0	241.268.903	2.197.598
RAIFFEISEN BALANCE	5.359.718	0	0	267.610	0	0	5.627.329	46.669
RAIFFEISEN EURO BOND	51.924.388	0	0	177.504	0	0	52.101.891	265.480
CAPITAL	5.382.399	0	0	0	89.897	-271.283	5.201.013	5.309
Ukupno OIF-ovi	312.741.991	0	-199.860	6.237.966	4.602.433	-1.254.838	313.102.620	7.031.557
Ukupno IF-ovi:	1.344.454.722	32.902.008	-28.910.652	72.631.333	548.369.666	-201.170.380	671.717.159	

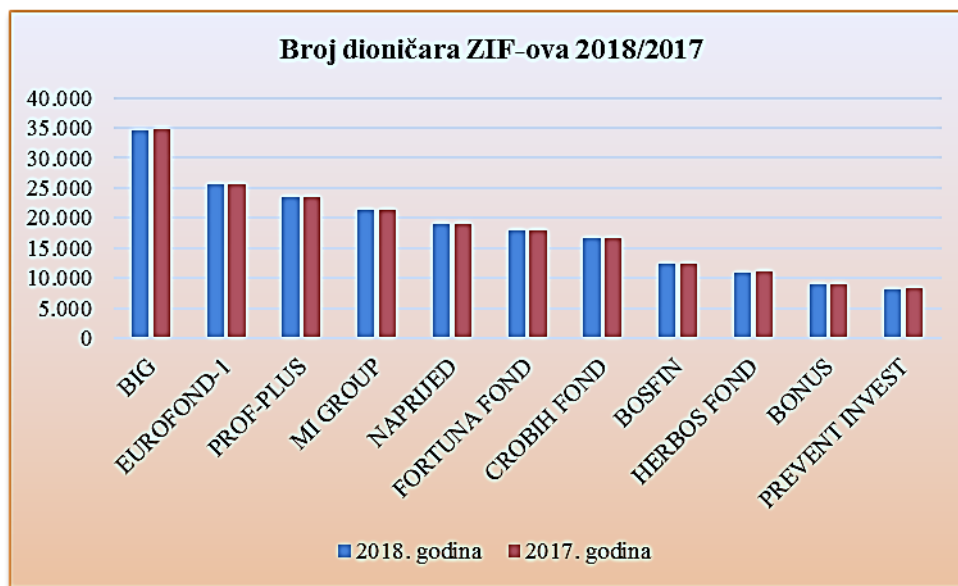
Tabela 75. Struktura ukupnog kapitala IF-ova u 2018. godini

Ukupan broj dioničara ZIF-ova na dan 31.12.2018. godine iznosi 199.029. Uporedbom sa brojem dioničara na dan 31.12.2017. godine utvrđeno je da je ukupan broj dioničara fondova smanjen za 0,13 % ili 264 dioničara.

Pregledi broja dioničara po fondovima, uporedno po godinama, dati u u tabeli i grafičkom prikazu.

ZIF	Broj dioničara po procentima učešća u kapitalu ZIF-a											
	31.12.2018.						31.12.2017.					
	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća
BIG	34.621	4	2	6	34.633	17,40	34.729	6	4	4	34.743	17,43
EUROFOND-1	25.587	4	3	3	25.597	12,86	25.591	4	3	3	25.601	12,85
PROF-PLUS	23.387	3	3	4	23.397	11,76	23.444	2	1	5	23.452	11,77
MI GROUP	21.372	6	3	2	21.383	10,74	21.389	6	3	2	21.400	10,74
NAPRIJED	18.970	1	4	5	18.980	9,54	18.995	3	5	4	19.007	9,54
FORTUNA FOND	18.008	3	2	5	18.018	9,05	18.006	3	2	4	18.015	9,04
CROBIH FOND	16.619	3	0	4	16.626	8,35	16.606	4	0	4	16.614	8,34
BOSFIN	12.331	2	2	4	12.339	6,20	12.333	2	2	4	12.341	6,19
HERBOS FOND	10.982	0	1	2	10.985	5,52	11.002	0	1	2	11.005	5,52
BONUS	8.869	2	0	2	8.873	4,46	8.888	2	0	2	8.892	4,46
PREVENT INVEST	8.188	4	2	4	8.198	4,12	8.212	3	4	4	8.223	4,13
Ukupno	198.934	32	22	41	199.029	100,00	199.195	35	25	38	199.293	100,00

Tabela 76. Pregled broja dioničara IF-ova, uporedno za 2017. i 201. godinu

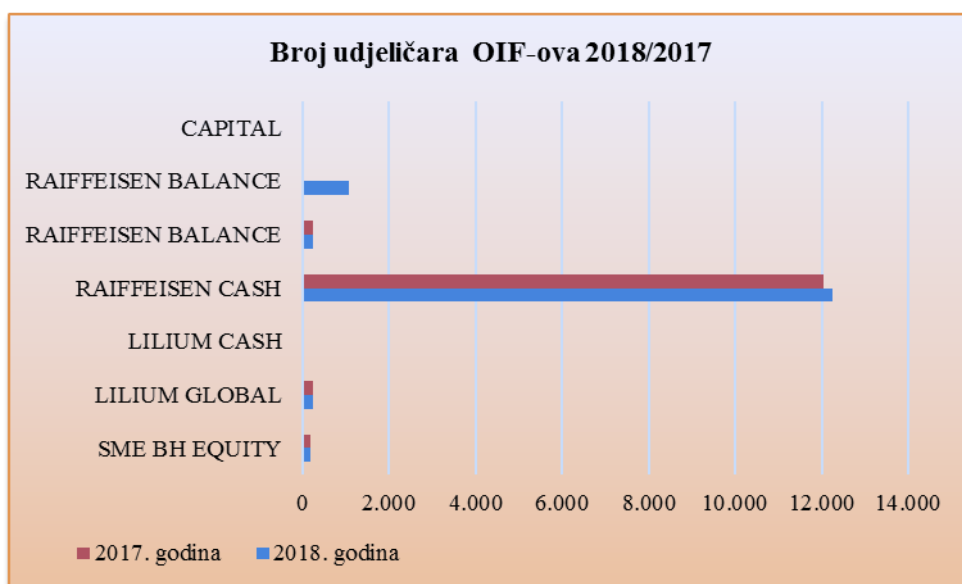
Grafikon 33. Pregled broja dioničara uporedno za 2017. i 2018. godinu

Ukupan broj udjeličara OIF-ova na dan 31.12.2018. godine iznosi 13.953. Uporedbom sa brojem udjeličara na dan 31.12.2017. godine utvrđeno je da je ukupan broj udjeličara fondova povećan za 9,67% iliza 1.230 novih udjeličara.

Pregledi broja udjeličara po fondovima, uporedno za 2018. i 2017. godinu, dati su u tabeli i grafičkom prikazu, kako slijedi.

OIF	Br. udjeličara		Razlika (2018/2017)	
	31.12.2018.	31.12.2017.	Broj	%
SME BH EQUITY	182	191	-9	-4,71
LILIUM GLOBAL	231	241	-10	-4,15
LILIUM CASH	0	16	-16	-100,00
RAIFFEISEN CASH	12.239	12.033	206	1,71
RAIFFEISEN BALANCE	239	241	-2	-0,83
RAIFFEISEN BALANCE	1.061	0	1.061	
CAPITAL	1	1	0	0,00
Ukupno	13.953	12.723	1.230	9,67

Tabela 77. Pregled broja udjeličara OIF-ova, uporedno za 2018. i 2017. godinu

Grafikon 34. Broj udjeličara OIF-a uporedno za 2018. i 2017. godinu

U 2018. godini, ukupan promet vrijednosnih papira, u ime i za račun investicijskih fondova, iznosio je 635.961.908 KM, od čega se 342.401.554 KM odnosi na kupovine, a 293.570.529 KM na prodaje vrijednosnih papira. Fondovi su, dakle, više investirali u odnosu na prodaju vrijednosnih papira iz portfelja.

Od ukupno ostvarenog prometa, i ove godine, kao i prethodne 2017. godine, cca 10% se odnosi na učešće ZIF-ova, a cca 90% na učešće OIF-ova. Kad posmatramo kupovne transakcije, učešće ZIF-ova u ukupnom prometu iznosilo je cca 8%, dok je u prodajnom prometu njihovo učešće iznosilo cca 12%.

Posmatrano pojedinačno, u ukupnom prometu najznačajnije učešće ima OIF RAIFFEISEN i na kupovnoj i na prodajnoj strani prometa svih fondova. Kad posmatramo ZIF-ove, najznačajniji promet izvršen je u ime i za račun ZIF-a BIG d.d. Sarajevo, a najniži u ime i za račun ZIF-a PROF PLUS d.d. Sarajevo, za čiji račun su vršene samo prodajne transakcije.

Mjesečni pregled prometa koji je ostvaren od transakcija vrijednosnim papirima, u ime i za račun ZIF-ova, OIF-ova i ukupno svih IF-ova, tokom 2018. godine, dat je u tabeli i grafikonu koji slijede:

Mjesec	Vrijednost transakcija ZIF-ova		
	kupovne	prodajne	ukupno
Januar	4.848.010	5.348.270	10.196.280
Februar	63.210	755.170	818.380
Mart	859.320	193.115	1.052.435
April	503.476	1.279.747	1.783.223
Maj	549.001	12.629.813	13.178.814
Juni	12.472.750	1.055.665	10.741.631
Juli	1.020.242	2.916.383	3.936.625
Avgust	1.726.816	1.008.642	2.735.458
Septembar	3.323.095	4.417.742	7.740.837
Oktobar	681.197	1.349.106	2.030.303
Novembar	1.369.496	2.576.890	3.946.386
Decembar	1.316.754	2.144.008	3.460.762
Ukupno:	28.733.367	35.674.552	64.397.743

Tabela 78. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima IF-ova u 2018. godini, po mjesecima

Mjesec	Vrijednost transakcija OIF-ova		
	kupovne	prodajne	ukupno
Januar	23.198.686	11.250.895	34.449.582
Februar	8.770.925	8.335.336	17.106.259
Mart	16.520.231	13.243.599	29.763.829
April	11.553.071	11.797.661	23.350.732
Maj	10.226.287	6.760.141	16.986.427
Juni	30.185.422	26.940.998	57.126.420
Juli	25.882.491	30.369.909	56.252.399
Avgust	42.533.408	30.189.103	72.722.511
Septembar	22.481.157	24.387.271	46.868.429
Oktober	42.612.536	29.521.850	72.134.386
Novembar	17.926.981	9.411.088	27.338.069
Decembar	61.776.992	55.745.129	117.522.122
Ukupno:	313.668.187	257.895.977	571.564.165

Tabela 79. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima OIF-ova u 2018. godini, po mjesecima

Mjesec	Vrijednost transakcija svih IF-ova		
	kupovne	prodajne	ukupno
Januar	28.046.696	16.599.165	44.645.862
Februar	8.834.135	9.090.506	17.924.639
Mart	17.379.551	13.436.713	30.816.264
April	12.056.547	13.077.408	25.133.955
Maj	10.775.288	19.389.954	30.165.242
Juni	42.658.172	27.996.663	67.868.051
Juli	26.902.733	33.286.292	60.189.024
Avgust	44.260.224	31.197.745	75.457.969
Septembar	25.804.252	28.805.013	54.609.266
Oktober	43.293.733	30.870.956	74.164.689
Novembar	19.296.477	11.987.978	31.284.455
Decembar	63.093.746	57.889.137	120.982.884
Ukupno:	342.401.554	293.570.529	635.961.908

Tabela 80. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima IF-ova u 2018. godini, po mjesecima

Grafikon 36. Promet IF-ova u 2018. godini, po mjesecima

Tokom 2018. godine, prometovano je cca 18% vrijednosti ukupne imovine zatvorenih investicijskih fondova, iz čega proizilazi da je investicijska aktivnost u 2018. godini na istom nivou kao prethodne 2017. godine.

Situacija kod OIF-ova je drugačija zahvaljujući izrazitoj investicijskoj aktivnosti OIF-a RAIFFEISEN CASH kao i novog OIF-a RAIFFEISEN EURO BOND, tako da je ostvareni promet u ime i za račun OIF-ova 1,8 puta vrijednosti ukupne imovine OIF-ova na dan 31.12.2018.godine.

Prosječni mjesečni kupovni promet iznosi oko 28 miliona, prodajni oko 24 miliona, a ukupni cca 53 miliona. Najviši promet od preko 120 miliona zabilježen je u decembru, dok je najniži ostvaren promet od cca 18 miliona KM ostvaren u februaru 2018. godine.